B103/c/1914

NUV
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Offices: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9, Canada. Editor-in-Chief **A. Kundrats**, 465-7902. USA Editorial Offices: New York, Editor **V. Irbe**, 4035 Rombouts Ave., Bronx, NY 10466; Chicago Editor **V. Jaunkalnietis**, 1805 Taylor Ave., Racine Wis. 53403; California Editor **Karlis Kalejs**, 3822 Markridge Road, La Crescenta, CA 91214.

NR. 45 **SESTDIENA, 1984. GADA 10. NOVEMBRIS** **34. GADS** **SATURDAY, NOVEMBER 10, 1984.**

SECOND CLASS MAIL **REGISTRATION NUMBER 2249** **CENA 1 DOLARS**

Rēgena lielā uzvara — stiprinājums cerību piepildījumam

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Pārgudro intelektuāļu, liberālās preses, radio un televīzijas pareģu un daudzu vienpusīgo politisko praviešu pareģojumiem aizvadītajā otrdienā nepārprotamu atbildi ASV prezidenta vēlēšanās deva amerikāņu tauta.

Ar gandrīz neticamu vairākumu tā izteica prezidentam Rēgenam uzticību, atgriežot viņu Baltajā namā nākamajam četru gadu periodam ar neapstrīdamām, gandrīz neaprobežotām pilnvarām.

Rēgena lielā uzvara īstenojās 49 pavalstīs, un viņa pretinieks Mondēls spēja nodrošināt sev pārākumu tikai Minesotas pavalstī un Kolumbijas apgabala vēlēšanu iecirknī, kas dod viņam kopā tikai 10 elektorālās balsis. Tik sāpīgu sakāvi neviens nebija gaidījis, bet apsveicot uzvarētāju Rēgenu, Mondēls apliecināja: „Mēs respektējam tautas doto spriedumu. Demokratiskā brīvība ir mūsu spēks. Mēs visi esam amerikāņi — jūs pēc šīs uzvaras esat mūsu visu prezidents."

Rēgena uzvara vēl jo sevišķi nozīmīga ne tikai tādēļ, ka tā īstenojas visas valsts apmērā, bet vēl vairāk tādēļ, ka par prezidentu nobalsoja visdažādākie amerikāņu tautas sociālie slāņi, un tāpat arī minoritātes. Aiz Rēgena stāv visa amerikāņu tauta un nenoliedzami tas ietekmēs arī Rēgena īstenojamās ārpolitikas svaru.

Pats prezidents pēc lielās uzvaras rezultātu saņemšanas teica: „Savienoto valstu atdzimšana spēkā un cieņā ir tikai sākusies. Nākamajos četros gados mēs turpināsim iet to pašu ceļu, ar to pašu mērķi — ticībā Savienoto valstu sūtībai, ticībā amerikāņu tautai, sadarbībā ar mūsu draugiem un sabiedrotiem un gatavībā darīt visu iespējamo, lai nodrošinātu pasaulei paliekamu mieru."

Līdztekus prezidenta vēlēšanām amerikāņi nodeva savas balsis arī likumdevēju iestāžu pārstāvju izvēlei. Republikāņi nodrošināja savai partijai vairākumu Senātā, un turpat par 20 vietām palielināja savu pārstāvju skaitu Tautas vietnieku namā. Šie skaitļi ir ļoti nozīmīgi Rēgena politiskās platformas īstenošanas nodrošināšanai. Te vēl jāievēro, ka daudzi demokrati valstij svarīgajā likumdošanā pagātnē un, droši vien, arī turpmāk balso kopā ar republikāņiem.

Ronalda Rēgena lielā uzvara ir ārkārtīgi nozīmīga visai rietumu pasaulei, jo Rēgena personā brīvajai pasaulei arī turpmāk būs tālredzīgs politiķis vadoņa postenī.

Visās pasaules mētropolēs Rēgena ievēlēšana radīja pozitīvu atbalsi. Protams, ka Pad. savienībā melu uzkurinātā pretamerikāņu propagandas uguns neapdzisa. Pašā vēlēšanu dienā Čerņenko un viņa ārlietu ministrs Gromiko no jauna asiem vārdiem apvainoja Rēgenu stūrgalvīgā nepiekāpībā un pasaules miera apdraudēšanā. Te gan jānorāda, ka Kremļa izpratnē Rēgena nepiekāpība nav nekas cits kā Maskavas diktāta noraidīšana. Nav šaubu, ka Čerņenko un Gromiko provokatoriskās runas bija domātas vairāk padomju pilsoņu iebaidīšanai.

Vēlēšanu dienā amerikāņus pārsteidza cita, daudz reālāka Kremļa provokācija. Amerikāņu slepenais dienests vē-

(Turpinājums 20. lp.)

Varoņu piemiņas dienā. **Māksl. E. Damberga zīmējums.**

Pulcēsimies

Latvijas valsts 66 gadu jubilejas atceres svinībās Toronto

ATCERES AKTS svētdien, 18. novembrī, plkst. 16,

TORONTO UNIVERSITĀTES AULĀ (Convocation Hall), 31 King's Circle (College St. un McCaul St.).

Svētbrīdis: Māc. ARTURS BRIEDIS.
Svētku runa: ALAs priekšsēža vietn. ARISTĪDS LAMBERGS no Bostonas.

Programmā: Vīru koris Viesturs, papildināts ar DV vīru koŗa dziedātājiem; diriģente Vizma Maksiņa. Pie ērģelēm Ruta Āze.

IEEJA: 6.00 DOL., PENSIONĀRIEM UN STUDENTIEM 4.00 DOL., LKOK, KALPAKIEŠIEM, STRĒLNIEKIEM, KARA INVALIDIEM UN BĒRNIEM LĪDZ 16 G.V. — BEZ MAKSAS.

Laipni ielūdz 18. novembŗa valstssvētku rīcības komiteja.

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1984. GADA 10. NOVEMBRIS, 45. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Valdes priekšsēdis — Gundars Brikmanis. Laikraksta atbildīgais redaktors — A. Kundrats. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9, tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y. 10466, U.S.A. Tālr. 1-212-994-7917. — Čikagas redakcijas vad. A. Zaube, 3353 N. Avers Avenue, Chicago, Ill. 60618. Redaktors Austrālijā Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos materiālus neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personiskais uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 40 dol., 6 mēnešiem — 21 dol., 3 mēnešiem — 12 dol. Atsevišķa numura cena 1 dol.

Sludinājumu maksa sludinājumu daļā $5.00, tekstā $6.00, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas telpu. Sarīkojumu kalendārā $1.50 par rindiņu, atkārtojot 4 reizes un vairāk 25 proc. atlaide. Laikraksta abonēšana un sludinājumi — tālrunis 466—1514

MEMBER ETHNIC PRESS ASSOCIATION ONTARIO

Laikraksta apgāds patur tiesības atsevišķos gadījumos sludinājumus arī nepieņemt. Ja nodotā sludinājumā laikrakstā ieviesusies kļūda, tad šis sludinājums tiks atkārtots bez maksas. Laikraksta apgāds par kļūdaini ievietotu sludinājumu atbildīgs tikai par tādu summu, cik pēc sludinājuma likmes izmaksājusi kļūdaini iespiestā teksta telpa. Grozījumus sludinājumos var pieteikt ne vēlāk kā vienu dienu pēc sludinājuma nodošanas.

Bez sarkanā karoga tautas namos sludināt sākuši arī Marksa sektanti. Dadža zīm. LA.

Rez.plkv. Vilmārs Kukainis

Kas turpinās nest karogu?

Šogad paiet septiņi gadu desmiti kopš sākās Pirmais Pasaules karš, sešdesmit pieci gadi kopš Lāčplēša Kara Ordeņa (L.K.O.) dibināšanas, piecdesmit seši gadi kopš pašas pēdējās L.K.O. piešķiršanas un piecdesmit četri gadi kopš Lāčplēša Kara Ordeņa Kavalieru Biedrības (LKOKB) dibināšanas. Tāpat kā Latviešu Veco Strēlnieku Biedrībai (LVSB), arī LKOKB brīvajā pasaulē esošo pilntiesīgo biedru skaits gadu gājumā katrai ir sarucis padsmitos. Cik ilgi vēl, kad LKOKB vairs nebūs palikuši pāri tik daudz spējīgu biedru, lai varētu sastādīt biedrības valdi. Abu šo slaveno veco latviešu karavīru grupu stāvoklis tomēr atšķiras ar to, ka vecos strēlniekus ar piedēvēto sarkano vārdu turpina godināt okupētajā Latvijā, turpretim attiecībā uz lāčplēšiem, mūsu tautas apspiedēji vēlas viņu ātrāku izmiršanu un aizmiršanu. Diemžēl, šo pēdējo Pirmā pasaules kara un atbrīvošanas cīņu latviešu varoņu piebiedrošanos Aizsaules pulkiem mēs nevaram novērst, bet vai drīkstam dot mūsu ienaidniekam gandarījumu, ļaujot pašplūsmā atstātām iznīkt Lāčplēšu tradicijām?

Neesmu pilnvarots izšķirt, kā Lāčplēša garu varētu vislabāk uzturēt brīvajā pasaulē līdz tam laikam, kad kādreiz sitīs Latvijas atbrīvošanas stunda. Tas kā svarīgs testamentārs novēlējums ir jāizlemj pašai LKOKB valdei, kamēr vēl tāda darbojas un publicē savu gadskārtējo izdevumu. Šo valdi tagad atkal vada tas pats nenogurstošais LKOK Arvīds Lauris, kas bija pats pirmais tās priekšgalā. Es kā vecs karavīrs bez Latvijas armijas virsnieka stāža drīkstu tikai atļauties īsumā iztirzāt dažus praktiskus veidus, kā to varētu pēc iespējas labāk izkārtot.

Viena šāda iespēja būtu pievienoties kā slēgtai biedrībai kādai no lielākām latviešu organizācijām. Kaut gan Daugavas Vanagi (DV) vairs nav tikai karavīru organizācija, tā tomēr būtu ar savu nelokāmo stāju vispiemērotākā Lāčplēšu tradiciju kopšanai. Tam vēl klāt nāktu papildu aprūpe pašiem pēdējiem lāčplēšiem šīs zemes virsū un palīdzība izvadīšanas izkārtošanai uz pēdējo dusu ar pienācīgu godu, kā tas LKOK pienākas. To varētu uzskatīt arī kā sava veida pretvērtību par DV himnas aizņemšanos no LKOKB, tāpat kā Lāčplēša piemiņas dienas rīkošanu. Neesmu par šādu izkārtojumu bijis tuvākos sakaros ar DV augstāko vadību, bet kā DV ASV valdes referents atvaļināto karavīru lietās nesaskatu iemeslu kādiem nopietniem iebildumiem. Gluži otrādi, DV organizācija varētu justies gandarīta, ja šāds priekšlikums no lāčplēšiem nāktu.

Otra iespēja turpināt Lāčplēšu tradiciju kopšanu nākotnē būtu atļaut LKOK ģimenes locekļiem pievienoties biedrībai kā biedriem veicinātājiem. Pirms šādu aicinājumu publicētu, būtu jāpadomā arī par statūtu papildinājumu, kā šādi biedri veicinātāji varētu darboties līdz un kāda būtu radniecības robeža, kas dotu iespēju par tādiem kļūt. Piemēra pēc, es esmu apprecējis LKOK meitu — vai par biedriem veicinātājiem varētu kļūt tikai viņa un viņas māte vai arī es un mani dēli.

Pastāv iespēja arī šos abus variantus apvienot, kā to pašreiz mēģina darīt lokāli LVSB, tos papildināt vai grozīt, bet viss tas ir LKOKB valdes ziņā. Vienīgi laiks neatturami rit uz priekšu, un daudz vilcināties vairs nevar. Ja kādu lēmumu šinī ziņā varētu pieņemt, tas būtu jāizsludina piemērotā dienā. Kā viena no labākām būtu šīgada Lāčplēšu piemiņas diena, atzīmējot LKO sešdesmit piecu gadu jubileju.

Lasītāju vēstules

DAŽĀDI CEĻI

Kaut citādi mums ir nesaskaņas, viena lieta mums skaidra: mums visiem viens kopīgs mērķis par brīvu un neatkarīgu Latviju. Tikai ceļi un veidi esot dažādi. Man tas tomēr liekas dīvaini. Vai katram pa savu ceļu ejot, mēs pie kopīga mērķa nokļūsim resp. cerēto mērķi — brīvību — sasniegsim? Vai pareizāk tomēr nav, ka vienoti būsim un vienu domu un kopīgu darbu darīsim. Kā mūsu lielais dzejnieks Andrejs Eglītis saka: Es visas domas aizmirstu, to vienu domājot, ko tev vēl varu, Tēvzeme, par sirdi vairāk dot. Tikai vienotībai ir spēks, to noliegt nevar, jo piemēru tik daudz, kas vienotībā veikti — kaut vai pašu galveno — toreiz 18. novembrī un Latvijas atbrīvošanas cīņās.

Par vislielāko aplamību jāuzskata tas, ka tiek sajaukti divi dažādi jēdzieni: čekas filiāle — kultūras sakari ar tautu dzimtenē. Vai kāds no kultūras sakaru atbalstītājiem ir ticies ar tautu? Vai kāds no čekas kalpiem ir bijis un sniedzis kultūru apspiestajiem un notiesātajiem izsūtījumu un spaidu darbu nometnēs? Čekas izredzētie nav tauta. Neviens nav teicis — nevar teikt, ka tur nav kultūras vai spējīgu darbinieku. Viņiem ir jākalpo varai un tie, kas tiek šeit, ir izkalpojuši. Ja viņi ir spējīgi un labi, dara daudz laba tur savai tautai, bet šeit atbraucot, viņi var darīt tikai to, ko čeka pavēl. Kam ticēsim? Mūsu cīnītājiem vai čekas pakalpiņiem? Par apgrēcību var uzskatīt to, ka tie, kas neatzīst šos pakalpiņus un sadarbošanos ar tiem, it kā būtu pret savu tautu un tēvzemi.

Un vēl arvien nav saprotams, kālab kulturņiki spītīgi netic brīvības cīnītājiem un mūsu nacionālpolītisko organizāciju vadītājiem. Tā manuprāt ir tīša kalpošana pretiniekam. Kaut mēs reiz saprastu, kas līdz apnikumam ir skandināts un visi disidenti kā viens apliecinājuši, ka tie domāti tikai mūsu trimdas sabiedrības šķelšanai. Tikai vienoti mērķi sasniegsim.

Aleksandrs Zars
Čikagā.

PALDIES BITENIEKAM

Sirsnīgs paldies par rakstiņu avīzē, ieteicot, kur var saņemt palīdzību pret siena drudža alerģiju.

Liels, liels paldies pašam Ērgļu ligzdas biteniekam, kas ziedo laiku un smalkjutīgi palīdz cietējiem.

Z. Gailis Toronto.

SKAITS BŪS LIELĀKS

Vanagu Kārlis savās Trimdinieka piezīmēs apšauba prof. Dunsdorfa savāktās ziņas par trimdas latviešu akadēmisko gradu ieguvēju lielo skaitu. Latvieši jau esot lieli velna dzinēji, un minētie gradi neesot iegūti, bet tikai „piereģistrēti."

Šķiet, Vanagu Kārlis nepazīst trimdā augušo paaudžu mentālitāti. Vairumam šāda aptauja ir gluži vienaldzīga. Ziņas iesūtītas pēc vecāku mudinājuma, vai arī tās iesūta paši vecāki. Cik gan arī zina par šādu aptauju un kur to sūtīt. Akadēmisko gradu ieguvēju skaits tāpēc būs vēl krietni lielāks.

I. Z. Toronto.

MIGLĀ

Ar patiku laikrakstā vērojam mūsu jauno audzi. Katrs viņu solis latviskā audzināšanā mūs, veco paaudzi, sasilda kā dzimtenes saules stars.

Ļoti svarīgu ietekmi šai audzināšanā dod mūsu skolas. Jo jaunāks ir skolēns, jo vairāk katrs skolotāja vārds ir likums, kas jaunajā prātā dzen dziļas saknes.

Ar lielu pārsteigumu raudzījos LA 40.nr. Valodiņas fotografijā. Kādēļ šīs klasītes skolotājas saārda savu autoritāti mi—glā? Nākošā skolotāja cīnīsies to iznīcināt, kas bērnu prātā iegūlies it dziļi. Jaunā skolotāja mācīs mig—la.

Sp. Pogule,
Rīgas Skolotāju institūta absolvente.

PALDIES!

Paldies māc. E. Ķerģa kungam, tāpat paldies Ād. Svennes kungam, kuŗi īsti apgaismoja , ka nosaukums Kristus Dārzs nebūtu pieņemams.

Mēs vairāki pensionāri nolēmām turēties tālāk no tāda dārza, kur zaimo Dieva vārdu.

Velta Krēgere
Montrealā.

Līvija Vītoliņa

Baltiešu karavīru liktenis Zviedrijā

Curt Ekholm: Balt- och tyskutlämningen 1945—1946. (Baltiešu un vācu izdošana 1945—1946.) 1—2. 220, 440 lp. Upsala 1984. (Acta universitātis Upsaliensis.)

Pēc tik daudz gadiem par šiem visbriesmīgākiem notikumiem Zviedrijā beidzot ir radies liels un nozīmīgs darbs — Kurta Ekholma (Curt Ekholm) doktora disertācija. Viņš bijis 24 g.v. leitnants Ranneslattas internēto vācu un latviešu karavīru nometnē pēdējos mēnešos pirms to izdošanas krieviem. Visas karavīru nometnes toreiz bija zviedru armijas pārvaldē, tāpēc viņam visi turienes notikumi palikuši atmiņā uz visu mūžu un ierosinājuši rakstīt par to vēsturi.

Papildus viņš jau no sākuma ievācis visus pieejamos valdības, rīksdāga, karaļa, bazničcu, preses u.c. attiecīgos materiālus. Vairums svarīgāko dokumentu tika turēts slepenībā un nebija izmantojams. Kad šis darbs pēc sešiem gadiem pabeigts, viņš beidzot dabūjis vajadzīgos slepenā arhīva materiālus: ārlietu departamenta 9 mapes, aizsardzības stāba 30 mapes un vēlāk arī citu attiecīgo departamentu arhīvu dokumentus.

Ieliktais darbs ir milzīgs, jo materiālu ļoti daudz, un viņa interese, patiesībā sirdslieta, visu likusi izmeklēt tik pamatīgi, kā to mūsu laikos tikai reti piedzīvo. Ka viss ticis pamatīgi un pareizi pierādīts, redzams no norādījumiem uz saīsinājumiem, ko ir neparasti daudz katrā lappusē. Nodaļas nav lielas, bet vairākiem teikumiem katrā lappusē ir beigās jāuzmeklē vajadzīgie norādījumi, kas visā nodaļā ir pat tuvu divi simtiem vai vēl vairāk. Šī lielā un pamatīgā disertācija prasa daudz laika izlasīšanai un izmantošanai, bet ir pūļu vērta. Ja saīsinājumu nebūtu, viss teksts, abas grāmatas, būtu vairākkārt biezākas.

Līdz šim Ekholma darbs ir vienīgais, kas pamatīgi apraksta vācu un baltiešu karavīru ierašanos Zviedrijā no Kurzemes un daļēji arī no Helas pussalas pie Dancigas, un viņu necilvēcīgos piedzīvojumus Zviedrijā līdz izdošanai krieviem. Zviedriem pret Vāciju un vāciešiem vienmēr bijis un ir liels naids, tā ka Ekholma lielā drosme pierādīt un pateikt patiesību, kas karavīriem šeit bija jāpārdzīvo, ir apbrīnojama. Ja viņa disertācijas saturs būtu bijis zināms valdībai, grūti ticēt, ka viņš doktora gradu būtu dabūjis.

Kā jau īsts karavīrs, lai gan zviedrs, viņš bijis labās domās par šiem nelaimīgajiem vācu un mūsu baltiešu karavīriem. No viņa grāmatas šur un tur rodas iespaids, ka vismaz šī zviedru armijas daļa nebūtu izdevusi nevienu karavīru krieviem. Šai jautājumā tai bijuši pavisam citi uzskati nekā valdībai, rīksdāgam, daļai preses, kā arī daudziem citiem, piemēram kreisajām partijām un arodbiedrību savienībai ar visām nodaļām. Reizēm pavēlēs radušies „pārpratumi", kas sagādājuši sodus. Notikusi arī darba vietu maiņa, un vairāki virsnieki, nevarēdami pieņemt aplamo vai noziedzīgo rīcību pret internētiem karavīriem, aizgājuši no dienesta.

Tūliņ pēc Vācijas sabrukuma Zviedrijā vairākās ostās, arī Gotlandē, bija ieradušies apm. 6000 vācu karavīru no Kurzemes un Helas pussalas pie Dancigas. Vēl daudz vairāk tūkstošus ceļā pa Baltijas jūru krievi bija noslepkavojuši no lidmašīnām, pat tuvu Zviedrijas krastmalām un ostām. Arī daudzi šeit iekļuvušie kuģi bijuši stipri sabojāti, daudzi braucēji smagi ievainoti un apm. 100 miruši — noslepkavoti no lidmašīnām. Bez tam daudz kuģu un laivu ar vāciešiem nemaz netikuši ostās ielaisti, lai gan bijuši stipri sabojāti un droši vien tālākā braucienā jūrā ar visiem karavīriem būtu aizgājuši bojā. Vācijā esot dzirdēts, ka, atstājot Kurzemi tūlīt pēc kara beigām, Baltijas jūrā aizgājuši bojā simtiem tūkstošu vācu karavīru, visvairāk laivās un prāmjos. Visi braucamie bijuši stipri pārpildīti un krievu uzbrukumi nepārtraukti.

Puse no šiem 6000 tūlīt pēc kuģu salabošanas izraidīti ceļā uz Dāniju vai Vāciju, bet pārējie palikuši šeit. Visvairāk bija ieradušies Kalmārā.

Es jau kopš 1944. gada 21. oktobŗa, diemžēl, biju Zviedrijā un par savu vīru, kas bija karā, nekā nezināju. 1945.g. līdz jūlijam dzīvoju un strādāju Kalmārā slimnīcā. Tiklīdz dabūju zināt, ka pilsētā visas skolas vācu karavīru pilnas, uz turienei aizgāju noskaidrot, vai tur nav arī latviešu leģionāri un varbūt pat mans vīrs. Tur bija tikai vācieši un arī kādas jaunas latvietes. Visa vislielākās Kalmāras skolas sēta arī bija

Latviešu leģionāri Ränneslättas nometnē Zviedrijā.

karavīru pārpildīta, ne tikai ēka vien. Tur neesot neviena latvieša, bet lai es paprasot latvietēm. Cik to bija, nezinu, bet tās visas bija skolas ēkā. Pāris nelabprāt iznāca sētā man atbildēt. Caur sētu. Viņas par latviešu leģionāriem nezināja nekā. Tikai vācieši viņas glābuši no Liepājas. Kad un uz kurieni viņas pārvietoja, nezinu vēl tagad. Uz internēto karavīru nometnēm noteikti nē. Tāpat arī privātās nē.

Pēc pāris dienām uzzināju, ka Kalmārā esot arī latviešu leģionāri, bet kaut kur pilsētas nomalē, kādu organizāciju ēkās. Aizgāju uz turieni, bet arī tur netiku klāt. Visapkārt bija dzeloņstieples un ūdens, tā ka skaļā balsī nācās sarunāties ar pāris karavīriem, kas tur staigāja. Viņi bija vispirms no Helas pussaliņas braukuši uz Bornholmu, bet tad no turienes viena daļa nokļuvusi Kopenhagenā, bet viņi Zviedrijā. Dānijā visus bēgļus, pat vācu karavīrus, izglāba, tāpat Norvēģijā arī, jo to noteica angļi un amerikāņi.

Mums vienmēr bijušas augstas domas par zviedriem, sevišķi pēdējā kara laikā, kad visi vēlējās un arī cerēja uz Zviedriju nokļūt. Izņemot mani, jo man jau mūsu brīvības laikā bija darbā bijuši redzami nopietni fakti, ka Zviedrijā nekā nav labāka kā citur, bet gan valda liels trūkums un bezdarbs. Ar laiku nāca gaismā, ka šeit labāki dzīves apstākļi bija radušies tikai ar kara sākumu, kad uzreiz bija varējuši radīt arvien lielāku rūpniecību un visu eksportēt uz visām karojošām valstīm. Pa kluso — kā jau neitrālai valstij pienākas.

Lielas, pat pasakainas baumas pie mums ar katru dienu pieauga, kāpēc nav jābrīnās, ka arī mūsu leģionāri vēlējās tūlīt pēc kara pārcelties uz Zviedriju, kad krievi bija dzimteni atņēmuši.

Šai reizē man jau radās agrākā pazīšanās, arī draudzība un maz iespējamā sadarbība ar pusduci mūsu virsnieku, tādēļ varu šo disertāciju mazliet papildināt ar to, ko es zinu.

Tā kā jau agrā pavasarī uz toreizējās kopīgās valdības rīkojuma pamata bija ierīkotas vairākas provizoriskas nometnes, tad vācu karavīrus nosūtīja uz Ränneslättas nometni, netālu no Eksjo pilsētiņas. Drīz pēc tam, 31. maijā, tur novietoti arī mūsu internētie leģionāri. Viņu grupas vadītājs visu laiku bijis kapt. Ernests Ķeselis.

Es viņus tur kādreiz drīkstēju apciemot. Nometne bija ļoti liela, mežā, bet vācieši un baltieši katrs savās barakās, patālu viens no otra. Nometnei visapkārt bija divas augstas dzeloņstiepļu sētas, ko no ārpuses apsargāja zviedru karavīri. Pārvalde visu laiku bija viena zviedru armijas daļa, kuŗā strādājis arī Ekholms. Man bija jāpieteicas pie nometnes ieejas tāsdienas pārvaldē, kuŗā bija vairāki zviedru virsnieki, jāuzrāda mana toreizējā pagaidu pase un jānosauc vārdi, ko vēlos satikt. Atļauju ar tiem dažiem pieteiktiem satikties dabūju, bet tā notika ārpus sētas mežā, uz kurieni viņus pie manis izveda karavīru uzraudzībā. Kā jau cietumniekus. Mēs drīkstējām sarunāties tikai vācieši, lai uzraugs, zviedru virsnieks, katru mūsu sarunu vārdu saprastu. Mēs visi sēdējām zālē zemē, arī zviedru virsnieks mums ļoti tuvu klāt, bet karavīrus mēs neredzējām tuvumā. Laiks toreiz bija ļoti jauks — kā vasarā, laikam jūnija sākumā. Es datumu vairs neatceros. Sarunas mums ilga dažas stundas ar viņu pusdienas pārtraukumu, kamēr man bija jāiet atpakaļ uz vilcienu. Uz pusdienām viņus aizveda un atveda atpakaļ atkal krietnā apsardzībā.

Mēs visi tad vēl bijām pārliecībā, ka viņus drīz atbrīvos, un palikšana varēs būt Zviedrijā, — kopā ar viņu ģimenēm no Vācijas. Kad īsti viņi drīkstēja iesniegt lūgumus ģimeņu iecelošanai, vairs neatceros, bet atļaujas viņi diezgan drīz bija saņēmuši. Daļa gan tikai tad, kad bija izdoti. Es vēl mēģināšu noskaidrot, kā šīs atļaujas toreiz izskatījās. Kā ielūgums tās tomēr nebūtu varējušas būt. Skaidrs, ka, cik man zināms, neviena no šīm ģimenēm uz šejieni neatbrauca. Kas gan varētu ticēt, ka arī tās neizdos krieviem? Uz tiem nedaudziem, kam neveselības dēļ tomēr līdz izveseļošanai izdevās palikt šeit slimnīcās, krievi cītīgi gaidīja un to zviedru valdībai bieži atgādināja. Viņiem tomēr laimējās izbēgt uz Angliju.

Pēc tam mums bija visu laiku līdz pēdējam vakaram pirms izdošanas ar dažiem, kas vēl spēja rakstīt, recenzēta sarakste. Visu ilgo laiku, gandrīz trīs gadus, es drīkstēju kustēties 2 km diametrā. Bija jāpieteicas policijā reizi nedēļā, izņemot ilgo slimošanas laiku Stokholmā, kad to ar policiju nokārtoja slimnīca.

Jau sākumā es pēkšņi saņēmu vēstuli — kā rīkojumu — no Latviešu palīdzības komitejas Stokholmā, lai tūlīt pārtraucot saraksti ar mūsu internētajiem leģionāriem, „jo tas varot mums visiem kaitēt". Es tūlīt uzrakstīju asu nē un pateicu, kādi mums visiem pienākumi un kādai jābūt pateicībai pret mūsu leģionāriem. Tā bija mana pirmā nesaprašanās ar šo komiteju.

Viena jaunradīta zviedru aizsardzības stāba nodaļa, kopā ar ārlietu departamenta politisko nodaļu, veltīgi izmēģinājusies internētos vācu karavīrus nosūtīt mājās caur Dāniju. Tas nenotika. Tomēr caur Zviedriju no Norvēģijas uz savu zemi nosūtīti 65.000 bijušo krievu gūstekņu un 60—70.000 vāciešu no Norvēģijas caur Treelleborgu uz angļu zonu Vācijā.

Krievu ministrs Stokholmā jau 2. jūnijā jautājis zviedru ārlietu ministrijai, vai zviedru valdība esot ar mieru ļaut tām vācu karavīru grupām, kas pēc 8. maija Vācijas kapitulācijas iebēgušas Zviedrijā, atstāt Zviedriju un pārcelties krievu iestādēs.

Jau 15. jūnijā zviedru valdība pievienojusies minētajai krievu prasībai, pie tam ejot daudz tālāk nekā krievi jautājuši. Nolemts krieviem izdot visus, kas no austrumiem ieradušies Zviedrijā jau maija sākumā. Laikam aiz bailēm no krieviem. Pēc tagadējās izmeklēšanas, ja krievu prasību noteikti gribētu uzklausīt, tikai daži būtu bijuši jāizdod.

Pēc šī steidzīgā un aplamā lēmuma, kas patiesībā bija piedāvājums krieviem, valdības darbība bija nevērīga, nemākulīga un pat noziedzīga pret internētiem vācu un latviešu

(Turpinājums 18. lp.)

LKOK A. Iksēns

Lāčplēša kaŗa ordeņa 65 gadi

Lāčplēša kaŗa ordenis dibināts 1919.g. 11. novembrī, Latvijas valsts visgrūtākajā cīņu dienā, tā rakstīts ordeņa statūtu 1. pantā. Toreiz, pirmajā brīvības kaŗā, tā patiešām bija vissmagākā cīņu diena. Pēc tam mūsu dzimtene un mūsu jaunatne piedzīvojusi daudz grūtu dienu, jo mums vienmēr kāds uzbrūk.

Pirmā doma dibināt kaujas ordeni radās pašu cīņu laikā. Esmu, piemēram, redzējis šādu Valmieras pulka dokumentu: ,,tamdēļ Jāni Bērziņu un Pēteri Ozoliņu stādu priekšā apbalvošanai ar Imanta ordeni.'' Šim dokumentam bija 1919.g. februāŗa beigu vai marta sākuma datums un izdošanas vieta kaut kur ziemeļfrontē Alūksnē vai Rēzeknē. Tātad valmierieši būs domājuši dibināt Imanta kaŗa ordeni, kas arī saprotams, jo, pirmkārt, Zilais kalns atrodas ziemeļos un, otrkārt, ar melno bruņinieku mēs tad vēl nebijām pa īstam sarāvušies. Lāčplēša titulējums radās vēlāk, cīņu laikā pret fon der Golca-Bermonta avantūras kaŗaspēku, ko mēs padzinām no Rīgas 1919. gada 11. novembrī un no Latvijas robežām aiztriecām galīgi 1. decembrī. Tās grūtās cīņu dienas aprakstītas LKOK Andreja Iksēna sakopotā grāmatā Daugavas sargi, kas iznāca 1922. gadā. Protams, Lāčplēša nosaukumam saskatīja sakaru ar Andreja Pumpura epu un Raiņa Uguni un nakti, kaut gan šeit jāpiezīmē, ka opera Uguns un nakts tanī laikā vēl nevienam ne sapnī nebija rādījusies, jo Jānis Mediņš tad vēl bija Imantas vai Troickas pulkā Sibirijā un operas partitūru stiepa uz muguras, līdzi soļodams pārējiem latviešu kaŗavīriem slavenajā 6.000 kilometru Āzijas kauju gājienā, kuŗam, blakus minot, arī nav līdzīga pasaules vēsturē.

Lāčplēša kaŗa ordeņa statūtu autors ir kapteinis Alberts Stalbe, arī pats vēlāk ordeņa kavalieris. Šis varonis pazuda bez vēsts Rīgā 1940.g. jūlijā vai augustā apm. vienā laikā ar prezidentu K. Ulmani, ģenerāļiem Balodi un Berķi, izciliem atbrīvošanas cīņu varoņiem kapt. Hugo Helmani (viens no LKOK biedrības dibinātājiem), virsleitn. Arturu Veckalniņu, toreizējo LKOK biedr. priekšnieku pltn. Jūliju Ērgli un daudziem citiem. Viņu līķi Latvijā netika atrasti.

Lāčplēša kaŗa ordeņa statūtu šūpulis ir Rīgā, Antonijas ielā 1, kur toreiz mitinājās Latvijas apsardzības ministrija, un kapteinim Stalbem otrā stāvā bija maza istabiņa. Tur viņš strādāja dienu un nakti, jo statūtu projekts bija jāsteidz un palīgmateriālu nekādu nebija. Bija gan kaut kur sadabūti bij. cara Krievijas Juŗa ordeņa statūtu eksemplārs un laikam arī Francijas goda leģiona statūti. 1921. gada vasarā projekts bija gatavs. To pakāpeniski aizvirzīja līdz Satversmes sapulcei, kur tas tanī pašā gadā kļuva par likumu. Ordeņa dibināšanas dienā 1921.g. 11. novembrī svinīgā parādē Rīgā, Esplanādes (vēlāk Vienības) laukumā toreizējais Satversmes sapulces priekšsēdis Jānis Čakste piesprauda apm. 180 ordeņu zīmes pirmajiem apbalvotajiem varoņiem.

Ordeņa nozīmju autors ir mākslinieks autodidakts Jānis Aleksandrs Liberts (bij. Serbijas armijas majors). Arī viņš strādāja tanīs pašās Apsardzības ministrijas telpās un bija izgatavojis pavisam kādus 10 ordeņa zīmes un lentes zīmējumus dažādos krāsu kombinējumos. Lietpratēju un likumdevēju komisija izvēlējās to zīmējumu, kādu mēs visi pazīstam līdz šai dienai.

Statūtu projektā bija paredzēts apbalvot vienīgi Latvijas brīvības cīņu dalībniekus, sākot ar 1918/1919.g., bet Satversmes sapulce gluži pareizi apbalvojumu attiecināja arī uz latviešu strēlniekiem. Tāpat pirmajā ordeņa domē bija paredzēts likt pirmos septiņus ordeņa kavalieŗus, bet likumdevēja iestāde tur ietilpināja vēl septiņus Satversmes sapulces resp. Saeimas locekļus. Domes prezidenta funkcijas piešķīra Satv. sapulces resp. valsts prezidentam. Ordenis skaitījās piešķirts tikai tad, ja nobalsošanā bija izteikušies vismaz desmit locekļu par. Zinu gadījumu, kad kāds ierosinājums bija iesniegts trīs reizes un nevienu reizi nedabūja vajadzīgo balsu skaitu. Šo patiesību ir svarīgi atcerēties tāpēc, ka vienu laiku neatbildīgi baumotāji centās mazināt ordeņa nozīmi, it kā to savā laikā esot bijis iespējams dabūt ,,pa draugam.''

Ordenis ir trīs šķirās: pirmā — augstākā u.t.t. Katras šķiras nozīmes numurētas. Trešās šķiras ordeņu piešķirts 2073, ieskaitot kritušos un sabiedrotos ārzemniekus. No tiem Latvijas nacionālās armijas kaŗavīru — 1600, Latviešu strēlnieku pulku kaŗavīru — 201. Ar II šķ. 61, no tiem Latvijas nac. armijas un Latviešu strēlnieku pulku 18 kaŗavīru. Ar pirmo šķiru apbalvoti 11, no tiem ģenerāļi Jānis Balodis un Krišjānis Berķis, pulkveži Kalpaks un Briedis.

Gados vecākais ir 1. Liepājas pulka virsserž. Klaviers, kas brīvprātīgi iestājās pulka rindās smago cīņu dienās un parādīja izcilu varonību Liepājas aizstāvēšanā pret Bermonta kaŗaspēku. Jaunākais bija kāds zēns, apm. 13 g. vecs, tā saucamais kaŗa zēns. Viņš bija brīvprātīgi pieslēdzies kādai varonīgai vienībai un sevišķi drošsirdīgi piedalījās Cementfabrikas ieņemšanā, kur kritis varoņa nāvē.

Ordenis bija piešķirts arī trim sievietēm par izcilu varonību. Tās ir 7. Siguldas k. pulka brīvprātīgā Valija Vesčūnas, kas vēlāk ar ordeņa domes atbalstu pabeidza vidusskolu un arī augstskolu; Latviešu strēlnieku 3. Kurzemes pulka kaprālis Līna Canka, kas bija iestājusies strēlniekos brīvprātīgi ar sava kritušā brāļa Jāņa dokumentiem, cīnījusies Ložmetēju kalnā un Nāves salā, ievainota un apbalvota ar diviem Juŗa krustiem un piedalījusies kaujās pret bermontiešiem; 1944.g. vasarā mēs viņu redzējām Jelgavā kaŗavīru aprūpes darbā un arī kā dzimtenes dāvanu pasniedzēju Kurzemes frontē; Elza Žiglēvica bija jauna studente un Sieviešu palīdzības korpusa darbiniece, kas krita varoņa nāvē 1919. gada oktobrī Rīgā, piegādājot uzturu Daugavmalas cīnītājiem.

Ordeņa saimē ir arī vairāki brāļi Lāčplēši. Izcila vieta šeit četriem brāļiem Blauiem. Ne mazāk pazīstami bija arī trīs brāļi Ozoli-Lāčplēši. Tad par diviem brāļiem kādām desmit ģimenēm: brāļi Petrīši, brāļi Iksēni, Zīles, Kaugari,Kapteiņi, Zālīši u.c.

Lāčplēša vārda diena mūsu kalendārā bija kādā citā dienā. Apm. 1925.g. LKOK vltn. Teteris iesniedza ordeņa domei ierosinājumu pārcelt šo vārdu kalendārā uz 11. novembri. Domē šo ierosinājumu pieņēma, deva tālākus rīkojumus, un no tā laika mūsu kalendārā Lāčplēša vārds atzīmēts 11. novembrī.

Lāčplēšu saimē ir locekļi no visām kārtām un profesijām, jo toreizējā tautas kaŗā piedalījās visi. Rakstniekus, dzejniekus un mākslinieku parasti ierindo miermīlīgu cilvēku skaitā, bet latvieši pierādīja, ka grūtā stundā visi arī spalvu un otu spēj pārmainīt pret ieroci. Nevien vecākai paaudzei, bet arī jaunatnei būs zināmi šādi rakstnieku, dzejnieku un mākslinieku vārdi: Valdemārs Skaistlauks, Edvīns Mednis, Kārlis Pumpīts (miris 1927.g.), Jēkabs Apinis (mira nelaimē Vācijā 1945. g.), Ernsts Ūdris, Andrejs Iksēns — visi tie ir toreizējie brīvprātīgie un nes augsto varonības zīmi.

1930. gadā nodibinājās Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗu biedrība.Tās dibinātāji bija A. Lauris, H. Helmanis, J. Ikše, O. Ozoliņš, F. Cēlājs un B. Rostoks. Biedrībai bija augsti mērķi. Arī reprezentācijai uz ārieni bija liela nozīme un panākumi, tāpat ordeņa brāļu vienotības saturēšanā, garīgā un arī materiālā aprūpē u.t.t. Biedrības pēdējo priekšnieku brīvajā Latvijā Jūliju Ērgli, kuŗa traģisko likteni pieminēju sākumā, atceras visi gaišā piemiņā.

1947.g. Vācijā tika atjaunota LKOK biedrība trimdā ar LKOK ģen. J. Priedi par priekšnieku. No Vācijas izceļojot uz aizjūras zemēm, biedrības sēdeklis atrodas ASV, bet tās nodaļas — pārstāvības — Anglijā, Austrālijā, Vācijā un Zviedrijā.

Apmeklējot Detroitu, prezidents Rēgens satikās arī ar Apspiesto tautu komitejas locekļiem. Uzņēmumā prezidents ar komitejas priekšsēdi S. Rudzīti.

Atgādināsim pasaulei Kremļa iebrukumu

Nākošā vasarā apritēs 45 gadi kopš Padomju savienība okupēja Baltijas valstis, kad 1940. gada jūnijā tā pēkšņi nelikumīgi iebruka Latvijā, Igaunijā un Lietuvā. Pasaules Brīvo Latviešu Apvienība šo varmācīgo rīcību atzīmēs ar vairākām nacionālpolitiskām akcijām: Helsinku nolīguma ietvaros rīkotā cilvēku tiesību konferencē Otavā, ar prāvu pret Padomju savienību Kopenhāgenā u.c. Baltiešu jaunieši to savukārt atzīmēs ar Brīvības kuģa braucienu pa Baltijas jūru.

Bet ar to vien nepietiek! Pasaules Brīvo Latviešu Apvienība aicina latviešu organizācijas, draudzes un ikvienu latvieti piedalīties šī traģiskā notikuma atzīmēšanā. Katrā valstī, katrā pilsētā, kur esam, atgādināsim pasaulei skaļi un atklāti šo Padomju savienības varas darbu un prasīsim pēc latvju tautas tiesībām.

Lai okupācijas atzīmēšana atbalsotos pēc iespējas plaši, šī akcija ir jādara kopīgi ar mūsu likteņa brāļiem — igauņiem un lietuviešiem. Kur vien iespējams, jāiesaista arī pārējās apspiestās tautas un vietējā sabiedrība.

Tautas sēru dienas priekšvakars, 13. jūnijs, varētu ievadīt okupācijas atzīmēšanu. Tam sekotu sarīkojumu virkne, kas ilgtu līdz 17. jūnijam; demonstrācijas gan pilsētu ielās, gan pie Padomju vēstniecībām, konsulātiem, tūristu birojiem, kā arī piemiņas akti un koncerti. Priekšlaicīgi piestrādājot, varam panākt, ka ne tikvien valstu valdības, bet arī pavalstu, provinču un pilsētu valdības pieņem attiecīgas rezolūcijas un atzīmē Baltijas valstu okupāciju. Kur vien iespējams, varētu būt 24 stundu sardzes. Katrā vietējā avīzē varētu būt pa lasītāju vēstulei vai ievadrakstam. Katrai videi ir savas īpatnības, kas būtu jāizmanto. Okupācijas atzīmēšana ir jāveltī ne tikvien mums pašiem, bet tai ir jāizvēršas arī par vietējās sabiedrības notikumu.

Sāksim jau tagad veikt priekšdarbus! Kopēji pacelsim savas balsis, tad Latvija būs brīva!

Olģerts Pavlovskis,
Pasaules Brīvo Latviešu valdes priekšsēdis.

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS
125 BROADVIEW AVENUE
TORONTO, ONTARIO
466-1514 465-7902

Mūsu baznīcas darbs un problēmas

Archibīskapa A. Lūša ziņojums LELBAs sinodē Toronto

(Nobeigums)

LELBAs Ceturtās sinodes prezidijs.

Kā jūs jau to zināsit, esmu divi reizes ticies oficiālā pieņemšanā ar Dieva mierā aizsaukto pāvestu Paulu, un šīs tikšanās rezultātā esot pavairots latviešu raidījumu skaits Vatikāna raidītājā. Šajā raidītājā darbojas mums draudzīgie garīdznieki — tēvs Kučinskis un Dr. Brumanis. Viņiem mums jāpateicas arī par to, ka Radio Vaticana uz Latviju noraida arī manus Gana Rakstus un informāciju par mūsu, luterāņu baznīcas, darbību svešumā. Raidījumi uz Latviju katoļiem notiek 5 reizes nedēļā.

Vienreizēja parādība un draudzības apliecinājums, manuprāt, ir arī tas, ka esam varējuši latviešu rīkotos Dziesmu svētkos Eiropā pulcēties dievkalpojumos lielās katedrālēs Ķelnē un Minsterē. Nekad agrāk šais izcilajos dievnamos kādas citas konfesijas un tautības dievkalpojumi neesot notikuši.

Septembŗa mēnesī Kanadā viesojās pāvests Jānis Pauls II. Tā bija lieliska, krāsaina katoļu baznīcas varenības demonstrācija, kādu katoļu baznīca, varbūt, nekad visā vēsturē nav pieredzējusi. Pāvests Jānis Pauls ir izcila personība. Bet, jāatzīstas, vērojot dievkalpojumus televīzijā, man reizēm kļuva baigi — likās, ka sāk piepildīties kāds pareģojums apustuļu Pēteŗa un Pāvila vēstulēs.

Labas ir arī mūsu attiecības ar baznīcām Anglijā, kur sakaru veidošanā īpaši rosīgs ir prāvests Ringolds Mužiks. Nesen viņš saņēmis īpašu apbalvojumu no turienes pareizticīgo baznīcas.

Vācu baznīca Rietumvācijā maksā algas 7 mūsu mācītājiem, kas aprūpē latviešu draudzes. Enerģiskajam prāvestam Elmāram Rozītim izdevies izkaulēt algu vēl vienam latviešu mācītājam, kam būtu jādzīvo Kaizerslauternā. Diemžēl — pašreiz nav kandidātu, kas šo iespēju izmantotu. Vācu baznīcā esam zaudējuši iespaidīgu draugu — Dr. Gotfrīdu Klapperu, kas aizgājis atpūtā.

Viņš nodeva mūsu baznīcas iesniegumu Luterāņu Federācijai.

Samērā atturīga un piesardzīga pret mums ir Zviedrijas valsts baznīca. Īpaši to jutām archibīskapa Sandbija laikā, kas pagājušā gadā aizgāja no sava amata. Arī Zviedrijā Dieva mierā aizsaukts latviešu draugs — māc. prof. Lidekrogs, kas palīdzējis latviešiem Elandes salā.

Varam priecāties par to, ka LELBA atradusi sev vietu Amerikas Luterāņu baznīcu apvienībā.

Diemžēl — mums nav izdevies rast cerētu atsaucību un atbalstu no lielām oikumēniskām organizācijām — no Pasaules Baznīcu Apvienības un Luterāņu Pasaules Federācijas.

P.B.A. pagājušā vasarā savā VI Asamblejā, kas notika Vankuverā, atstāja bez ievērības mūsu baznīcas iesniegumu. Par šo asambleju jau esmu ziņojis konferencēs un rakstījis laikrakstos. Domāju, ka visi būsit jau par to pietiekami informēti.

Ar lielu interesi gaidīju Luterāņu Pasaules Federācijas VII Asambleju, kas šogad notika Budapeštā, Ungārijā, pirmo reizi komūnistu valstī.

Mūsu baznīcas pārstāvis šai asamblejā bija mācītājs Vilis Vārsbergs, un, izraugot viņu šim atbildīgajam pienākumam, neesam kļūdījušies.

Par savu darbību asamblejā un savu pieredzi māc. V. Vārsbergs jau plaši mūs informējis laikrakstos un sniegs vēl īpašu ziņojumu šai sinodē. Bet — arī es gribu izmantot šo gadījumu dažām piebildēm.

Pirmkārt, es domāju, ka Luterāņu Federācijas vadībai nebija nekādas tiesības totāli ignorēt mūsu Baznīcas Virsvaldes iesniegumu VII asamblejai, kas tika nodots Federācijas Eksekutīvai komitejai jau pagājušā vasarā, sēdes laikā, Vankuverā. Šis iesniegums — kā iesniegums VII Asamblejai — ir dokumentēts un atrodams arī eksekutīvās komitejas sēdes protokolā.

Ja L.W.F. vadība šo iesniegumu nav prezentējusi asamblejai, tad, manuprāt, tā ir izdarījusi tādu pašu pārkāpumu, kādu izdara pstnieks, kas piesavinās citam adresētu vēstuli.

Mums trūkst informācijas arī par to, kas ar mūsu iesniegumu noticis, un vai tas vispār nonācis līdz t.s. Programme Committee, bet, es domāju, ka arī tā mūsu iesniegumu pilnīgi ignorēt nedrīkstēja.

Tāda rīcība ir netaisna un necienīga — īpaši tāpēc, ka arī mūsu tautai ir tādas pašas tiesības uz brīvību kā namībiešiem vai Timoru salu iedzimtajiem. Otrkārt, es domāju, ka bīskapa Zoltāna Kaldija iesvētīšana par Federācijas prezidentu ir kļūmīgs solis, kuŗam var būt tālejošas sekas. Kaldijs ir Ungārijas parlamenta loceklis un parlamenta ārlietu komitejas loceklis, kas bauda lielu komūnistu valdības uzticību. Viņa kultivētā „diakonijas teoloģija" patiesībā nav nekāda teoloģija, bet pasekls mēģinājums pielāgot Kristus evaņģeliju marksisma ideoloģijai.

Treškārt, kad tika dibināta Luterāņu Federācija — tā tika dibināta kā luterāņu baznīcu vienotāja brīvprātīgai, ne uzspiestai — sadarbībai.

Grozot statūtus tādējādi, ka visas Federācijai piederošās baznīcas ieskata, ka tās ir „altāŗa un kanceles kopībā" — Federācija ir kļuvusi par Virsbaznīcu, kas jau šajā asamblejā nosodījusi 2 Dienvidafrikas luterāņu baznīcas, kuŗu locekļi galvenā kārtā ir vācu tautības. Šīs baznīcas — ar lielu balsu vairākumu — izslēgtas no Federācijas, jo tās „nesadarbojoties" ar melno resp. iedzimto baznīcām. Es domāju, ka tāda rīcība ir nekristīga, kaut arī to izraisījusi vēlēšanās nosodīt aparteidu. Ja šais baznīcās Dieva vārdus sludina vācu valodā (ko iedzimtie nesaprot), tad tam ar aparteidu nav nekāda sakara.

Ko tad darīsim mēs, ja Amerikas nēģeŗi sāks nāks uz mūsu dievkalpojumiem un prasīs, lai mēs sludinām viņiem saprotamā valodā? Vai, ko darīsim, ja kādreiz — varbūt tieši nacionālpolītisku iemeslu dēļ — mums būs jānorobežojas no tiem, kas pārstāv baznīcu okupētajā Latvijā? Vai arī tad mūs nesāks apsūdzēt par nesadarbošanos? Jau tagad dažiem sadarbības meklētājiem liekas, ka mēs esam tikai ietiepīgi sadarbības un miera traucētāji.

Nākotne rādīs, kā veidosies Lut. Federācijas turpmākā darbība. Federācijā — un arī Pasaules Bazn. Apvienībā — notiks lielākas personāla pārmaiņas.

No Pas. Bazn. apvienības ģenerālsekretāra amata aizgājis Dr. Ph. Potters, kas bija dedzīgs aparteida apkaŗotājs un t.s. atbrīvošanas teoloģijas piekritējs. Viņa vietā Urugvajas metodistu baznīcas māc. Emilio Castro, ko raksturo kā iecietīgu „tiltu cēlāju."

Nākošā gadā aizies arī Lut. Federācijas ģenerālsekretārs Dr. C. Mans (Man). Viņa pēcnācējs vēl nav izraudzīts. Liekas, ka šo amatu pārņems Mana palīgs — Anza Lema.

Ja nu Lut. Federāciju vadīs viens no „trešās pasaules" pārstāvjiem, un prezidents no austrumu bloka, tad, laikam arī turpmāk mums vienmēr būs jāklaudzina — tikai pie aizslēgtām durvīm.

Grūti spriest, kā veidosies mūsu attiecības ar baznīcu tēvzemē. Līdz šim mūsu sadarbība galvenā kārtā balstījās uz neatkarības gados izveidoto pazīšanos, draudzību un uzticēšanos. Bet — vecā mācītāju paaudze, kuŗai pieder arī archibīskaps J. Matulis (ordinēts 1943.gadā), pamazām aiziet. Sakari pārtrūkst, un jaunākā paaudze, kā pieredze to rāda, ir atturīga, piesardzīga, un sevišķu draudzību mums neizrāda. Bet — gan viņu, gan mūsu baznīcas liktenis stāv Dieva rokās. Ja Dievs gribēs, mēs dzīvosim un pastāvēsim arī tad, kad — pēc gadu desmitiem — vairāk latviešu, varbūt būs svešuma kapsētās nekā dzīvajo vidū. Ja mūsu ticības degsme neapsīks, ja mūsu ticība laikmeta mijkrēslī nebūs tikai kā praulu gaisma — pastāvēs arī mūsu draudzes un mūsu baznīca.

Un mēs „pa aizmugures durvīm" bez skaļas reklāmas arī atradīsim iespēju, kā palīdzēt baznīcai okupētajā Latvijā.

Beidzot — daži vārdi par mūsu baznīcas karitatīvo sūtību.

Ļoti nozīmīgs ir tas darbs, ko draudzes veikušas un veic, garīgi un materiāli atbalstot tos, kam klājas grūti un kam palīdzība ir vajadzīga.

Iepriecina tas, ka pēdējos gados sāk veidoties žēlsirdīgo samariešu kopas, vai — bez īpaša nosaukuma — tādu draudzes locekļu kopas, kas apmeklē slimos, rūpējas, kaut vai tikai piezvanot pa tālruni, vientuļiem un veciem ļaudīm u.t.t.

Šie draudzes locekļi atceras vārdus „Mūsu cilvēkiem jācenšas palīdzēt tur, kur vajadzība spiež, lai tie savā ticībā nekļūtu neauglīgi."

Šai ziņā varbūt mēs, īpaši lielās pilsētās, kur daudz latviešu, jau esam kaut ko nokavējuši, lai vecie un vientuļie tautieši varētu dzīvot zem viena jumta, kopā tikai ar — citiem latviešiem.

Visas baznīcas un oikumēniskās organizācijas tagad ļoti daudz spriež par „diakonia" — par kalpošanu sabiedrībai, par sociālās netaisnības mazināšanu, par palīdzību tautām un valstīm, kas dzīvo trūkumā u.t.t.

Es, piemēram, nesen saņēmu Pasaules Baznīcu Apvienības pārskatu par iecerēto palīdzības darbu 1985. gadā. Šai grāmatai, kas saucas Resource Sharing Book — ir 809 lappuses, un tur uzskaitīti simtiem pasākumu un projektu palīdzības darbam. Man nav skaitļotāja, lai aplēstu visas summas, bet atceros, ka kādā citā pārskatā bija runa par 190 milj. dolaru... viena gada laikā.

Diemžēl, mēs šīm organizācijām maksājam tikai dalības naudu, apm. 800 dol. gadā. Dažādo pasākumu atbalstīšanā nepiedalāmies, jo jūtam, ka — iespējamību aprisēs — mūsu palīdzībai vispirms jāvirzās uz mūsu tēvzemes baznīcu. domāju, ka pārskatā minētā summa 23.290 dol. — visu devumu dzimtenes baznīcai neuzrāda. Un, ņemot vērā to, ka šī palīdzība mums jāsniedz — klusi ieejot „pa aizmugures durvīm" — mēs arī par šo mazo devumu — esam spiesti runāt tikai tā, ka tie, kas kontrolē dzimtenes baznīcas darbu, to nesadzird.

Man ir aizdomas, ka mūsu dāvanas dažiem brāļiem dzimtenē tieši pēdējā gadā radījušas grūtības un nepatikšanas. Un ir tiešām žēl, ka nevienam no lielo baznīcu vadītājiem nav bijis drosmes norādīt Kremlim, ka aizliegums baznīcām un kristiešiem Padomju savienībā saņemt palīdzību no kristiešiem citās zemēs — ir visrupjākais cilvēku tiesību un reliģiskās brīvības pārkāpums.

Neesmu savā ziņojumā pieminējis ārmisijas darbu, kas ir tālu pārsniedzis tās ieceres, kādas bija, kad uzņēmām sakarus ar misionāri Annu Irbi un mācītāju Stephenu Indijā. Bet — tas ir liels un svētīgs darbs. Ciešanas ir internacionālas. Un Kristus nevienam nav izdevis īpašu pasi pabalsta saņemšanai.

(Turpinājums 6. lp.)

LNAK DARBINIEKU SARAKSTA KANDIDĀTU AICINĀJUMS VISIEM LATVIEŠIEM KANADĀ

Ja Tava tēvzemes mīlestība un ticība Latvijas nākotnei neļauj Tev samierināties ar Padomju Savienības noziedzīgo rīcību pret Latviju un latviešu tautu, tad 1984. gada LNAK padomes vēlēšanās balso par kandidātiem, kas apzinīgi veltī savu darbu

PAR

— Latvijas brīvības un latviešu tautas neatkarības atgūšanu

— Nacionālās pašapziņas rosināšanu okupētajā Latvijā un trimdā, lai nodrošinātu latviešu tautas pastāvēšanu

— Tiešu attieksmju uzturēšanu un veicināšanu ar latviešu tautu bez okupācijas varas atbalstītāju starpniecības

— Tautas piederības apziņas stiprināšanu un tēvzemes mīlestības ieaudzināšanu latviešu jaunatnē

— Sadarbības izveidošanu ar valdībām un tautām, kas atbalsta vai varētu atbalstīt mūsu nacionālpolītiskos centienus

— Aktīvu darbību dažādiem līdzekļiem pret Padomju režīma plāniem okupētajā Latvijā, kas kaitē latviešu tautas interesēm, kā arī pret šī režīma darbību trimdas latviešu sabiedrībā ar nolūku vājināt mūsu politisko nozīmi brīvajā pasaulē.

APZINIES SAVU PIENĀKUMU!

PIEDALIES LNAK VĒLĒŠANĀS!

BALSO PAR KANDIDĀTIEM LNAK SARAKSTĀ!

1. ALKSNIS, Imants
2. BĀRS, Jānis
3. BĒRZIŅŠ, Arvīds
4. BĒRZIŅŠ, Rolands
5. BITE, Ēriks
6. BUDRĒVICS, Aleksandrs
7. BULTE, Sarmīte
8. GRODNIS, Jāzeps
9. JANSONS, Harijs
10. JONĀNE, Monika
11. KALUPNIEKS, Arvīds
12. KONCIS, Jānis
13. KRONBERGS, Tālivaldis
14. LOGINS, Bruno
15. LUKSS, Linards
16. MELNBĀRDIS, Ivars
17. MEŽAKS, Jānis
18. MIKLAŠĒVICS, Vilis
19. NĀGELIS, Ēriks
20. NORĪTIS, Rūdolfs
21. OZOLS, Jānis
22. PĀRUPS, Edvīns
23. PLŪDONS, Varimants
24. PURVA, Inta
25. ŠTEINS, Ādolfs
26. ŠTERNS, Alberts
27. SILIŅŠ, Guntis
28. ŠUBIŅŠ, Gunārs
29. TIKIŅŠ, Jānis
30. VAGNERS, Valdis

Mūsu baznīcas...

(Turpinājums no 5. lp.)

Beidzot — mums kā latviešiem un kā kristiešiem vēl atliek mūsu patriotiskā sūtība, kas izaug no mūsu likteņa, vienības apziņas ar mūsu tautu, kas palika tēvzemē un cieš zem Pad. savienības uzliktā netaisnā okupācijas jūga.

Līdzšinējā pieredze rāda, ka dažādu politisko apsvērumu dēļ mums nav daudz cerību, ka kāds mums palīdzēs šo jautājumu ierosināt Apvienotās Nācijās vai kādā no lielākām oikumēniskām organizācijām. Ziņāmus panākumus tomēr varam gūt — kā to redzam — piem. ar māc. M. Gulbja un viņa draudzes iesniegumu sinodei, kur pieņemts lēmums 14. jūnijā lūgt par Baltijas valstīm.

Bet mūsu visu — arī baznīcas pienākums ir — pasaulei vienmēr atgādināt par mums nodarīto netaisnību, izmantojot katru iespēju, kāda mums dota.

Nākošā gadā, piemēram, Otavā notiks Eiropas Drošības un Sadarbības konference, īpaši veltīta cilvēku tiesību jautājumiem.

Nākošā vasarā apritēs 45 gadi kopš Padomju savienības iebrukuma mūsu tēvzemē. P.B.L.A. aicina Tautas Sēru dienas priekšvakarā, 13. jūnijā, rīkot demonstrācijas, mēs varētu rīkot arī dievkalpojumus, saistot tos ar aizvesto piemiņas dienu.

Nezinām vēl, kā īstenosies iecere par Baltijas Brīvības un Miera kuģa braucienu Baltijas jūrā, bet visos šais pasākumos mūsu baznīcai jāiet kopā ar mūsu tautas daļu trimdā, lai pasaule nedomātu, ka mēs esam samierinājušies un savu tēvzemi aizmirsuši.

Baznīca, kas necīnās pret varmācību un apspiešanu, nevar sevi dēvēt par KrustāSistā Jēzus Kristus baznīcu.

Mums jācenšas atbalstīt arī mūsu kultūras pasākumi to daudz un dažādos paveidos, jo kultūras plaukšana liecina par tautas garīgo rosmi un dzīvību. Negribēju savām acīm ticēt, kad Dr. Robiņa pārskatā redzēju, ka pag. gadā draudzes iekrājušas 387.975 dol. darbam ārpus draudzes un kultūras atbalstam izdevušas 135.754 dol. Tas ir liels devums, un varam būt Dievam pateicīgi, ka esam varējuši dot tik lielu pienesumu mūsu kultūras veicināšanai.

Šo pārskatu par kopbaznīcu gribu nobeigt, vēlreiz izsakot jums visiem pateicību par pūlēm un darbu, ko esat ziedojuši, lai mēs, tālu no mūsu tēvzemes, varētu Dieva vārdus klausīties un Dieva dziesmas dziedāt latviešu draudzēs latviešu valodā.

Mūsu visu mude nākošo gadu gājumā lai ir apustuļa Pāvila vārdi: ,,Nepiekusīsim labu darīdami, jo savā laikā pļausim, ja nepagursim.''

Dievs lai mums palīdz.

Kanadas Latviešu Centra Toronto Mākslas Komiteja

rīko

Svētdien, 25. novembrī, pl. 15 vidējā zālē

prof. JĀŅA KUGAS darbu slīdīšu izrādi

Erika PAKALNA sakārtojumā ar Jūlijas PAKALNES komentāriem.

Ieeja pret ziedojumiem.

FUNDED BY MULTICULTURALISM CANADA

PBLA Latvijas Brīvības Fonds ir Latvijas Dzīvības Fonds

Atbalsti to un izpildi šo veidlapu!

Uzvārds..... Vārds .....

Adrese .....

.....

☐ Atbalstu ar iestāšanos LBF
1) iemaksāju U.S. $500 (vismaz)
2) minēto summu nomaksāšu ..... gados.
☐ Atbalstīšu ar testamentāriem novēlējumiem.
☐ Pašlaik nevēlos iestāties LBF, bet nacionālai politiskai darbībai ziedoju $ .....

Datums ..... Paraksts.....

Čeki rakstāmi uz Latvijas Brīvības Fonda Ltd. vārda un nosūtāmi uz adresi: Kārlis Tannis, 50 Playter Blvd. Toronto, Ont. M4K 2W3.

Vanagu Kārlis

Trimdinieka piezīmes 149

11. novembris ir mūsu Lāčplēšu diena! Pieminot un godinot mūsu Lāčplēša Kaŗa Ordeņa (LKO) kavalieŗus, neaizmirsīsim arī visus tos, kas gāja kaujas laukos mirt, lai latvju tauta dzīvotu! Tādi lāčplēši bija senajās chronikās iemūžotie Senlatvijas latviešu valstiņu varoņi, tādi bija mūsu strēlnieki Tīreļpurvā un Nāves salā, neatkarīgās Latvijas brīvības cīnītāji kaujās pie Ventas, pie Gaujas un ,,baskāju armija'' pie Daugavas, arī mūsu tēvi, brāļi un dēli, kas ar Latvijas krāsām pie kaujas tērpa deva asins ziedus tēvzemes brīvībai pie Volchovas, Piebalgas pakalnēs, gan Kurzemes cietoksnī. Tie ir mūsu svētie, kas cīņā par Latviju apgūlās kaujas laukos!

Pavisam maz vairs mūsu vidū 7 zvaigžņu pulku strēlnieku (kad izkaisīti pa plašo Krievzemi, tie atgriezās mājās ar jaunās Latvijas karogu, Al. Čaks par kādu, ar sarkano mēri aplipušo jefiņu viņu vidū rakstīja: ,,Kājas tev, draņķi, vajadzētu mums noskūpstīt, kājas! Bet šis te vēl rūks: ,,Sarkanbaltsarkanais karogs — pilsoņu karogs!'' Maz mūsu vidū arī 1918.—1920. gadu atbrīvošanas cīņu zobentiņu nesējiņu. Kā pirmā, tā otrā posma tēvzemes labāko dēlu varoņdarbus vairs tikai pauž LKO kavalieŗu biografiju aputējušās lappuses. (LKO dibināts 1919.g. 11. novembrī. Pirmos ordeņus, kuŗu metu deva kaŗavīrs J.A. Liberts, 1921.g. 11. novembŗa parādē Rīgā pasniedza Satversmes sapulces prezidents J. Čakste. LKO 3. šķira piešķirta 2073, starp tiem 3 sievietēm un 202 latviešu strēlniekiem, 2. šķira — 61, to skaitā 18 mūsu strēlnieku pulku kaŗavīriem, un 1. šķ. — 11. Gados jaunākais LKO kavalieris bija 13 g.v. ,,kaŗa zēns'', izcils varonis cīņā pret bermontiešiem, kur arī krita, bet LKO viņam piešķīra pēc nāves.

Trimdā LKO kavalieŗu aprūpes darbu vēl arvien pašaizliedzīgi veic LKOK biedrība, kas jau izlēmusi, ka LKOK biedrības idejiskā darba turpināšanas uzdevumu mantos Daugavas Vanagu organizācija. Kā nu būtu, ja DV un trimdas sabiedrība 11. novembrī pateiktu kādus labu dienu vēlējumus mūsu LKOK? (Piezvanait kaut viņu saimes aprūpētājam A. Laurim,LKOK, uz Pensilvāniju: 1-717-898-2765!).

11. novembrī neaizmirsīsim arī mūsu pēdējo drosmīgo cīņu lāčplēšus — latviešu leģionārus, kas 2. Pasaules kaŗa vēsturē lepnā skaitā asinīm ierakstīja leģendārus varonības un pašuzupurēšanās piemērus. Ir vērts šos daudzos, atsevišķos sevis ziedošanās piemērus sistēmatiski pieminēt mūsu presē, atmiņu vācelēs, tos atgādināt, lai jaunā paaudze dziļāk saprastu un izjustu, ko īsti nozīmē atdot savu dzīvību par tautas brīvību! Kā mēs varam no saviem jauniešiem prasīt ziedošanos Latvijai, ko tā nepazīst, ja mēs tik maz, tik maz pievēršam vērību tautas raksturu veidotājam varoņu kultam, lai tā dvēseliski izjustu un saprastu tos vienreizēji smagos upuŗus, uz kuŗiem atdzima Latvija kā suverēna valsts? Lai 11. novembris kā mūsu cīņu, upuŗu un uzvaru piemiņas diena tad nu stāsta un mudina, stiprinoties varoņslavas pagātnē, palikt uzticīgiem tautas lāčplēšu garam un kopīgi kopt trimdas pienākuma apziņu, ziedošanās gribu un disciplīnētā saticībā visiem ieslēgties sīkstā darbā, lai mūsu tauta nepazustu. Tukši būs 11. novembŗa gadskārtējie solījumi, ka lāčplēšu un pārējo mūsu varoņu piemiņa ,,mūžīgi dzīvos'', ja neapliecināsim sevi par varoņu upuŗu cienīgiem ar aktīvāku darba veiksmi un noteiktāku stāju! Ja ,,nakts no dienas bēg un riets no rīta, un durvju priekšā šaubu zalktis dus'' (Ingrīda Vīksna), tad apzināsimies vairāk nekā jebkad, ka vislielākā atbildība par tautas brīvības rītausmu gulstas uz mums, jo tautas vairākumam tēvzemē jāizdzīvo ar aizsietām mutēm!

Traģiskas sāpes 11. novembrī atspoguļo arī mūsu leģionāru varonība. ,,Izirst, kas kopā bij sieti, vīrus kā rūsa graužskumjas. Visur ir slazdi un žņaugi, debeši negaisus perē!'' (Anna Brigadere). Kamēr mūsu cīņas ierindā vēl būs pēdējā kaŗa vētrās plosītie leģionāri, mēs visus negaisus pārcietīsim! Viņu varoņdarbi latviešu zemi aizstāvot, arī būtu LKO cienīgi. Viņu drošsirdība kaujās bija tik izcila, ka vācu kaŗa kungi nevarēja to noklusēt un, šo priekšzīmi cildinot, šiem, vācu tautai nepiederīgajiem, sāka piešķirt savu kaŗa ordeni — Dzelzs krustus (arī mūsu LKO 3.šķira piešķirta 272 ārvalstu kaŗavīriem!). Ar mērķi aizstāvēt latviešu kaŗavīru godu pasaules melu, netaisnības un varmācības dūksnās, šo kaujas laukos iegūtā svešā kaŗa ordeņa latviešu kaŗavīri nodibināja savu, veco lielkauju vilku brālību (par biedru-veicinātāju var kļūt ikviens latviešu kaŗavīrs, kas ar ieroci rokā cīnījies pret komūnistiem; rakstīt Holmas kauju varonim O. Perro, 491 College Street, Toronto, Ont., Canada). Vai tad kāds vēl šodien apšauba, ka pateicību par to, ka esam paglābušies Brīvajā pasaulē, mēs esam parādā saviem cīnītājiem-leģionāriem?! 11.novembŗa ideoloģijas izpratnē neaizmirsīsim arī viņus! Laiks pagājušo slavas dienu lapas sveŗ, bet leģiona upuŗi mums brīvo dzīvi sveŗ...Viņi gāja aizstāvēt dārgo tēviju, gatavi dot par tās brīvību savu dzīvību!

,,Mostieties latvji, jūs tauta! Kā senlaikos vākdams, pavēlošs, stingrs un maigs, no kapiem un šūpuļiem nākdams, aicinu visus un sauc — mūžīgās Latvijas balss! Skaidrs lai būtu mūsu ceļš, skaidrs lai būtu mūsu gaiss! (Edvards Virza). Kopā uz priekšu! (Kronvaldu Atis).

,,Neskaties vīru no cepures, bet no viņa stājas! Stāja ir tā, kas parāda mūsu apziņu, garīgo spēku, tanī mēs izpaužam to, kas mēs esam un ko mēs gribam. Ar stāju mēs disciplīnējam sevi, piedodam savai dzīvei stingras līnijas un ritmu!'' (rakstnieks un skolotājs Kārlis Ieviņš). — ,,Mums vēl dzīvē bieži trūkst stājas. Lai mēs katrreiz kā nazis nesaliecamies, lai zinām ko gribam, ko varam un iesākto izvedam līdz galam!'' (Kārlis Ulmanis).

,,Ai, kā vēlreiz vēlētos putenī un salā savu sirdi pamielot, cīnoties līdz galam! Šautene un zobens rūs, dzimtenē aiz spāres...'' (Ed. Tūters)

,,Mēs pāriesim jūras celt Latvijas ēku! Mēs iziesim asiņu upes vēl sūras, ar varoņu spēku!'' (Zenta Liepa). — ,,Caur laiku laikiem Dievs pa pēdām, tik tāpēc latvju tautai nāk, lai reiz, pēc posta un pēc bēdām tā celtos spēkā varenāk!'' (Leonīds Breikšs). Arī šī gada 11. novembrī stiprināsim savu ticību Latvijas brīvībai un latvju tautas nemirstībai!

* * *

Pieminot senās cīņu dienas, vietā kāds raksturīgs notikums, kas gan iemūžots vienīgi nelaiķa plkv. Al. Plensnera atmiņās.

Pirms 2. Pasaules kaŗa beigu cēliena vācu okupācijas vara piekrita civīlvaras nodošanai latviešiem Latvijas valstisku iestāžu veidā. 1945.g. 1. februārī šādu prasību Himleram Berlīnē par Latvijas pagaidu valdības — Latvijas Nacionālās Komitejas — dibināšanu iesniedza mūsu leģiona ģenerālinspektors ģen. R. Bangerskis, plkv. A. Silgaiļa pavadīts. Kad pēc 20 dienām tādu Nacionālo komiteju proklamēja svešā zemē, Potsdamā, pie Berlīnes, Potsdamas birģermeistars savā uzrunā latviešiem pie mielasta galda rūgti pieminēja, ka tagad no Lielvācijas viens pēc otra atkrītot visi tās sabiedrotie — itaļi, rumāņi, ungāri, bulgāri, pat somi, tikai latvieši sniedzot roku! Tā esot bruņnieciska nostāja — latvieši esot cēla tauta! ,,Tas, ka Latvija un latviešu tauta nav liela, tikai vēl vairāk pastiprina šo cēlumu un nostājas drosmi!'', teica pilsētas lielvecākais.,,Mēs, vācieši, būtu necienīgi un daudz mazāki par latviešiem, ja mēs to kādreiz aizmirstu, īpaši tad, kad atkal būsim pārvarējuši savas grūtības! Tas būtu vācieša necienīgi, un es esmu pārliecināts, ka tāds vāciešu kauns nekad nenotiks!'' Taču ,,tāds vāciešu kauns'' notika jau nākamajā dienā, kad par birģermeistara runu vācu saziņdienesta vēstīs nebija ne bū, ne bē, bet latviešu laikrakstā Tēvija to aizliedza pieminēt! Vienīgi trīs mēnešus vēlāk, kad vācu armija bez noteikumiem kapitulēja komūnistiem, vācieši atsvabināja latvju leģionārus no kaŗavīra ,,uzticības līdz galam'' zvēresta. Leģionāri, gatavi Kurzemes katlu aizstāvēt līdz pēdējai lodei, pazemojošos baltos karogus neizkāra...

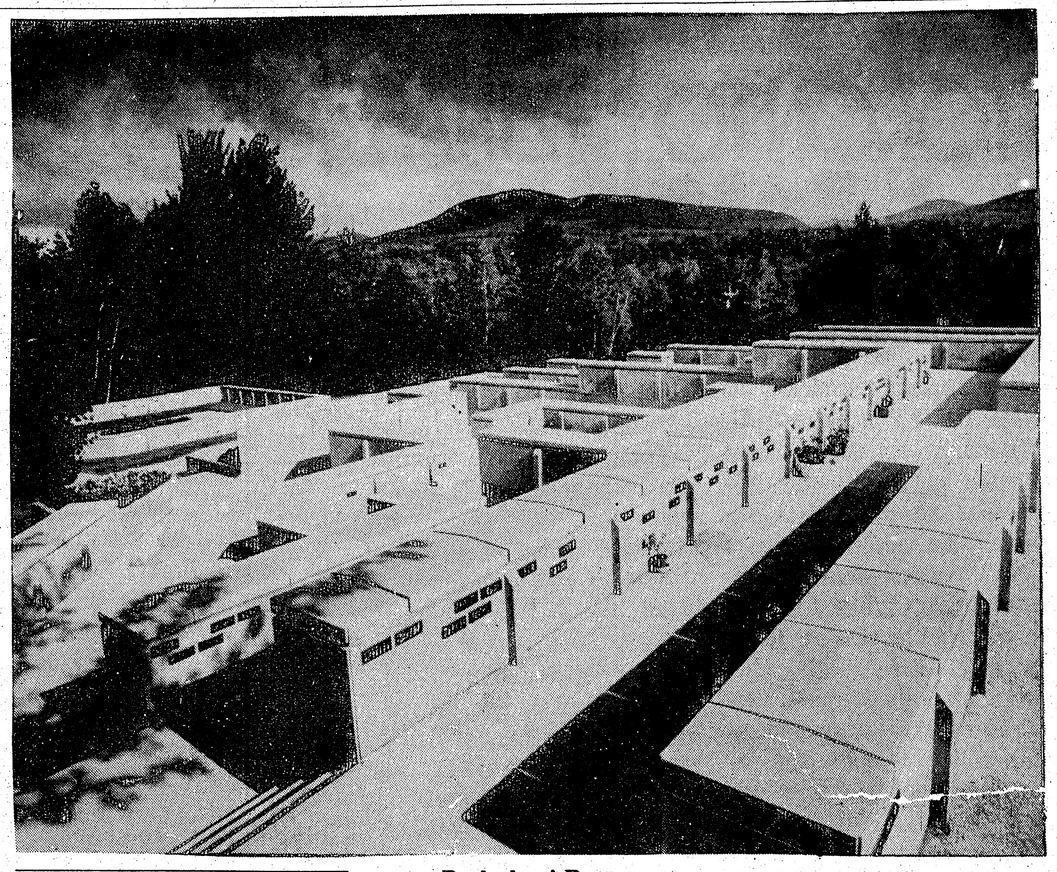

Brāļu kapi Rotā.

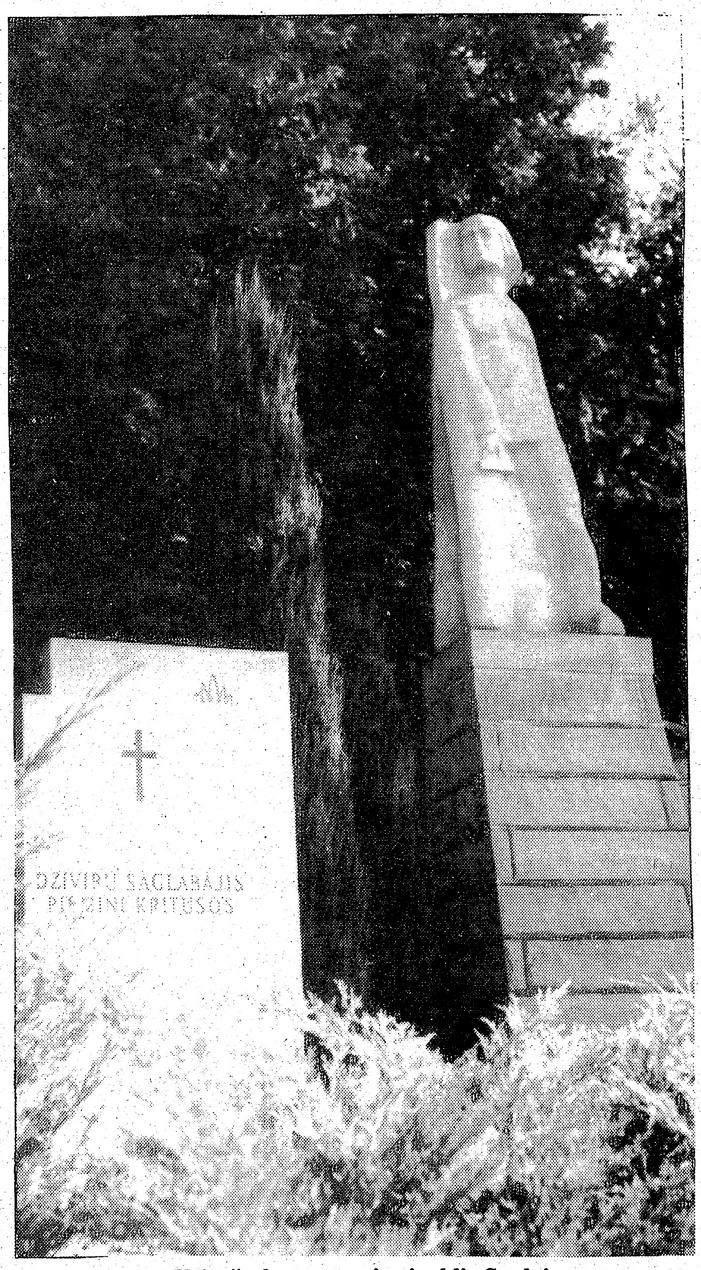

Kritušo kaŗavīru piemineklis Saulainē.

Canadian Art Memorial Ltd.
meklē
pieminekļu pārdevēju ar labu pieredzi. Lūdz zvanīt **278-2757 no pl. 9—17.**

TORONTO ZIŅAS

● DV Kanadā — 3. nākotnes darbības seminārs notika 1984. gada 20. oktobrī DV namā Toronto. Semināru atklāja DV KV priekšsēdis G. Brikmanis, bet darba dienas kārtību vadīja Nākotnes plānošanas nozares vad. E.Miniate. Kā pirmais referēja LNAK valdes vicepriekšsēdis un Politiskās informācijas vadītājs Dr. L. Lukss par tematu ,,Kurlu ausu priekšā''. Referātam sekoja pārrunas. Personiska saskare ar politiķiem, informējot tos mūsu cīņā par latviešu tiesībām, ir daudz nozīmīgāka par dažādu informācijas rakstu vai grāmatu piesūtīšanu ar pasta starpniecību.

Seminārā pārrunāja arī ierosinājumus saimnieciskā laukā. Daži no tiem: paplašināma Ziemsvētku kartīšu akcija. Kaut ar zināmu risku, iespiežamas jaunas grāmatas, arī skolas grāmatas.

Jaunatnes darbinieks Klāvs Zichmanis referēja par tematu ,,Politikas pūra lāde'', norādot uz lietderību pieejā darot trimdas dzīves uzliktos pienākumus. Sabiedrības locekļu elastīgums, iecietība, patiesa draudzība, interese par otra cilvēka domām un atklātība bija daži no pieturas punktiem Klāva referātā.

Semināra starplaikā par dzīvi un iespaidiem 2x2 nometnē Vācijā stāstīja jauniete Aija Auziņa. -ons.

● Sestdien, 3. novembrī Toronto latviešu sabiedrība godināja ievērojamo latviešu komponistu Jāni Kalniņu, sarīkojot viņa darbu koncertu.

Savā laikā Jāzeps Vītols teica, ka mūsu tautas mūzika dzima un auga kā zieds brīvā dabā, Dieva saulītes sildīta. Latviešu tautas mākslas mūzikas elementus apvienojot un sakausējot, mēs radām nacionālo mākslu — tā ir īpata, savdabīga un patiesi latviska.

Šie vārdi bija teikti tad, kad jaunie latviešu komponisti iesāka nopietni pievērsties instrumentālai mūzikai un operas žanram. Viens no šiem jaunajiem bija ar sevišķu talantu apbalvotais Jānis Kalniņš, izpelnoties ievērību ar savām trim operām — Lolitas brīnumputnu, Hamletu un Ugunī.

Pasaules kaŗš J. Kalniņu pārsvieda Kanadas Fredriktonā, kur viņa spilgtais talants viņu iesaistīja Kanadas mūzikas dzīvē. J. Kalniņš tomēr palika joprojām arī uzticīgs latviešu mūzikas pasaulei, kalpojot tai ar daudziem plašāka apmēra skaņdarbiem, kas visi arī tikuši atskaņoti.

Pateicībā par viņa devumu latviešu tautai, reizē atzīmējot viņa 80. dzimšanas dienu, ap 200 viņa cienītāju un organizāciju pārstāvju bija pulcējušies Latviešu Centrā.

Oficiālajai šampanieša glāzei un nodziedot — Lai dzīvo sveiks, sekoja daudzie apsveikumi un laimes vēlējumi. Vakara norisi vadīja Alfons Kalns.

Jubilāru apsveica vispirms rīcības komitejas goda priekšnieks diriģents Arvīds Purvs. Rīkotāju un dalībnieku vārdā J. Kalniņš saņēma gleznu ,,Cel mani, dziesma'' un aploksni.

Žanis Šmits nodeva sveicienus no Latviešu dziesmu svētku biedrības. J. Kalniņu sveicināja arī J. Kalniņa skolnieks, vēlākais darba biedrs, mācības spēks mūzikas kolledžā John Saunders, izsakot arī atzinību par lielisko koncertu un cildinot J. Kalniņa mūzikas vērtību. Apsveicēju vidū bija vēl M. Zvejniece no DV Kanadas valdes, H. Lejiņa no Koncertapvienības. Interesantu J. Kalniņa jaunības dienu raksturojumu deva archibīskaps Arnolds Lūsis.

Rakstiski apsveikumi bija no prof. T. Ķeniņa, kas ir pašreiz Parīzē, no J. Norviļa, I. Saksa, Sv. Katrīnu koŗa Senatne, no Montrealas un Otavas vīru koŗa Junda u.c.

Jānis Kalniņš savā humora pilnajā runā atzīmēja, ka arvien ir gribējis būt visur pirmais. Puikas gados tas dažreiz izdevies, jo pratis labi kauties, labi skriet, bet vēlāk bijis parasti jāapmierinās ar otru vietu. Tad, kad kļuvis par pirmo diriģentu Nacionālā operā, Teodors Reiters bijis tomēr galvenais diriģents. Komponists pateicās visiem no sirds un izteica cerību redzēt visus savā 90 gadu jubilejā.

Jubilejas vakars noslēdzās ar tradicionālo dzimšanas dienas kliņģeri. Ž. Z.

● E. Lejiņa traveloga — Ieskats eksotiskajā Indijā, Kašmirā un Nepalā — 28. oktobrī Latviešu Centrā pulcināja 120 apmeklētāju un arī ceļojuma līdzbraucējus no Montrealas, kā arī lielāku skaitu no Hamiltonas. Referents vispirms apskatīja Indijas ģeografisko stāvokli un neatkarības iegūšanu 1947. gadā no Lielbritanijas. Indija ir lielu pretišķību zeme: liela bagātība un liela nabadzība. Referents slīdītēs parādīja Indiju no skaistās puses — greznas maharadžu pilis, daudz templu, no tiem pazīstamo Tažmahala jeb Mūžīgās mīlestības templi, visskaistāko architektūras celtni, ko maharādža cēlis savas sievas piemiņai. E. Lejiņš pieminēja arī, ka Himalaju kalnos atrodas ,,Baltista'' apgabals, no kurienes cēlušies ārieši; pieņem, ka no šī apgabala nākuši arī latvieši. Parādīja arī reliģiskas paražas, kā piem. Gangas upē izkaisa sadedzināto pelnus. Kašmira pazīstama ar saviem audumu paklājiem — 50 proc. zīda un 50 proc. vilnas. Paklāju aušanas fabrikas ir pirmā vietā pasaulē. Nepalā ar galvaspilsētu Katmandu tūrismu atļāva tikai ar 1951. gadu, arī šeit bija ļoti daudz tempļu.

● Pēc ievēlēšanas 21. kongresā Kanadas latviešu katoļu apvienības pirmajā valdes sēdē 26. oktobrī sadalīja amatus šādi: priekšsēdis Bruno Logins, pirmais vicepriekšsēdis Jānis Budže, arī kasieris, otrs vicepriekšs. Valdis Erts, sekretāre Valija Zaka, apkārtraksta redaktore Kornelija Zariņa, jaunatnes daļas vadītājs Jānis Niedra, valdes loceklis un saimniecības daļas vadītājs Pēteris Broks. Revīzijas komisijas priekšsēde B. Senkēviča, sekretārs A. Vūciņš un loceklis K. Bencons. Katoļu apvienība atbalstījusi ar 1000 dol. baznīcas misijas darbu.

● Mākslinieku biedrība The Colour and Form Society gadskārtējā izstādē no 3. līdz 30. novembrim Northern District Library augšējās galerijas telpās, 40 Orchard View Blvd., piedalās 40 mākslinieki ar 48 darbiem — gleznām dažādās technikās, grafikām, skulptūrām. Šoreiz izstādē uzņemti arī mākslinieki, kas nav šīs biedrības biedri. No latviešiem izstādē piedalās tēlnieks Zigfrīds Jurševskis ar diviem darbiem keramikā un marmorā.

The Colour and Form Society 1952. gadā nodibinājuši ieceļotāji, dažādu tautību mākslinieki, lai reprezentētu savu mākslu Kanadas publikai. Sākuma gados biedrības gadskārtējās izstādēs piedalījās vairāki pazīstami latviešu mākslinieki, gan no vecās, gan jaunās paaudzes, bet pēdējos gados viņu piedalīšanās ar saviem darbiem reprezentējošās izstādēs stipri samazinājusies, lai gan panākumi bijuši labi. Piem. Kanadas nacionālajā izstādē latviešu daiļamatnieki, kas izstādījās Hugo Merca vadībā, aplasīja lielu daļu godalgu.

● Tam Kungam jauna dziesma — saucas garīgās mūzikas jauniešu koncerts, ko ik gadus rīko Sv. Andreja baznīcā, šogad jau 7. gadu pēc kārtas, 2. decembrī diriģenta Jāņa Beloglāzova vadībā. Koncertā piedalīsies arī jaunieši no citām draudzēm.

● TLTA ģimnazijā šai mācību gadā darbojas šādi skolotāji: reliģiju un ētiku māca māc. J. Cālītis, latviešu valodu Elfrīda Ezera, R. Krastiņa, Inga Kukse un Jānis Ruskis; latviešu literātūru — Rita Krastiņa, Pauls Legzdiņš un Alberts Vītols; Latvijas vēsturi — Edgars Kiršs, Ojars Sils, Vera Slavieša; latviešu mākslas vēsturi — Gunta Sebre; Latvijas ģeografiju — Jānis Tikiņš; sabiedriskās zinātnes — V. Slavieša; latviešu tradicijas — J. Tikiņš, kas arī ir saviesīgo vakaru vadītājs. Klašu audzinātāji ir E. Kiršs (1.kl.), A. Vītols (2.kl.), P. Legzdiņš (3.kl.), R. Krastiņa (4.kl.); skolas direktrise — V. Slavieša, inspektors — O. Sils. Atsevišķas pašdarbību grupas vada: drāmas pulciņu — Ernests Jurševskis, audzēkņu žurnālu ,,Sīkumi'' Izolde Krūmiņa, kokļu ansambli — Ariāna Liepiņa, Ludviga Vīka fondu — Raimonds Rūtītis, Ziemsvētku eglītes vakaru — A. Vītols, kas ir arī ģimnazijas kasieris un darbvedis, tālr. 767-1421. Ģimnazijas eglītes vakars 21. decembrī, pl. 19, Latviešu Namā.

● Pensionāru apvienības 1. novembŗa sanāksmē Latviešu Namā piedalījās 180 dalībnieku, kas noskatījās tautas deju grupas priekšnesumus B. Komarovskas vadībā un Silava akordeona pavadījumā. Kopīgi dziedātām dziesmām klavieŗpavadījumus spēlēja Olga Upeniece. Nākošā sanāksme 15. novembrī būs veltīta valstssvētku atcerei. Galvenais runātājs LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, priekšnesumos Anetes Bencones deklamācijas un pensionāru koŗa dziesmas, diriģents J. Beloglazovs.

● Pirmajā reliģisko pārdomu pēcpusdienā Latviešu Centrā piedalījās 70 dalībnieku. Māc. J. Cālītis referēja par liturģijas sastāvdaļu iztulkošanu; kopdziesmām klavieŗmūzikas pavadījumu spēlēja Olga Upeniece. Nākošā pērdomu pēcpusdienā trešdien, 7. novembrī, pl. 13, turpat, māc. A. Celms referēs par tematu ,,Kā ieaugam luterāņu draudzē.''

● Centrā 14. novembrī pl. 13 sāksies bībeles studijas par Jāņa evaņģeliju un turpmāk tās notiks trešdienās, kad Centrā nebūs reliģisko pārdomu pēcpusdienu. Šīs bībeles stundas vadīs māc. A. Celms, piedaloties arī māc. J. Cālītim.

● Pēc Austrumu draudzes ticības atjaunošanas svētku dievkalpojuma Sv. Barnabas baznīcā, ko vadīja māc. A. Celms, turpat gandrīz visi 160 baznīcēni 4. novembrī piedalījās draudzes dāmu komitejas rīkotajā gadskārtējā bazārā baznīcas zālē. Mantu izlozē bija 400 laimestu. Visas lozes izpirka. Bagātīgo kafijas galdu pārzināja saimniece Aina Barona un Izolde Freimane. Bazārā piedalījās Kalupes rotas lietu veikals un J. Kūlnieks ar medu no savām dravām. Šoreiz bazāra apmeklētāji piedzīvoja jaunu minēšanas sacensību veidu, kad bija jānoteic, cik plastikas caurulītē atrodas sīknaudas monētas. Minēšanā piedalījās kāds pussimts minētāju. Tuvāko summu 43,56 dolariem noteica Arvīds Bernšteins, tikai ar 13 centu starpību. Uzvarētājs pusi no šīs naudas noziedoja dāmu komitejai. Bazāru bija izkārtojusi draudzes dāmu komiteja ar priekšnieci L. Pētersoni. Nobeigumā agrākajai ilggadējai dāmu komitejas priekšniecei Olgai Jeckalējai atzīmēja 70 mūža gadu aprisi, kas bija tanī pašā dienā, visiem nodziedot Daudz baltu dieniņu un dāmu komitejai pasniedzot velti un rozes. Bazārs ar loteriju, kafijas galdu un

Bazārs ar loteriju, kafijas galds un komisijas deva dāmu komitejai — 3490 dol.

● Toronto Latviešu Centrā svētdienas azaidu referātu ciklā 4. novembrī Wood Gundy firmas viceprezidenta asistente Gundega Upāna referēja par izdevīgākiem naudas ieguldījumu veidiem un iespējām samazināt ienākumu nodokli. Referente izdalīja 50 apmeklētājiem arī attiecīgu literātūru par naudas apsaimniekošanu un atbildēja uz jautājumiem. Pēc Jaunā gada paredz rīkot plašāka apmēra šādus referātus.

● Kristīgās sadraudzības pēcpusdiena 10. novembrī pl. 14 Sv. Andreja baznīcā. Galvenā runātāja Aina Avotiņa referēs par tematu ,,Šodienas kulti — patiesība vai māņi.'' Priekšnesumi un atspirdzinājumi.

● Māc. J. Cālītis salaulājis Eriku Alfonu Kromani un Karenu Elisabeti Tukvelu (Tuckwell).

● Toronto Latviešu Centra jaunievēlētā valde pirmo sēdi 11. oktobrī sāka pie sēžu galda, kas bija klāts ar mākslas audējas Veltas Vilsones darinātu un Centram dāvātu segu. Centra valde sirsnīgi pateicās māksliniecei par skaisto dāvanu.

25. oktobŗa valdes sēdes sākumā piedalījās arī LNJAK pārstāvji Dace Veinberga un Roberts Vāgners, lai pārrunātu telpu vajadzību jauniešiem.

Pirmdienu vakari Centrā, kuŗus vada Viktors Upeslācis katra mēneša pirmajā pirmdienā, sāka savu darbību ar Pāvila Brūvera referātu un mūzikāliem devumiem.

Kulinārās mākslas kursi māca, kā gatavot aukstos viesību galdus.

H. Miķelsons sāka publiskās runāšanas kursu 28. oktobrī un turpinās to Jaunajā gadā. Sieviete Centrā katra mēneša otrā trešdienā Ilzes Kalniņas vadībā dod labus padomus gan precētām, gan neprecētām sievietēm.

Šoruden Centram radusies problēma ar kaimiņu auto novietošanas laukumu lietošanu. Agrāk Centra apmeklētāji šos laukumus varēja brīvi un ērti lietot, bet tagad šī iespēja ir liegta.

Ar prieku un sirsnīgu pateicību Centra valde pieņēma Ēvalda Lejiņa solījumu Centram ziedot 1000 dol. krēslu iegādei. Nolēma iegādāties 40 krēslu.

Mākslas komiteju vadīs Ēriks Dzenis, sekretāra amatu pildīs Ilze Stokvuda. No mākslas komitejas ir atteicies Eduards Dzenis. Mākslas komiteja plāno līdzēt jauniem māksliniekiem, kam būtu grūti maksāt īri par izstādēm. Nākotnē iecerēta slīdīšu izrāde.

Dāmu komiteja gatavojas Mārtiņu tirdziņam un loterijai 10. un 11. novembrī. Centra saimniece Lilija Palmere jau sagādājusi paprāvu zosu baru, kas gaida savu kārtu cepeškrāsnī. Tirdziņa āpmeklētāji varēs iebaudīt garšīgu zoss cepeti ar piedevām.

Karoga pacelšana 18. novembrī pie Centra notiks pl. 8.00. Pēc tam Centrā varēs paēst brokastis un vēlāk piedalīties kopējā dievkalpojumā Sv. Jāņa baznīcā un pl. 16.00 kopējā aktā Toronto universitātes aulā. A. V.

Valentīns Pāvuls

Neptūna kalps

(62. turpinājums)

Fricis palīdzēja man sakraut ūdenslīdēja un citas derīgas mantas un, labu vēlējumu pavadīts, braucu meklēt ,,citu darbu''.

Savu ieskrambāto lepnumu un rūgtumu no mutes izsviedu pa logu laukā jau pusceļā, bet dažas no Ovīšu blusiņām brauca līdz visu ceļu, kavēdamas man laiku tik cītīgi, ka nevarēju ne nosnausties, ne pat mierīgi nosēdēt.

Krustpils — Jēkabpils

Par velti nocīnījies gar Ingeborgu, meklēju kādu darbu, kur varētu arī ko nopelnīt, bet nevienam ne manis, ne mana jauniegūtā ūdenslīdēja aparāta nevajadzēja.

Šķirstot Jaunākās Ziņas, atradu interesantu rakstu. Rīgas ostā esot iebraucis un pie AB dambja pietauvots glābšanas kuģis Fortuna, kas atgriezies no sekmīgas Liepājas tuvumā nogrimušā Prinča Adalberta ekspedīcijas. Tas tur nogrimis ar Liepājas zeltu un visādām vērtslietām.

Ka tāds kuģis Pirmā pasaules kara laikā būtu nogrimis, biju dzirdējis. Steidzos apskatīt glābšanas kuģi un vīrus, kas beidzot tikuši pie jūrā nogrimušajām bagātībām.

Pie AB dambja atradu motorlaivu, mazāku par Bullīti, ar uzrakstu Fortūna. Laikam kuģa laiva.

Uz dambja stāvēja divi vīri jūrnieku tērpos. Vienu pazinu — skolas biedrs no jūrskolas. Otrs — spoža kapteiņa vai admirāļa formā izskatījās kā operetes varonis.

Piegāju klāt apjautāties par Fortūnu. Operetes varonis sāka bērt kā pupas uz skatuves dēļiem, tarkšķēja vien.

Viņš pats esot ekspedīcijas vadītājs un pats bijis lejā kreiseri pārmeklēt. Vērtīgu mantu un slīkoņu bez gala, tikai līdzekļu pietrūcis kuģa izcelšanai. Esot nodibināta akciju sabiedrība, un Jelgavas turīgākie vīri akcijas jau sapirkuši. Tikai desmit latu gabalā, kas nebūtu liela nauda arī mazāk turīgam cilvēkam...

,,Pievelc grožus. Nedzesē muti velti!'' — Skolas biedrs pupu trokšņotāju pārtrauca. ,,Tas ir tas ūdenslīdējs, par ko tu esi lasījis avīzēs.''

,,Ak tas pats?! Ko tu uzreiz neteici?'' — Brītiņu nopētījis manu apdilušo uzvalku, runātājs man spēcīgi uzsita uz pleca.

,,Laimīga sagadīšanās. Tieši tu mums esi vajadzīgs, vecīt! — Ar avīzēm nu tā... Zini, veči man vairs netic, grib sūdzēt. Kas ir? Sit saujā uz pusēm!''

,,No kā?'' — saujā nesizdams apjautājos.

,,Kā, no kā? Rīgā ir vairāk turīgu muļķu nekā Jelgavā. Tu taču, vecīt, nedomā, ka kāds līdīs tur ellē, ja krājumiņš peld pa virsu?''

,,Arī sūds peld pa virsu!'' — man nejauši paspruka, un taisījos ātrāk prom.

Vēlāk uzzināju, Fortūna apķīlāta, varonis pazudis, un pie Prinča Adalberta neviens pat tuvumā nav bijis.

Nekā labāka neatradis, gāju Lasmanim palīgā celt no Daugavas ārā vecus spaiņus, cirvjus, vargas un granātas, kas tur gulēja dubļos no Pirmā pasaules kara laikiem.

Lasmanis bija vīrs, no kā daudz varēja uzzināt un mācīties. Viņš, laivā sēdēdams, ar dažādiem nagiem, ķekšiem un āķiem bakstīja Daugavas dibenu un vilka ārā visu, ko vien varēja sataustīt. Nenoliedzot tēva prasmi, Lasmani atradu daudz meistarīgāku. Viņam bija sevišķas spējas atrast nogrimušus enkurus, vergas, pulksteņus, par saspridzinātu tiltu dzelžiem un dažādām laivelēm nerunājot. Ūdenslīdējus viņš necieta. Tie esot tikai prasti, rupji tēviņi, piepūtušies lielību maisi, kas cita nezinot kā dzert. Neesot nekāda māksla palīst zem ūdens un ar rokām sataustīt ko vajaga. Lai pamēģinot no augšas!

Ar mani esot citādi. Uz vārda klausot, ja liekot ko darīt. Es paklausīgi sēdēju viņa laivā vai uz plostiņa un palīdzēju meistaram kā pratu un varēju. Kad Lasmanis bumbu bija sataustījis un tādās kā spīlēs izvilcis līdz ūdens virsai, man tā bija jāievelk laivā vai jāuzceļ uz plostiņa tā, lai bumbas uzgalis neatsistos un neizsprāgtu.

Manos pienākumos ietilpa arī par iedoto naudu Lasmanim pusdienās atnest kočiņu un pusmārciņu aknu desas. To viņš izdzēra un apēda rēgulāri katru dienu. Dzerdams un ēzdams viņš man pastāstīja par veciem un jauniem notikumiem Daugavas gultnē. Tā uzzināju, ka starp Krustpili un Jēkabpili esot zviedru kara bumbas sasviestas čupām, bet tik stipri ieaugušas klintī, ka no augšas nevarot atlauzt. Tur derētu ūdenslīdējs. Protams, ne jau kāds no tiem šņabdeguņiem, bet, piemēram, mani viņš ņemtu līdz ar visu tērpu. Kaut ko jau nopelnīšot. Virs Jēkabpils straumē gulot arī gaļas dzelzceļa sliedes. Norunājām, ka vajadzētu uzbraukt augšā un ziemā pamēģināt no ledus.

Lasmanis dzīvoja Balastdambī. Viņa pagalms bija pilns ar dažādiem lūžņiem, bet mani viņš tur iekšā nekad nelaida un par sevi arī neko nestāstīja. Dzirdēju, ka viņš esot precējies, bet sievu nekad netiku redzējis.

Kādreiz agrā, miglainā rītā, kaut ko meklējot starp Balastdambi un zaļo bāciņu, Lasmanim pēkšņi sastinga labā roka, kurā viņš turēja ķeksi. Viņa pirkstus atliecu, un ķeksi no ūdens izvilku. Viņš atzinās, ka pēdējā laikā tam tā atgadījies vairākas reizes. Laikam reimatisms. Ātri runādams par reimatismu un nez' par ko taisnodamies, viņš uz mani tā glūnēja, it kā gaidīdams, lai es ko teiktu. Tieši neprasīju, bet nojautu, ka grib zināt, ko es tur lejā būtu sataustījis. Nekā nebiju sataustījis. To arī pateicu.

,,Ak tā!'' — Lasmanis nomierinājās un atkal runāja par reimatismu.

Kas šim lēcies? Tā kā jucis...

Ļaudis melsa, ka viņam sieva pazudusi... Nudien traki! Ko ar traku iesākt?! Tikai ar labu. Ikdienišķu seju un balsi sataisījis atgādināju, ka pienācis kortelīša un aknu desas laiks.

Kortelīti un desu godam atnesu, bet uzmanījos būt Lasmanim pa ķērienam. Tāds milzu tēviņš! Ar pirkstiem, resniem kā laivas dulļiem, un tik dīvainu valodu... Reizēm ar savām šaurajām acīm uz mani tā glūnēja, ka tirpas skrēja pa muguru. Citreiz murmināja par pestīšanu, Jēzu un braukšanu debesīs, pēkšņi uzkliedzot, vai es tam ticot?!

Skatoties uz Lasmaņa resnajiem pirkstiem, kuŗus man bija tik grūti atliekt no ķekša kāta, ticēju un piekritu visam, ko Lasmanis teica.

Kā no ļauna murga mani atbrīvoja tēvs ar Bullīti. Pie Kolkas bija nogrimusi vietējās satiksmes motorlaiva, kuŗu mums vajadzēja steidzīgi izcelt. Priecīgs cepu tēvam speķi ar kartupeļiem, kamēr Bullīša jaunieliktais motors spēcīgi pukšķēdams dzina to uz priekšu, un tēvs smaidošām acīm stāvēja pie stūres. Atjēdzos, ka man ir ļoti labs tēvs, kas nekad neglūn un spocīgas runas nerunā.

Motorlaivu izcēlām tā pa jokam vien. Reņģes ar visām kastēm izpeldinājām jūriņā. To vietā sabāzām tukšas mucas. Citas sakārām kuģītim apkārt un, Bullītim palīdzot, laivu izpeldinājām seklumā, kur to izpumpējām un — Kolka — uz redzi līdz nākošai reizei!

Pie Lasmaņa laivā vairs neatgriezos, bet ziemu uz Krustpili kopā aizbraucām. Kas runāts, tas runāts.

Janvārī ūdenslīdēja aparātu uzlikām uz ,,lēno ātrumu'' Rīga—Krustpils, bet paši braucām dažas dienas vēlāk. Jēkabpilī noīrējām istabu Daugavas viesnīcā uz paša Daugavas krasta, lai būtu tuvāk darba vietai. Istabas siltumā būs vieglāk pārģērbties, jo uz ledus mums nekādas būdas vai aizvēja nav.

(Turpinājums sekos)

Ilze Kalnāre

Pēdējais kaŗavīrs

Trīs kritīs, bet viens vēl cīnīsies
Līdz savai pēdējai stundai
Un pēdējo asins lāsi lies,
Ticēdams uzvaras jundai.

Trīs kritīs, bet viens vēl turēsies
Un nedos no zemes ne pēdu;
Un kamēr viens vienīgs kaujā ies —
Latvija, neturi bēdu.

Viņš kritīs, bet vēl cīnīsies
Un neaptraipīs zobena slavu;
Pats pēdējais kaŗavīrs droši smies —
Es izglābšu tēviju savu!

* * *

Alma Richtere

Suminiet varoņus!

Suminiet varoņus! Varoņdarbs svēts!
Varoņu cīņās tautas liktenis svērts!
Karogs, ja degošā mastā tiek celts,
Gaismas stars brīvības logā tiek mests!

Suminiet varoņus! Varoņdarbs svēts!
Brīvības zvanam kausēts tiek zelts!
Asins upurs no varoņu cilts
Brīvības zvana mēlē tiks likts!

Varoņu zvans, ērgļu spārnos pacēlies,
Lūgšanā uz debesu telpu skan atvēries!
Nedzird zeme — dzirdēs debesis!
Varenā rokā ir uzvaras zobens!

* * *

Valentīne Hermane

Brāļu kapos

Šeit, Brāļu kapos, tālā, svešā zemē
Dus mūža mierā latvju kaŗavīrs.
Lai vieglas smiltis Tev, caur veļu valsti,
Kas mājupceļā iegājis un mieru atradis.
Vai varēs palikt svešs šis kalns,
Kur pieminekli iekalts latvju kaŗavīra vārds?
Ar Tevi daļa Latvijas šeit būs!

* * *

Edvarts Tūters

Vai kāds mani pieminēja

Sirds kam nodrebēja spēji, —
Vai kāds mani pieminēja;
Kāds, kas aizvests tālā taigā —
Tur starp dzērvēm skumji klaigā.

Kāds, kas sen jau atvadījies
No šī laika un no telpas;
Mūžībai jau novēlējis
Sirdspukstus un sapņu elpu.

Kāds, kas naidu pazīst, mīlu,
Saules gadus pazīst, tumsu,
Kuŗa sirdī dzina ķīli,
Lai tā mūžu mūžos skumtu.

...Sirds kam nodrebēja spēji, —
Vai kāds mani pieminēja?

* * *

Nikolajs Kalniņš

Es lūgšanu skaitu

Kas grozīt var pasaules gaitu? —
To neprasu draugiem vai radiem —
Es vakaros lūgšanu skaitu
Jau gadiem.

Man gribas vēl nokļūt uz mājām
Bez spieķa, ar soli raitu —
Kas tic — pār jūru iet kājām —
Es vakaros lūgšanu skaitu.

LNAK padomes vēlēšanām sākoties

Kanadas latvieši šogad no 9.—30. novembrim rakstveida vēlēšanās izraudzīs savai centrālai organizācijai Latviešu Nacionālai Apvienībai Kanadā jaunu padomi kā augstāko lēmēja orgānu, kas savukārt, sanākot atsevišķā sesijā, ievēlēs valdi un citas amatpersonas. Šim nolūkam darbu jau uzsākusi atsevišķa, lielāko organizāciju un draudžu pārstāvju vēlēšanu komiteja A. Bērziņa vadībā, kā tas jau mūsu laikrakstā ziņots agrāk.

Šī vēlēšanu komisija jau nobeigusi visu vēlēšanu materiālu sagatavošanu un izsūtīšanu saskaņā ar vēlēšanu instrukciju un LNAK līdzšinējās padomes pieņemtiem priekšrakstiem. Kā zināms, vēlēšanu komisija vēlēšanu materiālus neizsūta atsevišķiem vēlētājiem tieši, bet nodot tos sadalīšanai saviem locekļiem Toronto latviešu draudzēs un latviešu centros LNAK pārstāvjiem.

Toronto vēlēšanu materiālus saņēmusi Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudze, Sv. Andreja ev. lut. latviešu draudze, Austrumu ev. lut. latviešu draudze, Latviešu katoļu draudze un Latviešu baptistu draudze. Provinces latviešu centros vēlēšanu materiāli izsūtīti un pieprasāmi šādiem LNAK pārstāvjiem:

OTAVĀ — Dr. agr. E. Pārups, 661 Tilbury Ave, Ottawa, Ont., K2A 1A2, tel. 729-8180.

HAMILTONĀ — J. Gailītis, 12 Green Meadow Rd., Hamilton, Ont., L8T-3J2, tel. 383-7717.

LONDONĀ — E. Bite, 152 Copeland St., Belmont, Ont., N0L 1B0.

NIAGARĀ — P. Treiers, 706 Eastwood Circle, Niagara Falls, Ont., L2E 1B8.

SADBERIJĀ — J. Bērziņš 2312 Muriel Cres., Sudbury, Ont., P3E 4W4.

VINDZORĀ — V. Bernāns, 968 Parkview Ave., Windsor, Ont., N8S 2X4.

SARNIJĀ — Maiga Šķetris, 782 Hall St., Sarnia, Ont. N7V 2C6.

KIČENERĀ — prof. G. Šubiņš, 172 Ceadarbrae Ave, Waterloo, Ont., N2L 4S3.

TANDERBEJĀ — A.Ž. Vinters, 66 College St., Apt. 2, Thunder Bay, Ont., P7A 5J4.

BRAMPTONĀ — J. Grodnis, 521 Russell Hill Rd., Toronto, Ont. M5P 2T2.

„LATVIEŠU APRIŅĶĪ" — Ž. Bukovskis, R.R.4, Shelburne, Ont., LON-1S0..

SV. KATRĪNĀS — Z. Masīte, 10 Cambridge Ave., St. Catharines, otn.,L2P 1W7.

BRITU KOLUMBIJĀ — A. Pūpols, 7731 Afton Drive, Richmond, B.C.,V7A 1A2.

MANITOBĀ — O. Kļaviņš, 14 Rowe St., Winnipeg, Man., R2G 1R8.

KVEBEKĀ — P. Agrums, 25—2nd Ave., Ville La Salle, Que., H8P 2G3.

ALBERTĀ — A.J. Štāls, 4123—117th St., Edmonton, Alta, T5J 1T5.

Vēlēšanu komisija norāda, ka mazākos latviešu centros LNAK pārstāvji, kas nebūtu dažādu iemeslu dēļ vēlēšanu materiālus savlaicīgi pieprasījuši, bet vēlētos tos tagad saņemt, var vēl rakstiski, tos pieprasīt LNAK padomes vēlēšanu komisijai — P.O. Box 285, Terminal A, Toronto, Ont. M5W 1B2 vai birojā, 491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5 vai arī tieši vēlēšanu komisijas priekšsēdim A. Bērziņam, 186 Stephen Dr., Apt. 202, Toronto, Ont., M8Y 3N6, tel. 231-5273.

Tādā pašā veidā vēlēšanu materiālus rakstiski var pieprasīt visi Kanadā dzīvojošie latvieši, kas nesastāvētu nevienā no iepriekš minētajām draudzēm, dzīvo atšķirti no latviešu centriem vai arī dažādu neparedzētu iemeslu dēļ vēlēšanu materiālus nebūtu saņēmuši.

Sākot ar 12. novembri darbdienu vakaros no pl. 19.30 Toronto Latviešu namā,LNAK birojā dežurēs vēlēšanu komisijas locekļi, kur Toronto un apkārtnē dzīvojošie latvieši savas balsis varēs nodot arī tieši.

Kā jau agrāk ziņots, šajās LNAK padomes vēlēšanās iesniegti un apstiprināti pieci atsevišķi kandidātu saraksti ar kopskaitā 53 kandidātiem. No tiem 35 tiks ievēlēti nākošā LNAK padomē turpmākiem četriem darbības gadiem. Padomē bez tam vēl darbosies arī organizāciju deleģētie padomes locekļi. Šādus padomes locekļus varēs deleģēt tās draudzes un organizācijas, kas iepriekš iesniegtā sarakstā uzrādīs vismaz 50 pilntiesīgus LNAK dalībniekus, kuŗi tām devuši savu piekrišanu. Ikviens LNAK dalībnieks ir tiesīgs atbalstīt tādā veidā tikai vienu organizāciju vai draudzi. Tādā veidā LNAK padome un tās izraudzītā valde ir demokratiska Kanadas latviešu pārstāvniecība. Kanadas latviešu tiesības un pienākums ir demokratiskā veidā izraudzīt savus pārstāvjus. Vēlēšanu komisija pieliek visas pūles un iespējamo darbu, lai visi Kanadā dzīvojošie latvieši varētu vēlēšanās piedalīties un cer, ka tas tiks izprasts un attaisnots demokratiskā veidā.

Teicamu darbu šajā virzienā veic arī TLTA Latvisko zināšanu seminārs, kas 11. novembrī, pl. 15.00, Toronto Latviešu namā rīko vispusīgas diskusijas: „LNAK kandidātu idejas un platforma" Mārtiņa Vāgnera vadībā. Cerams, ka šai priekšzīmei sekos arī citas organizācijas, it sevišķi lielākos latviešu centros. Šādā veidā balsotāji varēs tiešī iepazīties ar kandidātiem un uzzināt viņu domas latviešu nacionālo centienu īstenošanā un Latvijas brīvības darbā.

R. Norītis.

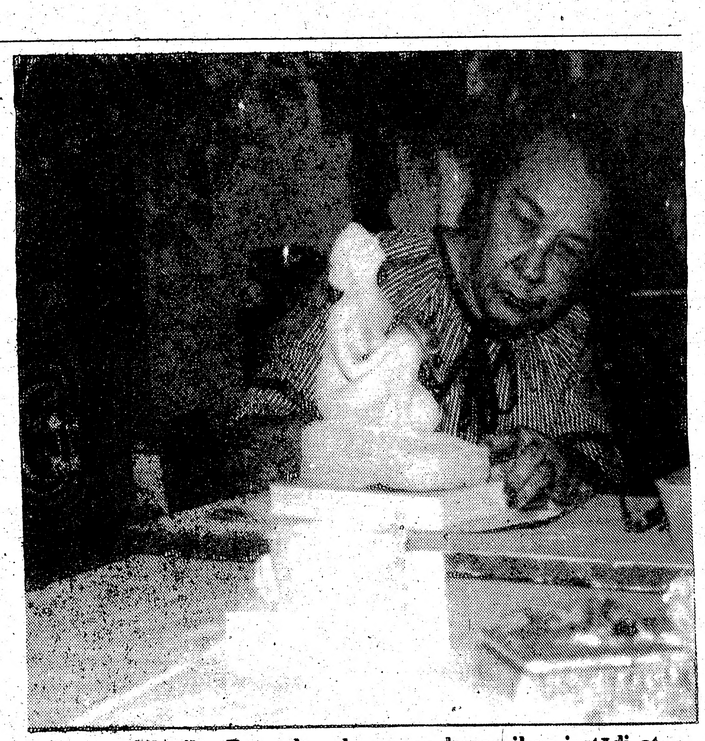

Veltas Silgailes-Papardes gleznu un keramikas izstādi atklās 23. novembrī Toronto Centrā. Tā būs atvērta arī 24. un 25. novembrī.

Sarīkojumu Kalendārs

10. novembrī no pl. 10—17 Latviešu Centrā Mārtiņu tirdziņš.

10. novembrī pl. 19.30 Latviešu Namā TLMM kluba medību sezonas atklāšanas balle. Runču mūzika. Izloze — zivis un medījumi.

11. novembrī no pl. 12—17 Latviešu Centrā Mārtiņu tirdziņš.

11. novembrī (svētdien), pl. 15.00 un pl. 19.00 DVTK G. Griezes lugas „Atkal atraitnis" izrādes Adelaide Court teātrī, 57 Adelaide St. East, Toronto (pie Yonge ielas).

11. novembrī (svētdien) pl. 15 Latviešu Namā Latvisko zināšanu seminārā: LNAK kandidātu idejas un platforma.- Piedalās paši kandidāti. Vadīs Mārtiņš Vagners.

11. novembrī pl. 14 Latv.Centra vid.zālē Lāčplēšu un varoņu piemiņai veltīta atcere. Vēsturnieks T.Puisāns referēs — Varoņi un varonība. S. Butkēvics deklamēs Leonīda Breikša balādi Brīvības piemineklis. Hamiltonas koklētāju-dainotāju kopa J. Dindzāna vadībā. Visi laipni aicināti piedalīties!

15. novembrī pl. 14 Latviešu Namā pensionāru sanāksme ar valsts svētku aktu. Runās LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs.

17. novembrī pl. 11 Latviešu Namā TLB Sestdienas skolas 18. novembŗa akts. Svētku runu teiks ALAs priekšsēža vietn. Aristīds Lambergs.

18. novembrī (svētdien) pl. 16 Latvijas valsts 66 gadu atceres 18. novembŗa akts Toronto universitātes Convocation Auditorium King College circle.

23. novembrī pl. 19 Latviešu Centrā Veltas Silgailes-Papardes gleznu un keramikas izstādes atklāšana. (sk. sludinājumu LA).

24. novembrī pl. 17.30 Latviešu Namā katoļu vienības gadskārtējais sarīkojums ar loteriju un priekšnesumiem.

24. novembrī pl. 18.45 Latviešu Centrā Dainas koŗa 35 gadu atceres koncerts ar balli.

24. novembrī pl. 19.30 Latviešu Namā katoļu vienības gadskārtējais sarīkojums ar loteriju un priekšnesumiem.

24. novembrī pl. 20 DV namā karavīru daudzinājums.

25. novembrī no pl. 11.30 — 15.00 azaids Latviešu Centrā.

25. novembrī pl. 13 DV klubā pusdienas un referāts.

30. novembrī pl. 19 J. Popeļa gleznu izstādes atklāšana Latviešu Centrā. Izstāde būs atvērta arī 1. un 2. decembrī no pl. 13 līdz 20.

1. un 2. decembrī DV namā tirdziņš.

1. decembrī pl. 20 „Baltic Bash" Lietuviešu namā, 1573 Bloor St. W.

2. decembrī pl. 15 Sv. Andreja baznīcā jauniešu koncerts — Tam Kungam jauna dziesma.

2. decembrī pl. 16 Latviešu Namā — Novakare veltīta Valdas Moras dzejai. TLB sarīkojums.

9. decembrī pl. 13 DV namā, klubā referāts un pusdienas.

9. decembrī DV namā bērnu eglīte.

15. decembrī DV namā DV Toronto nodaļas biedru eglīte.

31. decembrī DV namā Jaungada sagaidīšana.

TORONTO LATVIEŠU KONCERTAPVIENĪBAS 26. SEZONAS KONCERTI

27. novembrī, otrdien, vijolniece Ieva Graubiņa no Anglijas.

1985. gadā

25. februārī, pirmdien, baritons Pauls Berkolds no ASV.

9. aprīlī, otrdien, mecosoprāns Ileāna Pētersone no Zviedrijas.

Visi koncerti notiks Town Hall pl.20.00

1985. GADĀ

13. janvārī pl. 15 Latviešu Namā Vila Plūdona pēcpusdiena. TLB sarīkojums.

3. februārī pl. 15 Latviešu Namā TLB un DV kopējs sarīkojums — Aleksandrs Grīns.

2. martā vīru koŗa Viesturs 30 gadu jubilejas koncerts.

BĒRZAINE

24. novembrī pl. 10 TLMM kluba tītaru šaušana.

SAULAINE

10. novembrī (sestdien) pl. 15 Varoņu piemiņas dievkalpojums pie Kritušo karavīru pieminekļa. Māc. A. Celms.

5. janvārī pl. 18 Kurzemes Ziemsvētku kauju 40 gadu atceres svētbrīdis pie Kritušo karavīru pieminekļa.

KIČENERA

18. novembrī pl. 14 Sv. Mathew's baznīcā dievkalpojums, māc. Ā. Čops. Valsts svētku aktā runās Vilnis Zaļkalns no Stokholmas. Soliste Laura Zariņa, komp. J. Norviļa klavieŗu pavad.

MONTREALA

Draudzes saimniecības atvieglināšanai katru gadu rīko bazāru, kuŗa ieņēmumi palīdz sabalansēt draudzes budžetu. Trīsvienības draudzei šogad tas bija iecerēts 20. oktobrī, neparedzot autobusu streiku (kas gan to var iepriekš paredzēt!) Draudzes darbinieki sāka noteiktā laikā telpu iekārtošanu.

Atklājot sarīkojumu, draudzes mācītājs prāv. A. Voitkus ar gandarījumu varēja pieminēt, ka draudzes bazāru nevar aizkavēt ne ārkārtīgi apstākļi dabā, ne satiksmes darbinieku streiki. Zālē bija pulcējušies ap 200 apmeklētāju, tikai nedaudz mazāk kā „labos gados."

Darbojās divas izlozes, laimes aka, boles galds, kafijas stends ar mājturībnieču cepumiem un virtuve, gatavojot tradicionālās desiņas ar kāpostiem. Gardo cepumu ierosmē iešāvās doma, ka kulinārās mākslas noslēpumiem būtu jāpāriet uz nākamām paaudzēm, tāpat kā senču tautasdziesmas pārgāja no mutes mutē.

Lielo izlozi izpirka 1 1/2 stundā, kā jau tas parasts iepriekšējos bazāros. Sarīkojuma skaidrs atlikums ir tikai par apm. 200 dol. mazāks nekā pag. gadā, uzrādot ieguvumu pāri par 3.000 dol.

Vienā ziņā šī gada bazārs bija „plānāks" —deju virpulī griezās nedaudz pāŗu! Vienai otrai vecākai kājai attālums uz sarīkojuma vietu nebija bijis par grūtu, bet ne deja! Un jauno — to nebija daudz! Pēdējos trīs sarīkojumos aina bijusi līdzīga. Vai aizplūduši no „La Belle Province"?

Daumants Vītols.

Toronto ziņas

● Rudens talkā Saulainē piedalījās 20 talcinieku, kas veica bērnu nometnes iekštelpu krāsošanas darbus, kā arī palīdzēja novākt rudens ražu nometnes sakņu dārzā. Par talcinieku pacienāšanu ar pusdienām gādāja saimnieces Ērika Reinfelde, Ženija Siliņa, A. Treiguta. Nākošā talka paredzēta 24. novembrī.

● Māc. A. Celms 29. oktobrī izvadīja 24. okt. 84 gadu vecumā mirušo Ernestu Heldu. Rosara bēŗu namā goda sardzē stāvēja Daugavas vanagu pārstāvji. Mount Pleasant krematorijā atvadvārdus teica DV pārstāvis Alb.Šterns. Aizgājējam nav piederīgo Kanadā.

● Toronto Austrumu draudzes jauniešu iesvēte 2. jūnijā. Iesvētāmie aicināti pieteikties pie draudzes mācītāja A. Celma, tālr. 267-3507.

Evalds Novickis,

dz. Filhābers 1927.g. 13. augustā, *meklē tēvu* Elmāru Filhāberu, dzim. 1894.g. un pusbrāli Ilmāru Filhāberu, dzim. 1936. vai 1937.g. Rīgā. Dzīves vieta līdz 1970. vai 1971. g. Iowa's pavalstī, ASV.

Lūdz zvanīt (416) 284-5458 vai rakstīt Latvijai Amerikā ar norādi „Piederīgo meklētājam."

Sirsnīgs paldies

Venus puķu veikala īpašniekiem Putniņiem un Jaunbalss korim par dāvātiem ziediem, Toronto vanadzēm par skaistajām rozēm, DV Toronto nodaļai un Broadview Delicatessen veikalam par svētku kliņģeŗiem Latviešu Nama 20 gadu jubilejas sarīkojumam.

TORONTO LATVIEŠU NAMA DĀMU KOMITEJA UN VALDE

RAIBĀ NEDĒĻA

Indira Gandija ar dēlu Raživu dažas dienas pirms atentāta.

BRIESMU MĀKOŅI PĀR INDIJU

Atentātā nogalinātās Indijas ministru prezidentes Indiras Gandijas nāve pavērusi durvis vēl pilnībā neaptveramiem varbūtējiem drāmatiskiem notikumiem pasaules lielākajā demokratijā Indijā. Kaut tūlītējas iekšpolītiskas krizes briesmas mazināja nelaikes dēla Raživa ātrā stāšanās valdības galvas amatā, asinainie nemieri ar vairāk nekā 1000 upuriem no jauna rādīja tās reliģisko fanatiķu pretišķības, kas neapslāpētas var izrādīties liktenīgas Indijas pastāvēšanai.

Jaunais Indijas ministru prezidents, 40 g. vecais Ražívs Gandijs nav piedzīvojis politiķis, un viņš arī pienākumus uzņēmies ne labprāt. Viņa uzdevumu saglabāt valstī politisko stabilitāti un viengabalainību apdraud daudzu un sarežģītu problēmu jūra.

Te jāievēro, ka Indijas 746 milj. iedzīvotāji sašķelti četrās galvenās reliģijās, un tie runā 1600 dažādās valodās vai dialektos. Iedzīvotāju skaita ziņā Indija ir otra lielākā, tūlīt pēc Ķīnas, pie kam iedzīvotāju skaits ik dienas pieaug par 40.000. 40 proc. indiešu pieder hindu reliģijai, 11 proc. ir musulmaņi, 3 proc. kristieši, un 2 proc. sīki. 65 proc. iedzīvotāju neprot ne lasīt, ne rakstīt. Caurmēra indieša gada izpeļņa ir apm. 260 dol., kas ir vienpadsmitā zemākā pasaulē. Caurmēra Indijas iedzīvotāja mūža ilgums ir tikai 50 gadu.

Indiras Gandijas nāve cieši saistīta ar viņas stingro nostāju pret sīku minoritātes sazvērniekiem. Gandijas pavēlēto dumpīgo sīku Zelta templa okupāciju Amristarā sīki atrieba ar ministru prezidentes noslepkavošanu. Hindu reliģiskie fanatiķi savukārt atrieba Gandijas nāvi ar pāri par 1000 sīku nogalināšanu un neskaitāmu viņu īpašumu nodedzināšanu.

Šie skaitļi varbūt palīdzēs lasītājiem orientēties turpmāko Indijas notikumu aprakstos. Paturēsim prātā, ka tikai divas simtdaļas no visiem Indijas iedzīvotājiem pieder pie sīku sektes. Vēl pag. gadā vēlēšanu kampaņas laikā hindi nogalināja pāri par 5000 no Bangladašas iecelojušos musulmaņus.

Kaut Indira Gandija ilgus gadus valdīja ar nesaudzīgu roku, tā tomēr paturēja demokratisko valsts iekārtu. Paturot oficiālu neitrālu nosliece ārpolitikā, Gandija tomēr pieņēma Kremļa piedāvātos ieročus. Viņa nenosodīja Kremļa invāziju Ungārijā, Čehoslovākijā un Afganistānā. Kremļa augstākie funkcionāri bieži mērojuši ceļu uz Jaundēliju. Tieši tagad Kremlis uzmanīgi seko politiskiem vējiem Indijā, jo Indijas iedzīvotāju masu nabadzība, kopā ar reliģiskās un šķiru pretišķībām, kas neapslāpētas var izrādīties liktenīgas Indijas pastāvēšanai.

Nemieri Indijas pilsētās pēc Gandijas nāves.

ķību aplamībām Maskavas uzskatā veido auglīgu zemi komūnisma ekspansijai.

VIŅA NĀVI POLIJA NEAIZMIRSĪS

Polijas čekistu nogalinātā priestera Populiešķo izvadīšanā Varšavā piedalījās pāri par 250.000 bērinieku. Šīs bēres izvērtās par apbrīnojamu poļu nacionālās pretestības uzliesmojuma demonstrāciju. Solidāritātes vadonis Less Valesa priestera bērēs teica: „Mēs nekad neaizmirsīsim viņa nāvi. Solidāritāte dzīvos, jo tēvs Populiešķo tai ziedoja savu dzīvību. Polija, kurai ir tik varonīgi priesteri, nekad neies bojā."

Priestera pēdējā atdusas vieta, Sv. Staņislava baznīca, droši vien kļūs par simbolisku poļu nacionālās pretestības centru. Jau tagad dzirdamas valodas par varbūtēju Populiešķo paaugstināšanu svēto kārtā varbūt atradīs atbalsi Vatikānā.

Priestera noslepkavošanas izmeklēšana vēl turpinās. Līķa sekcijā valdība atļāva būt klāt arī baznīcas un Solidāritātes pārstāvjiem, kas ir nepiedzīvots notikums komūnisma režīma valstī. Brūces un sašķaidītā nelaimīgā upura seja apstiprināja aizdomas, ka Populiešķo spīdzināts un pēc tam pusdzīvs noslīcināts. Bez jau agrāk pieminētiem trim poļu čekistiem tagad apcietināti vēl divi čekas pulkveži, un no amata pienākumiem atbrīvots kāds augsts Iekšlietu ministrijas ģenerālis. Tas viss liecina, ka slepkavība nav atsevišķu individu plānots un īstenots noziegums, bet gan kādas augstākas instances pavēlēta akcija vai provokācija. Runā, ka ar to radikālais spārns komūnistu partijā esot mēģinājis kaitēt ģenerālim Jaruzeļskim. Pēdējais apsolījis lietas pilnīgu izmeklēšanu un vainīgo sodīšanu. Jaruzeļskis lika pārraidīt Populiešķo bēres valsts radio un televīzijā. Par ticamu jāuzskata versija, ka sazvērnieku —slepkavu mērķis bijis radīt nemierus, lai to norisē pārņemtu varu savās rokās. Kā Valesa, tā arī kardinālis Glemps varbūt tieši tādēļ aicināja poļus saglabāt aukstu prātu.

Poļu nacionālisti norāda, ka Polijas čeka vienmēr atradusies tiešā Kremļa kontrolē, un tādēļ nav izslēgta varbūtība, ka Kremlis stāv šīs traģēdijas aizkulisēs. Tomēr jāievēro, ka ģenerālis Jaruzeļskis pie varas ticis, tikai pateicoties Maskavai. Iespējams, ka viņš nav prasījis Kremļa atļauju savām pēdējā laika aktīvitātēm, kurās viņš mēģināja normālizēt attiecības ar katoļu baznīcu un atjaunot saimnieciskus darījumus ar rietumiem.

Priestera Populiešķo nogalināšana nav izolēts gadījums, kurā komūnisti nežēlīgi vēršas pret režīma kritizētājiem. Kopš 1981. gada pazuduši pāri par 50 poļu nacionālisti, par kuŗu likteni nav nekādu ziņu.

Atzīmējams, ka priestera Populiešķo piemiņas demonstrācijā Toronto ar Latvijas nacionālo karogu piedalījās arī DV delegācija. Demonstrantu tūkstoši aizkustināti pateicās par latviešu simbolisko dalīšanos ar poļu tautu tās lielajās sērās.

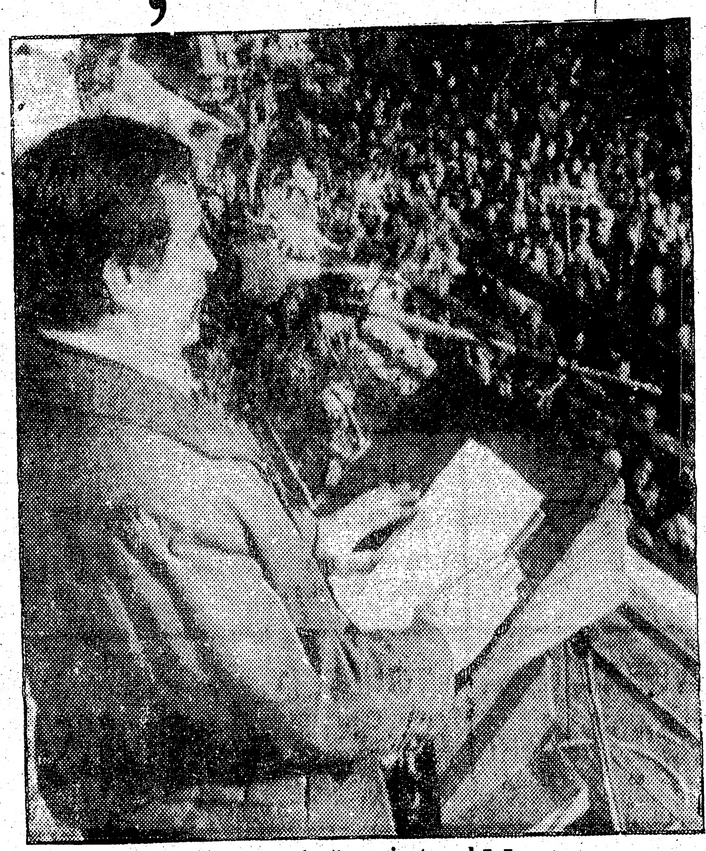

Valesa mocekļa nāvē mirušā priestera bērēs.

Komunistu birokrati kavē palīdzības transportus bada nāvē mirstošajiem.

ABESĪNIJĀ MIRST MILJONI

Pasauli saviļņojuši traģiskie notikumi Abesīnijā, kur bada nāvē ik dienas mirst tūkstošiem nelaimīgo iedzīvotāju. Kaut Abesīnijā valda Kremļa atbalstītā marksista pulkveža Mengistu diktatūra, humānitāru iemeslu dēļ rietumi steidzas glābt bada cietēju miljonus. Lielākā palīdzība apm. 400 milj. dol. apmērā saņemta no amerikāņiem. Arī Kanadas ārlietu ministrs Džo Klarks Adisabebas apmeklējumā apsolījis kāpināt tālāko palīdzību.

Zīmīgi, ka pasaules prese, apelējot pie rietumu pasaules sirdsapziņas, noklusē to, ka pirmā atbildība par bada upuriem jāuzņemas Pad. savienībai un tās atbalstītam tagadējam Abesīnijas režīmam. Tā noklusē arī to, ka šogad, zinot draudošās bada briesmas, Abesīnija, atzīmējot marksistu varas 10 gadu pastāvēšanu, ārišķīgām svinībām izdeva vairāk nekā 100 milj. dolaru.

Sausums un neraža nav vienīgie cēloņi bada nāvē mirstošo traģēdijā. Atbildība jānes arī režīmam, kas vēl šodien ar birokratiskiem ierobežojumiem kavē pat rietumu palīdzības sūtījumu ātru nogādāšanu cietēju miljoniem.

ČERŅENKO TURAS

Oktobŗa revolūcijas svētku priekšvakarā Maskavas ielas atkal bija dekorētas ar polītbiroja locekļu fotografijām. Šajā svētbilžu galerijā Konstantīns Čerņenko vēl atradās priekšgalā. Līdz ar to mazinās valodas par drīzu Čerņenko aiziešanu. Arī polītbiroja jaunietis — Garbačovs atgriezies ierindā. Viņš vadījis pēdējo centrālkomitejas sēdi.

Svētbildes Maskavas ielās.

DIENA LATVIJAI
KANADAS LATVIEŠU CENTRĀ TORONTO

SESTDIEN, 1984.G. 17. NOVEMBRĪ

10:00 — 11:00	**MĀKSLA BRĪVAI LATVIJAI** Izstādi atklās Inta Purva
11:15 — 12:15	**„TEKOŠAIS MOMENTS" SAKARU FRONTĒ — KO DARĪT?** Referēs Vilnis Zaļkalns
12:30 — 14:00	PUSDIENAS
14:00 — 15:00	**BRĪVĪBA BŪT LATVIETIM** Referēs Vaira Vīķe-Freiberga
15:00 — 16:30	**BALTIEŠU BRĪVĪBAS UN MIERA BRAUCIENS—'85** Vilnis Zaļkalns, Ruta Siliņa, Guntis Siliņš, Kaspars Dzeguze.
19:30	**VAKARĒŠANA — BRĪVĪBA** Skaidrīte Leja, Baņuta Rubesa, Rita Strautiņa

SVĒTDIEN, 18. NOVEMBRĪ

8:00	**SVĒTBRĪDIS UN KAROGU PACELŠANA** Juris Cālītis, Harijs Jansons
8:15	KOPĒJAS BROKASTIS
12:30	SVĒTKU AZAIDS

Bērnu nodarbības 17. novembrī: no 10:00 — 12:30 bērniem no 2—4 g.v. un no 10:00 — 16:30 bērniem no 8 g.v. Vadīs Egils Fogels un Sarmīte Rubene.

Bibliotēka un bibliotēkas izstāde — LATVIJAS PILSĒTAS — atvērta 17. UN 18. novembrī.

Melodija koncertē Čikagā

Čikagiešiem meiteņu ansamblis Melodija nav svešs. Ar lielu prieku pēc vienas viesošanās gaidām nākošo.

Šoreiz draudžu sadarbības komiteja aicināja ansambli sniegt garīgu koncertu 7. okt. ev. lut. Ciānas baznīcā, kas bija klausītāju pilna. Dziedātājas sveicināja draudžu sadarbības komitejas vadītājs māc. A. Liepkalns.

Koncerts iesākās ar W.Boyces Allelūja, pavadot vijolniekiem Dāvidam Morganam un Martinam Haklem (Hackle) un ērģelniekam Valdim Treimanim.

Melodijas ansamblis var lepoties ar skaistām, tīrām balsīm, ļoti precizu izpildījumu, balsu sastāvs izlīdzināts, un neviena balss „nelec laukā".

Skaistajā svētdienas pēcpusdienā skanīgais Alleluja arī mūs, klausītājus, saviļņoja Dieva slavēšanā. Koncerta turpinājumā dzirdējām pagaŗo G.B. Pergolesi Pie krusta. Pergolesi dzimis 1710.g., miris 26 g. vecumā, bet paspējis mums atstāt šo skaisto, klasisko darbu, ar parasto Sabat Mater tekstu. Ansambļa vadītāja Gunta Plostniece šo darbu aranžējusi ar divu vijoļu un ērģeļu pavadījumu.

Vijoļu duets mūs ieveda skumjā noskaņojumā: „Zemi sedza tumsa baiga", labā kantilēna plūdumā pievienojās ansamblis.

Ansambļa soliste E.Cape-Stubbs bija saslimusi, tādēļ, atbraucot Čikagā, citām bija jāaizpilda iztrūkums.

Gados jaunākā dziedātāja Karolīna Ozola godam veica solo „Galvā ērkšķu durtās rētas". Karolīnai Ozolai ļoti augsta, dzidra soprāna balss. Viņa mācās dziedāšanu Temple universitātē.

Ansamblis ļoti skanīgi, jutīgi niansēti, precizā ritmā panāca dzīvu „elpojošu" frazējumu un ar pavadītājiem dziedājumā „Satumst debess' ieveda mūs Jēzus Kristus krusta nāves ainā.

Mecosoprāns Dagnija Bērziņa — viena no pirmajām Melodijas dalībniecēm, kas jau saņēmusi gradu mūzikā, pārliecināja ar savu skaisto izpildījumu „Tavā sāpju ceļā", lika mums aizstaigāt Kristus sāpju stundā. Viegla, gaiša soprāna balss, kuŗai pievienojās mecosoprāns un ansamblis, atstājot domu — Tu vien grēkus piedot vari. „Vajāts, atstāts," otra soprāna dziedātāja Iveta Ivansone aizpildīja iztrūkstošo solisti. Ivetai Ivansonei jau labi skolota balss, kas nes visos reģistros.

Alta soliste Inta Augstroze dziesmā „Tavā dziļā sāpju dzelmē", parādīja balss sulīgumu un skaistumu, sevišķi forte dziedājumos, tāpat jāpiezīmē labā dikcija. Dziesmā „Lai skan Jēzum slava", ansamblis izpildīja pacilāti, ļoti precīzā ritmā, labā plūdumā. Un šo skaisto darbu nobeidza ar brīnišķīgo „Āmen".

Ansamblis Melodija otru daļu iesāka ar J. Vītola „Ziedonis atnāks" un J. Graubiņa „Svētbrīdī" ļoti skanīgi, kas spēj uzrādīt gan negaidīti spējus kontrastus, spēcīgu forte skanējumu un gandrīz dziestošu pianissimo.

Turpinājumā dzirdējām jauniešu iemīļoto L. Ritmanes „Ja tev dots" ar I. Ivansones solo un B. Ritmanes „Solī ar Tevi", ar K. Ozolas solo. Abas solistes pārliecināja, tāpat ansamblis ar V. Treimaņa klavieŗu iejutīgo pavadījumu.

Pēc Čaikovska Leģendas klavieŗu pavadījumā, ansamblis ļoti saskanīgi, precīzi, lieliskā dikcijā, ar pakāpeniski pieaugošu un liegi atslābstošu skaņu veidojumu.

Priecīgi izskanēja lietuviešu tautasdziesmas melodija „Kristum nu slava" Guntas Plostnieces tulkota.

Dace Aperāne kompozicijā „Slavas dziesmas" izmantojusi gan korāļu melodijas, gan latviešu tautasdziesmas. Tādēļ šis darbs jāuzskata par latviskāko šinī koncertā.

Darbs iesākas ar „Alelūja" teicēju veidā, tad tiem pievienojas baritona solo, ko vienkārši un droši dziedāja Gatis Ķeris, atbildot sīkaliņai — Ivetai Ivansonei. Ganiņu sadziedāšanās, kur katra nodziedātā doma nobeidzas ar Alelūja, bija ļoti piekļāvīga un izvēlētos pareizos reģistros bija Valža Treimaņa ērģeļu pavadījums.

Tā nobeidzās šis Dieva slavēšanas koncerts, kur viss bija savā vietā. Ērģelnieks un pianists Valdis Treimanis izsekoja dziedātājiem un vijolniekiem ar meistarisku pavadījumu, nekad nedominējot, neapēnojot dziedātājas.

Ar pateicību jāpiemin jaunās solistes, bez kuŗām mums nebūtu bijis lemts dzirdēt skaisto Pergolesi darbu.

Melodijas dziedātājas bija sabraukušas no malu malām, tālākā — alta soliste Inta Augstroze no Miami, Floridā, un alta dziedātāja Vaira Gertnere no Toronto.

Paldies visām dalībniecēm, kur katra ar savu balss skaistumu it kā nolika savu sirdi kā ziedu Kristum pie kājām. Šis ansamblis neeksistētu, ja tur nebūtu dvēseles, kas to var saturēt kopā, un tā ir ansambļa vadītāja Gunta Plostniece — pianiste, dziedātāja, diriģente, mūzikas kritiķe. Viņas prasīgā un augstvērtīgā mūzikālā pieeja šo koncertu padarīja par neaizmirstamu slavas dziesmu, kas saviļņoja un aizgrāba. **Marta Cakare.**

Laikraksta LATVIJA AMERIKĀ atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcas nodaļās Latviešu Namā un Centrā, kā arī spiestuvē.

Veltas Silgailes Papardes
GLEZNU UN KERAMIKAS IZSTĀDE

Toronto Latviešu Centra galerijā, 4 Union Drive

Izstādi atklās Tālivaldis Kronbergs
piektdien, 23. novembrī, plkst. 19.00.

Izstādes turpinājums:
sestdien, 24. novembrī no plkst. 11.00 līdz 22.00
svētdien, 25. novembrī no plkst. 11.00 līdz 20.00

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

E. Ābele — Mīlestība, rom.	$12.00
P. Apkalns — Dievam, Tēvzemei, Brīvībai	$ 7.50
O. Akmentiņš — Lielais kurzemnieks Amerikā	$15.00
V. Mangulis — Latvia in the Wars	$26.25
Rūgtais Apenis Nr. 57	$ 5.00
O. Dīķis — 1985. g. Sienas kalendārs	$ 2.40
Dz. Zeberiņa — Ģimenes pavards	$18.00
V. Galēna — Vienmēr kāda zvaigzne aust	$14.50
A. Melliņš — Uz klusuma spieķa, dz.	$12.00
E. Andersons —LV 1920—1940 Ārpolītika I	$41.00
K. Sidars — Aiz ezera balti bērzi, rom.	$16.00
O. Liepiņš — Tālos atspulgos, atm.	$24.00
Latvijas Republikas satversme	$ 6.00
A. Lūsis — Cilvēks bez mājas, dienas gr.	$ 8.00
J. Vecozols — Dzidra, rom.	$17.50
E. Freimanis — Nākotnes cilvēks, rom.	$14.50
L. Breikšs — Dziesmu Daugava, dz.	$10.00
Edg. Ķiploks — Viņš runāja kalnā.	$ 3.00
Nik. Kalniņš — Dāvis Dievputniņš	$15.00
J. Klīdzējs — Otrais mūsos, rom.	$20.00
V. Kārkliņš — Jaunavu iela, rom.	$14.50
I. Gubiņa — Kaza kāpa debesīs, ceļ. piez.	$13.00
A. Eglītis — Es nebiju varonis, rom.	$15.50
Latviešu kaŗavīru dziesmas ar notīm	$12.50
H. Biezais — Šķautnes — meditācijas	$12.00
A. Šilde — Pasaules revolūcijas vārdā	$19.00
L. Bārene — Atvasara, st.	$12.00
A. Grīns — Varoņu grāmata	$ 5.50
Pirmie Tūkstoš vārdi, il. vārdn., ies.	$11.00
Alb. Eglītis — Nesaules laika dziesmas	$17.50
J. Širmanis — Zilā kalna puisis, jaun.rom.	$10.00
K. Akmens — Asinsbalss, dz. un poēmas	$25.00
Andr. Eglitis — Gallows over Europe, poems	$ 8.50
J. Soikāns — Mākslas kritikas un esejas	$32.00
T.L.B. — Paaudzes paaudzēm, rakstu krājums	$15.00
A. Arājs — Garīgs apskats, rakstu kr.	$ 7.00
J. Mednis — Lūdziet.	$ 2.50
M. Kalmane — Laikam līdzi, dz.	$12.00
A. Plaudis — The Dead Accuse, vēstules	$13.50
T. Puisāns — Latviešu strēlnieku dzejas	$11.00
P. Bentons — Baltic Countdown	$18.50
L. Ozolkalne — Pārnākšana	$ 9.00
K. Ķezbers — Rumba, rom.	$12.50
Eg. Grīslis — Toreiz un tagad ticībā, esej.	$18.00

Piedāvā dāvanām: gleznas, rotas, keramiku, ādas un koka izstrādājumus, kā arī citas mantas.

DV GRĀMATNĪCA, 491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5, tālr. 921 - 7121. Pasta sūtījumiem 10% piemaksa.
Darba laiks: no pirmd. — piektd. pl. 11—19.30 vak.
sestdienās pl. 9—13.00 dienā

DV GRĀMATNĪCAS NODAĻA-SALONS, 4 Credit Unio Drive, Toronto, Ont. M4A 2N8, tālr. 757-1482.
Darba laiks: no otrdienas līdz piektdienai no pl. 15.00—20.00
sestdienās no pl. 10.00—15.00
svētdienās no pl. 12.00—15.00

SARMĪTE BULTE, BA, LLB
ADVOKĀTE—NOTĀRE

mainījusi adresi un turpmāk sasniedzama Thompson Building — pretim City Hall — 65 Queen St. W., suite 1105, Toronto, Ont. M5H 2H6, tel. (416) 860-0082.

Ed. Upenieks
ADVOKĀTS pie
WOOLLEY, DALE & DINGWALL
Barristers & Solicitors
32nd floor, Toronto Dominion Bank Tower,
Box 65, Toronto Dominion Centre, Toronto, Canada M5K 1E7.
Tel.: (416) 863-1000, vakaros (416) 863-1005.

Māc. Eduards Ķerģis

Varoņi

Nevienam nav lielākas mīlestības, kā ja kāds savu dzīvību nodod par saviem draugiem.
Jāņa ev. 15.13

Mums visiem patīk varoņi: gan dzīvi, gan stāsti par viņiem. Būtībā varoņi ir cilvēki, kas vienmēr cīnās ar lielu drosmi un pašaizliedzību. Varoņu pretstats ir gļēvuļi, kas necīnās nekad un nekur. Bet varoņi ir dažādi, un dažādi ir arī varoņu cīņas lauki.

Ikdienas dzīvē mēs visi pazīstam mutes varoņus. Tie ir cīnītāji tikai ar vārdiem, bet darbos nekādu cīņu neparāda. Pozitīvu pie viņiem saskatām tikai to, ka dažreiz, varbūt arī bieži, viņi izteic idejas, kas citādi paliktu neievērotas. Šīs mutes varoņu izteiktās idejas citi tad pārņem un praktizē, un tā tās dažreiz un pat bieži iegūst pozitīvu vērtību. Bet citādi neviens par mutes varoņiem tomēr nejūsmo. Viņi iespēj tikai teikt: Klausaities uz maniem vārdiem, bet neskataities uz darbiem. Mēs šādus mutes varoņus saucam arī par liekuļiem. Mūsu Pestītājs Jēzus Kristus liekuļus un liekulību stingri nosoda, sacīdams, (piemēram): ,,Un kad jūs Dievu lūdzat, nedarait tā kā liekuļi, jo tie mēdz sinagogās un ielu stūros stāvēdami, Dievu lūgt, lai ļaudīm rādītos. Patiesi, es jums saku, tiem jau ir sava alga. Bet kad tu Dievu lūdz, tad ej savā kambarī, aizslēdz savas durvis un pielūdz savu Tēvu slepenībā, un tavs Tēvs, kas redz slepenībā, atmaksās to tev'' — Mat. ev. 6, 5—6. Arī mēs sadzīvē šos mutes varoņus un viņu liekulību parasti nemīlam un noraidām.

Bet mēs mīlam nacionālos varoņus. Tie cīnās par savu tautu un tēvzemi. Šo nacionālo varoņu varonības pamatā arvien ir vīrišķīga drosme, enerģiska griba un goda sajūta. Viņi tad ir ar mieru cīņā arī mirt, lai citi varētu dzīvot. Jēzus Kristus tādus tad apzīmē apveltītus ar lielāko mīlestību, kas atdod dzīvību par saviem draugiem, kā tas tad arī pateikts mūsu tekstā šīs apceres sākumā. Latviešu tautai ir daudz šādu varoņu. Pieminami ir še kaut vai strēlnieki I Pasaules kaŗā ar savām slavenajām Ziemsvētku kaujām. Marta dienās latvieši arvien piemin varoņus sakarā ar pulkv. Kalpaku un viņa kaŗotājiem varonīgajās brīvības cīņās par Latviju; tāpat arī visi ziemeļnieki un partizāni. Un kur tad II pasaules kaŗā latviešu drosmīgie leģionāri, kuŗu varonība mums pazīstama, kaut arī viņu pūles nav vēl pienācīgi atalgotas.

1919. gada 11. novembrī radās mūsu Lāčplēšu diena, kur sevišķi pieminam varoņus, kas par savu varonību ieguva Lāčplēša ordeni, augstāko atzinības zīmi, ko latviešu tauta devusi saviem nacionālajiem varoņiem. Tāpēc cienīsim varoņus, godināsim savus nacionālos cīnītājus — latviešu tautas varoņus; un lai arī mums katram ir mudinājums pašiem savā dzīvē kļūt par tādiem varoņiem — Lāčplēšiem.

,,11. novembris nekad nezudīs no latviešu tautas vēstures, tāpat kā nezudīs to varoņu slava, kas izkaŗoja Latvijas brīvību'' — saka V.Hāzners, un tam mēs varam pievienoties.

Jā — lai slava tiem, kas brīdī liktenīgā bez bailēm rokā tvēra zobenu; / Lai droši ietu cīņā nežēlīgā par tēvzemi un tautas brīvību!

Bet mūsu ticība kristietībā aicina mūs katru kļūt arī par ticības varoni. Īsts kristietis varonību nekad neprasa no citiem, bet to parāda savā dzīvē pats ar darbiem. Šādam ticības dzīves varonim katrs viņa darbs, viņa vārdi, domas un jūtas ir varonība. Vislielākā cīņa ir uzvarēt pašam sevi, savas iegribas un tā izcīnīt dzīves cīņu, lai iegūtu skaisto Dieva bērna vārdu, Kristīgās ticības varonība mūs kristiešus mudina katru dienu tā dzīvot un cīnīties, lai šīs dzīves galā būtu cienīgi saņemt Dieva apsolīto uzvaras vainagu. — ,,Esi uzticīgs līdz nāvei, tad es tev došu dzīvības vainagu,'' saka mūsu Dievs Svētajos rakstos — Jāņa atkl. 2,10. Un Jēzus Kristus te katram mūžīgs paraugs. Savu varonību Viņš apliecināja, nododams savu dzīvību — Mat. ev. 20, 28.

Tā šo apceri par Varoņiem varam nobeigt ar lūgšanas vārdiem:

Dievs, šodien klusumā un mierā ļauj kritušos mums pieminēt
To dēlu, brāli, draugu dārgu,
kuŗš lika sevi upurēt —
par tēviju un tautu brīvu, un
Tavu garu mūžos dzīvu.
Dievs, šodien klusumā un mierā liec galvas liekt un klusēt mums.
Un garā satikties ar viņiem,
kam lielākais bij pienākums
pret tēviju un tautu brīvu un
Tavu garu mūžos dzīvu.

(M. Lorbergs)

Pateicība

Sirsnīgs paldies visiem par ziediem un piedalīšanos

Ernesta Helda

izvadīšanā uz pēdējo dusu. Sevišķa pateicība māc. A. Celmam par dziļi izjustiem izvadīšanas vārdiem. Paldies DV Toronto nodaļai par goda sardzi.

Pateicībā
Liepas ģimene Toronto un USA.

Svētīga tā tauta, kam tas Kungs ir par Dievu! Ps. 144:15).

Bezmaksas kristīgu literātūru un kasetes ar garīgu dziesmu ierakstiem jūs varat saņemt, rakstot māc. J. Šmitam, Box 465, Surrey, B.C. V3T 5B7.

Dieva mierā aizsaukta
mūsu mīļā māte, vecāmāte un vecvecmāmiņa

Elfrīda Petrovskis

dzimusi 1904. gada 10. februārī Bukaišu pag. Zeltos,
mirusi 1984. gada 1. oktobrī Londonā, Kanadā.

Mīlestībā viņu piemin
dēls Zigfrids, vedekla Lidija,
mazdēls Edvins, meita Dzidra,
mazmeita Dzintra ar vīru Juri Egīti
un mazmazbērni Pēteris, Māra
un Krišs Kanadā

No tumša trūdu kapa
Es gribētu izaugt vēl
Man spožas saules gaismas
Un zilas debess zēl.

Mūžībā aizgājis mūsu apvienības biedrs

Aleksandrs Beizaks

dzimis 1919. gada 26. septembrī Aucē,
miris 1984. gada 16. oktobrī Toronto.

Viņu piemiņā paturēs
Latviešu kaŗa invalidu
apvienība Kanadā

BAZNĪCU ZIŅAS

TORONTO

SV. JĀŅA DRAUDZE

Draudzes kanceleja atvērta otrdienās, trešdienās un ceturtdienās no pl. 10 līdz 17, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

11. novembrī Lāčplēša dienas dievkalpojums. Māc. A. Celms.

18. novembrī pl. 11 Valsts svētku dievkalpojums visām draudzēm kopīgs Sv. Jāņa baznīcā. Piedalās archibīsk. A. Lūsis, māc. A. Celms un māc. J. Cālītis. Dziedās Sv. Andreja draudzes koris.

25. novembrī pl. 11 Mirušo pieminas dienas dievkalpojums ar dievgaldu, archibīsk. A. Lūsis. Dziedās draudzes vokālais ansamblis.

SV. ANDREJA DRAUDZE

Māc. J. Cālītis, Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto, Ont. Tālr. mājā 482-8403, 8 Rolland Rd., Toronto, Ont. M4G 1V5. Māc. J. Cālīša runas stundu laiks kancelejā: trešdienās un ceturtdienās no pl. 10—12 un no 18—19. Citā laikā, iepriekš sazinoties.

11. novembrī pl. 11 40. Trimdas gada atceres dievkalpojums ar dievgaldu. Koris. Draudzes pēcpusdiena ar māc. Ā. Čopa referātu.

18. novembrī pl. 11 dievkalpojums Latvijas dibināšanas dienas atcerei, kopīgs visām draudzēm Toronto Sv. Jāņa baznīcā.

25. novembrī pl. 11 Mirušo pieminas dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Dziedās koris.

KATOĻU DRAUDZE

Prāvests Dr. B. Kokins, 67 Curzon St., Apt. 315, Toronto, Ontario, M4M 3J3, tālrunis (416) 466-7037. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College St. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā, pl. 13.00.

AUSTRUMU DRAUDZE

Māc. A. Celms: 47 Lord Roberts Drive, Scarborough, Ont., M1K 3W1, tālrunis 267-3507. Toronto Austrumu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā 361 Danforth Ave.

11. novembrī pl. 13 Varoņu pieminas dienas dievkalpojums Sv. Barnabas baznīcā.

18. novembrī pl. 11 Valstssvētku dievkalpojums visām draudzēm Sv. Jāņa baznīcā.

25. novembrī pl. 13 Mirušo pieminas dienas dievkalpojums ar dievgaldu Sv. Barnabas baznīcā. Piemināmos dievgaldniekus lūdzu pieteikt mācītājam.

BAPTISTU DRAUDZE

Māc. A. Arājs, 9 Kingsbridge Court, Apt. 402, Willowdale, Ont. M2R 1L6, tālr. 638-3822. Toronto latviešu baptistu draudzes sanāksmes Walmer Rd. baptistu dr.dievnamā.

11. novembrī pl. 16 dievkalpojums. Viesis no ASV māc. K. Grūbers.

Toronto latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 16 Walmer Rd. baptistu draudzes dievnamā.

Lūgšanas sanāksmes notiek katru trešdienu pl. 19.30.

GAISMAS TELEFONS — ticības stiprināšanai 635-8582 atkal atjaunots un darbojas 24 stundas. Programmas latviešu valodā, maina 2 reizes nedēļā.

BRAMPTONAS DRAUDZE

Bramptonas latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi notiek Grace United Church dievnamā: 156 Main Street. North Brampton, Ont. Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto, Ont. M4B 3C6, tālr. 757-2739.

25. novembrī pl. 13.30 Mirušo pieminas dienas dievkalpojums ar dievgaldu Grace United baznīcā.

HAMILTONAS DRAUDZE

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze — 18 Victoria Ave. South. Māc. K. Kuškēvics, 55 East 44th St., Hamilton, Ont. L8T 3G6, tālrrunis 385-9838. Māc. K. Kuškēvica runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl. 19—21. Tālr. 527-5810. Ieeja birojā no baznīcas aizmugures.

MONTREALAS LATVIEŠU TRĪSVIENĪBAS EV. LUT. DRAUDZE

Dievkalpojumi notiek Jāņa (igauņu) ev. lut. baznīcā 4345 Marcil Ave. Draudzes nams, kanceleja un prāv. A. Voitkus dzīvoklis 3438 Rosedale Ave, Montreal, Que, H4B 2G6, tālr. 489-3224, vasarā arī 1-264-5816. Draudzes mācītājs runājams katrā laikā, bet ieteicams iepriekš sazināties pa tālruni.

11. novembrī pl. 13.30 Lāčplēšu dienas dienas dievkalpojums bazn.

OTAVAS DRAUDZE

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906. Otavas latv. ev. lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks St.

LATVIEŠU MISIJAS RADIO RAIDĪJUMS
,,BRĪTIŅŠ AR DIEVU''
nepārtraukti
30 gadu gājumā
katru svētdienas rītu no
pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM
no Niagaras WHLD raidītāja
Vadītājs A. Laksmanis
106 Dorset Rd., Scarboro,
Ont., tālr. 261-4218
Latviešu misijas

KLAUSIETIES ,,LABĀS ZIŅAS'' RAIDĪJUMU
uz īsajiem viļņiem 6155 KHZ
49 metr. band
Sestdienās plkst. 10.30 vakarā
Vadītājs Dāvids Miķelsons,
60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont.
M9V 2B4
tālr. 749-0832

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS

Global TV 6. un 22. stac.
100 Huntley St., Toronto,
no pirmd. — piektd. pl. 9.30 no rīta, sestd. pl. 10 no rīta. Bufalo TV stac. 29, 700 Club, ik dienas pl. 11.30 no rīta un pl. 9.30 vakaros.
Radio FM CBN 107.1
24 stundas. Tel. 889-3126.

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM — $5.00

125 Broadview Ave.
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
no pirmdienas — trešdienai, iesk., no pl. 14 — 22,
ceturtd. no pl. 14 — 24,
piektd., sestd. no pl. 12 — 24,
svētdienās no 12 — 21.

KALUPE
JEWELLERY LTD.
Zeltkaļi
ALDONA KORMS un
TĀLIS KIVLENIEKS B.Sc. G.J.
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ — Tālr. (416) 595-1125
College Park, 444 Yonge St., Toronto, Ont. M5B 2H4

Fotografisks uzņēmums ar atzītu kvalitāti.
(416) 863-1166
BENJAMIN FILM LABORATORIES LTD.
287 Richmond St. E., Tor., Ont. M5A 1P2
We believe every picture counts

Lielākais latviešu veikals Toronto
BROADVIEW DELICATESSEN
141 Danforth Ave, tel. (416) 465-9905
un
POKO'S MEAT
376 College Str. (tuvu pie Bathurst), Toronto, Ont.
tel. (416) 922-1300
Piedāvā:
- lielā izvēlē eiropiešu gaumē gatavotus gaļas izstrādājumus,
- žāvētus tītarus, zivis,
- pašu ceptu rupjmaizi, pīrāgus, ķimeņmaizītes, smalkmaizītes, jubileju klinģerus u.c. gardumus.
- klāj viesību galdus.

Īpašnieki Ausma un Jānis Miķelsoni

OPTICAL STUDIO
R. Schmid, Optician
VĀCU OPTIĶIS —
Speciālizējies kontaktlenžu nozarē.
Lielā izvēlē eiropiešu aceņu rāmji.
1586 Bloor St. W., Toronto.
Tel. 535-6252.

ZIEDI UN DĀVANAS
GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(Pie „Chester" pazemja pieturas)
466-1951 vai 466-1502
ZIEDI KATRĀ VEIDĀ — KATRAI VAJADZĪBAI
VISUR BRĪVAJĀ PASAULĒ
LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU DARBI
ĀDĀ, KOKĀ — KERAMIKA, AUDUMI
DZINTARA IZSTRĀDĀJUMI
ZELTKAĻA A. GUGĀNA ROTAS
Māra Lūsis un Inta Tauriņš

Ērgļu ligzdas medus
30 Dewson St.
Toronto, Ont.
Telefons 534-0563
S. Vasarājs
EGLĒNES

R. S. KANE Ltd.
APBEDĪŠANAS BIROJS
4812 Yonge Street
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale, Ont.
221—1159

Ingrida A. Matckars
B.A., M.A., L L B.
ADVOKĀTE pie
DYSON & KACABA Barristers & Solicitors
100 Richmond Str. W., Suite 400, Toronto, Ont. M5H 3K6
Tel. (416) 361-1777

Alcan Building Products Authorized Dealer
Māju īpašnieki!
ietaupait ar ALCAN SIDING
Sazinaities ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem gatavo un ierīko
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGUS
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES

CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
Īpašnieks Artūrs Mīme
Soffit Fascia Rainware
2229 Dundas St. W., Toronto, M6R 1X6 **534-2864**

PIEMINEKĻI
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2044 Yonge St., Toronto
M4S 1Z9
Starp Eglinton un Davisville

DOWNTOWN WOOLS, ARTS & CRAFTS
Īpašn. Elza Avots
137 Yonge St. — Shopping Mall,
(Ieeja arī no 74 Victoria St. Arcade Bldg.)
Lielā izvēlē dažādu rokdarbu materiāli.
Padomi rokdarbu jautājumos.
Tel.: 368-5011

Latviešu nams Toronto
IZĪRĒ LABI VĒSINĀTAS TELPAS
SARĪKOJUMIEM UN VIESĪBĀM
Pēc vēlēšanās nama dāmu komiteja rīko
GODĪBU GALDUS
491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5
Tel. 922-2931

Ātri, gīti un lēti
iespiežam
dažādus ielūgumus
Tel. 466-1514

Murray E. Newbigging
BĒRU MĀJA
- **Izjusti personīgi pakalpojumi**
- **Pastāvīga kapella**

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd., pie Eglinton Ave.
Auto novietošana. Tel. **489-8811, 489-8002**

Anšlāvs Eglītis

Latviešu rakstnieku pirmā sasaukšanās trimdā

(Nobeigums)

Dzejnieces Klāras Zāles vēstule, tāpat kā pārējās, kas adresētas „redaktoram", domātas vai nu Pāvilam Klānam vai izdevējam Artūram Freimanim, tikai nonākušas pie manis — literārajā daļā.

Kizbichelā, 1944.g. 7. dec.

Godājamais Redaktora kungs

Ļaujiet, lai pāri augstajiem Tiroles kalniem spiežu Jūsu roku pateicībā, ka šai svešajā zemē var skanēt Latviešu Bals. Kļuva gaiši, kad dabūju zināt par šā laikraksta iznākšanu, bet kad steigā pāršķirstīju mūsu mīļajā valodā iespiestas lapas un ieraudzīju arī savu dzeju tur iespiestu, tad bija tā, it kā kāds man pasniegtu svētku dāvanu.

Strādāju šeit kādā villā no agra rīta līdz vēlai naktij. Nav brīvas dienas. Nav brīva laika. Neganta steiga līdz nervu saspīlējumam. Par rakstīšanu šeit nav ko runāt. Šeit ļoti vēlams būtu, ja man nebūtu pašai savu domu, lai es pilnīgi varētu nodoties tepiķu tīrīšanai, gultu klāšanai, vannu un izlietņu mazgāšanai, galdu servēšanai pēc visām tradicijām u.t.t. Grūti ir šajos neskaitāmajos sīkumos orientēties, kad dzimtenes posts un pašas personīgās sāpes brūk pāri kā kalns, kam izskaloti pamati. Var manu laiku nolaupīt līdz pēdējai stundai, bet manus sapņus neviens man nevar atņemt. Tie visām sāpēm dod savādu gaismu.

Mans vīrs ir leģionā, mana 4 g.v. meitiņa iet bērnu dārzā. Un es esmu — izsalkusi kādas vēsmas no dzimtenes par dzimteni. Varbūt Latviešu Balss varētu arī pie manis atklīst? Laiks no plkst. 23 — plkst. 6 šiem ir manā rīcībā. Tas domāts gulēšanai, bet kas man liedz viņā lasīt un rakstīt? Arī tagad būs plkst. drīzi 3. Varbūt ka pamazām var atradināties no vajadzības pēc miega?

Tā gribētos zināt, kas strādā „Latviešu balsī" un kas šeit sasaucas. Varbūt Jūs, godājamais Redaktora kungs, varētu būt tik laipni un atsūtīt man „Latviešu Balsi" numurus, ja iespējams — jau no sākuma. Abonementa maksu es taču varētu nokārtot pa pastu vai citādi. Lūdzu, lūdzu — esiet tik laipni un ieskaitiet mani „Latviešu Balss" abonentos, ja iespējams — jau ar pirmo nr.

Līdzi šai vēstulei aizsūtu Jums arī divas savas dzejas. Tās ir vēl dzimtenē rakstītas. Reizēm arī šeit uznāk negantа tieksme rakstīt — domas, sāpes, sapņi un atmiņas pašas sagriežas vārdu vītnēs, bet kamēr pienāk nakts — mans laiks — šīs vītnes ir izirušas.

Jūs patiesi cienīdama
Klāra Zāle

Adrese, Kitzbühl (12b) Villa Aline, Tirol.

Luschicā, 1944.g. 10.dec.

Augsti godāts redaktora kgs!

Jūsu vadītā laikrakstā bija aicinājums visiem rakstniekiem uzdot savas adreses. Tādēļ domāju, ka tas būtu jādara arī man. Jau no 13. oktobra dzīvoju Sudētijā, Lušicas bēgļu nometnē. Savas mājas (Plāņu pagastā) biju spiests atstāt ļoti ātri, tādēļ līdz spēju paņemt tikai to, kas „kājās un mugurā."

Adrese: Luschitz (11a) Lager 53. Kreis Bilin, Sudetengau.

Ar cieņu
Pēteris Ērmanis.

Tūdaļ sekoja skopi lietiska vēstule, (bez datuma), liecinot par mūsu vecās paaudzes rakstnieku neatlaidību un darba dziņu visnelabvēlīgākos apstākļos.

Luschitz (110) Lager 53,
Sudetengau.

Ļoti cienīts Eglīša kungs!

Paldies par uzaicinājumu. Zināmo rakstiņu ļoti labprāt mēģināšu dabūt gatavu, bet dzīves apstākļi tādi, ka tas darbiņš varēs tikt veikts tikai ļoti lēnām. Nosūtīt varēšu varbūt tikai jaunnedēļ. Ja Jūs ar to mierā — labi. Dzejoļu man laba tiesa, bet vairāk tādi vien bēdīgi. Viens dzejojums ir himna Latvijas maizei, bet avīzei tas būs par garu.

Ar sveicienu
Pēteris Ērmanis

Arī Valdemāram Dambergam ir jau gatavi darbi pie rokas. Vēstule adresēta: Herrn Schefredactor Arturs Freimanis, Berlin SW 68, Alexandrinenstr. 110.

Absender Valdemārs Dambergs, Flüchtlingslager (30) Toitenwinkel. Uber Seeatsdst Rostock.

1944. 16. decembrī.

Ļoti god. redaktora kungs!

Nosūtu Jums īsu „Stāstiņu par diviem lācēniem." Ceru, ka varēsiet to ievietot „Latviešu balsīs."

Patlaban vēl atrodos pagaidu bēgļu nometnē pie Rostokas. Novietojies vēl nekur neesmu; šajā ziņā visizdevīgākā stāvoklī tagad atrodas fiziska darba strādnieki, amatnieki un techniķi.

Vai „Latviešu balsi" Jūs domājiet izvērst par plašāku mūsu laikrakstu, vai rezervēt galvenā kārtā tikai informācijai? Pirmā gadījumā, varbūt, arī es varētu kļūt par biežāku laikraksta līdzstrādnieku?

Sveicinādams,
Vald. Dambergs.

Citos, bīstamākos apstākļos atradās kara ziņotājs Andrejs Eglītis — ielenktajā Kurzemē, bet arī viņam ir prātā dzeja.

Liepājā, 4. janv.1945.

Anšlav!

Neturi dusmas, nepārmet, ilgi neatbildēju Tavai sirsnīgajai vēstulei. Nespēju — te mutuļoja kaujas, tikko beidzās vistrakākā, biju kur kuro dienu, nu atkal esmu Liepājā. Tikai nedomā, ka te tāds miers. Debesis tomēr bija saudzīgas visu svētku laiku, apmācies, lija un vēl līst —zināsi pats, tad gaisos mierīgāk.

Neesmu varējis aizsūtīt nevienu dzejoli, rakstu diezgan daudz. Viss tomēr tik drudžainas steigas, varētu sacīt — uguņu apzibeņots, pagaidi vienu nedēļu — apsolu vismaz 4 uz reizi. Tā būs. Smoku nost kara piezīmēs un iespaidos, tikai mani sagrābis nemiers — laikam no jūras un brauciеniem pāri uguns joslai. Ko lai vēl stāstu īsumā? Kurzemē gauži nobijies (Domāju, ka tikai nesajūk) mēģina rakstīt K. Zariņš. — Talsos. Saņēmām jaunā romānā Vara sākumu. Tas skar boļševiku ienākšanu Latvijā 1940.g. — ļoti laikmetīgs un saraustīts, nekas no vecā meistara nav palicis pāri. Grūti būs izlietot „Tēvijā". cik nu tā lapa liela — kādreiz tomēr domāju kautko arī no prozas. Atsūti kādu karavīriem piemērotu stāstu — apmēram trim turpinājumiem — Tu to vari!

Kautkur Varvē — Ventspils tuvumā kreisē J. Medenis. Nezinu, kas ar viņu šodien. Liepājā rinķo T. Lācis, daži Liepājas opernieki, tas ir viss. Zlēkās raud Garuta, vairāk nezinu Kurzemē.

Šajās dienās nikni kāvās 19. latviešu divizija. Varētu sacīt — visu smagumu iznesa, godam pastāvēja, palika. Kurzeme turas!

Ticu brīnumam — būsim, paliksim, tikai ticību. Nekas vēl nav zaudēts, kāmēr dažas pēdas zem kājām Latvijas zemes.

Vaimanas nelīdz, lai aug spīts. Topi mīļi sveicināts, paspied roku draugiem un visiem latviešiem. Dieva palīgu jaunajā Gadā!

Andrejs Eglītis.

Atsūti lūdzu jaunākos Latviešu balss numurus.

Literātūras vēsturnieks Jānis Bičolis no Benzenes pilsētas raksta plaši ar pagaņiem ievadiem. Viņš „mobilizēts" darbam rūpnīcā un 1945.g. 14. janvārī starp citu raksta:

Darbs ilgst no tumsas līdz tumsai no 1/2 6 rītā līdz 1/2 5 vai 5 vakarā. Jāsaka gandrīz vai pat par mazu brīnumu pašam, ka arī tā turos mundrs — paguruma vismaz līdz šim vēl nav. Tālab tad arī ceru gan šo to uzkricelēt. Savā ziņā ir arī interesanti ieskatīties svešā darbā, ko tāpat miljoni visā pasaulē ir strādājusi un strādā; interesanti iedzīvoties mašīnās, tuvāk tikt vācu tautas psīchei un pārdzīvojumiem, bet te jau vāciešu ir vairāk tikai vadībā — pārējie poļi, ukraiņi u.c. Un tā vienā laikā vāri redzēt dzīvu francūzi no Bordo, kopmītnes virtuveni no Mastrichtas un baru grieķiešu no Atenām, kas ar saviem Atenas Palladas deguniem un mandelīgajām acīm liekas nūle kā izkāpušas no kādas antikas vāzes; vēl ir leitietes un igauniетes!

Runādams par vāciešiem, viņš saka:

Caurmēra izglītības ziņā gan latvieši būs daudz pārāki.

— Esmu šai ziņā lūkojis ieskatīties šejienes ķerru dzinēju un arī fabrikstrādnieku sejās un valodā un pārliecinājies, ka te vēl daudz tautas, ne velti te arī tik daudzi runā dialektā — citas valodas, liekas tiem nav vai lāgā nepadodas.

Raizes Bičolim sagādā latviešu grāmatu trūkums. Kur tās ņemt? —

Tādas kautcik vēl būtu atrodamas bibliofīlu Mekā Leipcigā, vismaz kāds krājumiņš, pēc nelaika A. Augstkalna ziņām, atrodams Leipcigas ūniversitātes baltu katedra seminārā, jo šai katēdrai savus spēkus veltījuši tādi vīri kā: A. Vebers, A. Leskins, G. Gerulis, kas kautko ir savākuši savām vajadzībām. Diemžēlā mūsu vajadzības arī tādas krātuves nespētu apmierināt, jo ir jau novecojušās, piem. 1941.—1944.g. literātūras tur nav. Un tā ir tik vajadzīga, jo mūsu rakstu putenī apmaldījusies atmiņa ir tik vārga, piem. tik maz vari paļauties, ka kāda stāsta varoņa vārds ir tieši tāds un ne citāds! Ja nu šādos apstākļos esmu ar mieru uzņemties Latvju balsij apstrādāt kādu tēmatiņu, tad šo pārdrošību lai arī attaisno apstākļi — un raksta mērķi, jo nu tiem vairāk kā jebkad ir jāsatur ne tikai fakti un atziņas labā formā, bet arī nacionālā etosa dzirkstele. Tātad vispirms (rakstīšu.ref.) par latviešu stāstu! Vai šo tēmatu sašaurināšu līdz novelei, rādīs pats darbs. Šo rakstiņu ceru izstrādāt šonedēļ, jo viena otra doma bija jau aizmetinājusies agrāk! Turpmākam no piezīmju grāmatiņas varu izvilkt 1) tautas dzējas loma tautas dzīvē (bet bez „izpervējuma"!); 2) šādi tādi valodas dzīves krikumi... Vienmēr esmu dūšojies arī kautko rakstīt „pavieglāku" resp. kādu stāstījumu — un varbūt kautko uztaisu arī, kaut vai dažu ceļa ainu veidā. — Tādēļ gaidīt varat vispirms mūsu stāsta bilanci.

Ja Jūs neapgrūtinu, tad lūdzu kādā vaļas brītiņā painteresējaties par Zainaidas Lazdas un Jāņa Andrupa adresēm un būtu pateicīgs tās saņemt līdz ar kādiem ierosinājumiem.

Jūsu Jānis Bičolis.
1945.14.I.

„Latviešu balss" apklusa liesmās un sprādzienos, bet jau pēc pāris mēnešiem tūlīt pēc kara beigām amerikāņu, angļu un franču okupācijas zonās radās vesela rinda jaunu latviešu laikrakstu un latviešu grāmatu apgādu. Manuskriptu netrūka, jo autori bija strādājuši pat bumbu drebinātās patvertnēs.— Kāda starpība ar apstākļiem krievu okupētajās zemēs! Tur nelaimīgos pilsoņus dzina cauri „filtrēšanas" un pārskološanas nometnēm, milzīgu tautas procentu deportēja uz Sibiriju un Iekškrieviju, no kurienes atgriezās tikai retais. Nedaudzie Brīvās Latvijas rakstnieki, kas netika nogalināti vai izsūtīti, tika apklusināti uz desmitiem gadu. Kas notika ar Andreja Eglīša pieminēto Kārļa Zariņa romānu „Vara"? Vai autors to savās bailēs iznīcināja vai nobēdzinājis vairs neatrodamā vietā? Kad 70. gados viņam beidzot atļāva iesniegt pārpublicēšanai brīvvalsts laikā sarakstīto romānu Kaugurieši, par daudzināto zemnieku dumpi, tas viņam bija pamatīgi jāpārstrādā, sekojot partijas stulbeņu idiotiskajiem norādījumiem. Kas noticis ar Aleksandra Čaka trim lielajām daudztūkstošu pantu poēmām, kuras viņš sarakstīja vācu okupācijas gados un nereti lasīja priekšā draugiem? Viņš solījās tās, kā režīmam nepiemērotas, pagaidām nobēdzināt...

Ko lai saka par pantotājiem, kas uzkalpojās jau Baigajā gadā, aizbēga krieviem līdz un atgriezās kā „uzvarētāji"? Brīvvalsts laikos lasījām vēstures grāmatās par mongoļu iekarotājiem un šausminājāmies par viņu nelietību — likt pakalpinātājiem vergiem dziedāt slavas dziesmas despotismam, pateikties par dzimtenes postu un nolādēt savu brīvo un laimīgo pagātni. Izrādījās, ka aziatiskais sadisms joprojām dzīvo un tiek īstenots visās zemēs, kuras okupējusi „padomju vara". Arī tagad, pēc 40 gadiem visiem rakstniekiem, kas dzīvo pastāvīgās raizēs par ko drīkst un par ko nedrīkst rakstīt, laiku pa laikam jāsacer melu stāsti par nedienām Brīvajā Latvijā un par lielo laimi zem padomju sirpja.

Kamēr Padlatvijas dzejnieki sacerējuši neskaitāmas slavas dziesmas gan Staļinam, gan Ļeņinam, visos trijos vācu okupācijas gados latviešu rakstnieki un dzejnieki nepavisam neraizējās par nacionālsociālismu un tā vadoņiem. Vienīgo dzjoli par godu Hitleram sacerēja kāda dzejniece, kuras vārdu man negribas pieminēt. Interesantā kārtā viņa netika nekur deportēta un, cik zināms, beidza savu mūžu kā mācības spēks padomju skolā Rūjienā.

Kas nepazīst latviešu rosību? Kur rietumu zemēs ir desmit latviešu, tur ir vismaz divas biedrības, teātŗa grupa, iznāk avīze, žurnāls, vai vismaz biļetens. Daudzās Krievijas pilsētās dzīvo tūkstošiem latviešu, bet nekur netiek izdots ne mazākais rakstu galiņš latviski, un nekur nav nevienas latviešu organizācijas! Krievijas revolūcijas sākumā no 1918. gada līdz 30. gadiem latviešu laikrakstu, apgādu,

(Turpinājums 17. lp.)

SAVIENOTĀS VALSTIS

ČIKAGA

● 19. oktobrī Čikāgas Latviešu namā, ALAs Arējas informācijas biroja izkārtojumā Cīņā par Latviju, viesojās Minchenes Ansamblis, kuŗā piedalījās Pāvils un Rita Brūveri, Uldis un Maruta Graši. P. Brūvers, referātu sākot, teica — ja mēs gribam palikt latvieši, tad mums jāintresējās par Latviju. Viņš stāstīja un rādīja slīdītes ar dokumentāciju par apsūdzētiem un netiesātiem tautiešiem. Intresanti skati un stāstījums bija par Latvijas Neatkarības kustības darbību, kā darbojās jauniešu reliģiskie pulciņi, daži skati bija arī par Aglonas svētkiem. Lai latvieši pastāvētu, svarīga esot religija, vēsture un kultūra, jo sevišķi svarīga esot religija un kristīgā ticība, kas ir ne tikai lielākais spēks pret komūnismu, bet arī nacionālās apziņas stiprināšanai, uzsvēra Brūvers. Beigās parādīja tumšu mākoni, kas simbolizējot pašreizējo stāvokli, bet ap to redzama gaišāka atspīduma maliņa. Viņa stāstījums bija ļoti dzīvs ar dziļu izjūtu. Otrā daļā bija mūzikāli priekšnesumi Minchenes kvarteta izpildījumā. Vairāk kā stundu gaŗā programmā dzirdējām gan jautrāka gan nopietnāka rakstūra dziesmas. Ansamblī: Rita Brūvere — soprāns, Māruta Grase — alts, Pāvils Brūvers — baritons un vijole, Uldis Grasis — tenors un ģitāre. Priekš katras dziesmas Rita Brūvere sniedza paskaidrojumus par katru diedātāju un dziesmu kur un kā tās radušās un dziedātas. Ansamblis programmu bija labi sagatavojis, un visiem tā patika. Sarīkojums bija labi apmeklēts. Beigās visiem ziedus pasniedza L. Ozoliņa un ČLOA pr-dis A. Kandronovičs izteica pateicību.

Svētdienas vakarā 21. oktobrī Čikāgas Latviešu radio raidījumā intervijā Pāvils Brūvers sniedza interesantas un pareizas atbildes par mūsu pašreizējo stāvokli un sakariem ar dzimteni. Par galveno pretestības spēku pret apspiedējiem viņš atzīst ticību Dievam, tas ir un paliek lielākais spēks pret ļauno varu. Pats galvenais, ko Brūvers uzsvēra, ka dzimtenē nav veco un jauno dalīšanās kā šeit, tur jaunie mācoties no vecākās paaudzes.

● Čikāgas Latviešu biedrības rīkotais mūsu jaunākās paaudzes pianista Uģa Granta koncerts notika 14. oktobrī Čikāgas Latviešu namā. Programmā bija latviešu un cittautu darbi. Piānists savu programmu bija ļoti labi sagatavojis un veica teicami, par ko klausītāji bija ļoti atsaucīgi un saņēma arī piedevas. Ugis Grants jau uzstājies daudzos latviešu centros un arī koncertējis amerikāņu sabiedrībā. Žēl tikai, ka apmeklētāju bija maz, krietni zem simta. Tas nav nekas jaunsČikāgā, jo nedeļas nogales parasti ir sarīkojumiem pārslogotas. Čikagā jau gan pastāv sarīkojumu kalendars Čikāgas Ziņās, kur visi sarīkojumi tiek publicēti. Bieži gadās, ka nedeļas vidū tiek rīkoti nepieteikti un neparedzēti sarīkojumi.

● Čikāgas vanadžu kopas rīkotais rudens sarīkojums ar koncertu un balli notika 20. oktobrī Čikāgas Latviešu zālē. To ar uzrunu ievadīja vanadžu kopas pr-ces vietn. Sarma Priedulāja. Koncertā dziedāja Detroitas Daugavas Vanagu apvienības vanadžu Ansamblis ,,Dziesma'' vadītāja Astra Kalniņa. Pirmā daļā bija arī dueti. Otrā daļā dzirdējām Eižena Lizlova klavieŗu solo.

Līga Jēkabsone un Astra Kalniņa dziedāja arī vairākas operu duetus. Bija arī piedevas. Koncertu nobeidza ar ,,Tikai viena dziesma mīļa man '' (Ansambļa vienības dziesma A. Kalniņas sabalsojumā). Pēc ziediem un izteiktās publikas pateicības — neatlaidīgiem aplausiem vēl nodziedāja ,,Balta roze nozied ceļa malā'' u.c. Beigās S. Priedulāja sirsnīgi pateicās programmas izpildītājiem viesiem no Detroitas un atsaucīgajiem apmeklētājiem, kas neskatoties uz to, ka iepriekšējā vakarā notika Minchenes ansambļa koncerts, bija ieradušies kuplā skaitā. Pēc tam vanadzes V. Bārdas vadībā cienāja viesus ar garšīgām vakariņām. **A.Z.**

ŅUJORKA

● Daudzi tūkstoši iecelotāju, ierodoties ASV, kā pirmo brīvības simbolu ieraudzīja Brīvības statuju Ņujorkas ostā. Kam bija mazāk laimes, tiem pirmā pieturas vieta jaunajā cerību zemē bija Elisas sala. Tagad abus šos pieminekļus atjauno, darbus paredzot nobeigt 1986.gada 4. jūlijā, ASV neatkarības dienā. Daļa latviešu ir nosūtījuši savu ziedojumu pieminekļa uzlabošanai. Tie tagad saņēmuši pateicības rakstu uz pabieza papīra ar abu pieminekļu atveidiem un ziedotāja vārdu. To parakstījuši Brīvības statujas un Elisas salas simtgadu komisijas priekšsēdis Lī Aiakoka un goda priekšsēdis, bijušais ASV prezidents Džeralds Fords. Pavadrakstā norādīts, ka ziedotāja vārdu ierakstīs atbalstītāju sarakstā, ko paveiks simtgadu svētkos 1986. gada 4. jūlijā. Pieminekļu labošanas darbu veikšanai vajadzīgi 45 milj. dolaru. Ziedotāji var nosūtīt savu artavu uz adresi: P.O. Box Liberty, New York, NY 10117.

● Latviešu pareizrakstības vārdnīcas sagatavotāji 20. oktobrī DV namā pārrunāja vārdnīcas sagatavošanas darbus. Sanāksmē bija ieradušies seši dalībnieki. Sastādītājiem pašreiz daži vārdu burti palikuši neizskatīti, ir grūti dabūt talciniekus, baltu filologu saime samazinājusies. Pārrunāja arī, kā un kādus talciniekus varētu piesaistīt. Vārdnīcas sagatavošanu un izdošanu ar līdzekļiem atbalsta ALA Latviešu institūts.

● Latviešu valodas komisija 21. oktobrī DV namā sagatavoja budžetu nākamam darba posmam. Lielāko daļu izdevumu maksās Latviešu institūts. Komisijas pārvaldē kooptēja ģermāņu filologi I. Ziversu-Preisu, bet revīzijas komisijā H. Radziņu. Vārdnīcai varētu būt ap 300 lappušu, to domā izdot 500 eksemplāros. Vārdnīcā kā pielikumu ievietos vietu vārdu nosaukumus, kādi tie bija Latvijas neatkarības laikā. **Vk.**

KLĪVLANDE

● Jurists un žurnalista V. Skultāna referāts par tematu ,,Daži jauni aspekti mūsu valsts pēdējā gada vēsturē'' notika Apvienotās draudzes namā Latviešu biedrības izkārtojumā. Pēc referāta runātājs atbildēja uz vairākiem klausītāju jautājumiem. Vakara norisi vadīja biedrības priekšnieks K. Avens.

● Klīvlandes baltiešu komitejas gadskārtējais baltiešu draudzības sarīkojums pēc skaita piektais šoreiz notika Apvienotās latviešu draudzes sarīkojumu zālē 13. oktobrī. Apmeklētāju bija 230, vairums igauņu. Sarīkojumu atklāja Baltiešu komitejas priekšsēdis igaunis Toomas Tubalkains. Lūgšanu sacīja latviešu baptistu draudzes mācītājs Uldis Ukstiņš. Galveno runu teica Baltiešu kultūras centra direktors Kentas valsts universitātē prof. Herberts Hechhausers. Vakara norisi vadīja lietuviete Dalia Orantas.

Programmas koncerta daļā piedalījās pianists Jānis Zemzars, atskaņojot Jāzepa Vītola, Volfganga Dārziņa un Lūcijas Garutas sk̦aņdarbus, lietuviešu basbaritons Julius Kazenas, Sr. Lalias Kasubaites klavieŗu pavadījumā un igauņu vīru ansamblis Tamaras Parn vadībā ar Sulev Rikas akordeona pavadījumu. Kopējās vakariņas apmeklētājiem pasniedza latvietes ar Noru Balodis kā vadītāju.

● Klīvlandes latviešu pensionāru apvienības gada svētku sarīkojums Apvienotās draudzes namā svētdien 14. oktobrī tūlīņ pēc dievkalpojuma bija kupli apmeklēts. Sarīkojumu ievadīja ar uzrunu apvienības priekšnieks J. Celmiņš, sniedzot atskatu par apvienības sākuma gadiem un pašreizējām aktivitātēm. Apvienībā ir registrēti 130 biedri. Koncerta programmu izpildīja flautiste Sandra Lizlova un pianists Dr. Vilnis Ciemiņš. Plašā un prasīgā koncerta programma gados jaunajai flautistei radīja grūtības izpildījumā. Pēc koncerta bija siltas pusdienas un mantu loterija. Sarīkojumu nobeidzot apvienības priekšnieks izteica pateicību apmeklētājiem, koncerta izpildītājiem un daudzajiem darbiniekiem, sevišķi pieminot Jūliju Konstanti, kuŗa vadīja mantu izlozi, Liliju Smilgu — pusdienu pasniegšanu un Martu Kaminski — maizīšu un kafijas galdu. **J. Ū.**

MILVOKI

● Kupli apmeklētais vanadžu kopas gadskārtējais sarīkojums 23. oktobrī Latviešu namā liecināja, ka kopas palīdzības rakstura izvērstā darbība ar savu vienmēr atsaucīgo pieeju, ir atradusi tautiešu uzmanību un atzinību. Vanadžu kopas dalībnieču vidū ir latvietes no visām vecuma grupām un dažādām izglītības pakāpēm. Sanāksmēs nereti nākas novērot ārsti sēdot blakus veikala vai biroja darbiniecei. Šis apstāklis dara godu Milvoku latvietēm, liecinot, ka latviešu sievietes ir atradušas savu īsto aicinājumu un vietu palīdzības darbā.

Kopa savus sarīkojumus cenšas kuplināt ar kādu nozīmīgu koncertu, uzvedumu vai klasiskām dejām, kā tas bija 13. okt. sarīkojumā. 8 jauniešu pāri baltās vakara kleitās un smokingos, vadītajas Stasjas Graudiņas apmācīti un vadīti, skaisti nodejoja tūru valsi, jūsmīgu skatītāju aplausu pavadīti. Klavieru pavadījumu izteiksmīgi veica Gunārs Blaumanis. Vakaru vadīja Vita Foldi.

Balli ar polonēzi ievadīja Raimunds Prūsis, otrā pārī sekojot kopas priekšniecei Mirdzai Cukurai ar Arni Muižnieku. Deju mūziku spēlēja Indianopoles ,,Atmiņas'' E. Bērziņa vadībā.

Sarīkojums ar savu stilizēto raksturu izpelnījās apmeklētāju siltu atsaucību. **ep.**

INDIANAPOLE

● Meksikas valsts konservatorijas profesore, vijoļvirtoze Rasma Lielkalne, kas sev iekaŗojusi cildenu vārdu starptautiskajā mūzikas pasaulē, piektdien, 23. novembŗa vakarā, koncertēs Latviešu sabiedriskā centrā. Šī būs tautiešiem reta izdevība iepazīstināt savus amerikāņu draugus ar augstvērtīgu latviešu kultūras sarīkojumu. **Vgs**

DAUGAVAS VANAGU APVIENĪBA FLORIDĀ

Daugavas Vanagu Floridas kopas 1. oktobŗa pilnsapulcē radās priekšlikums kopu pārorganizēt par apvienību,jo biedru skaits pārsniedz minimālo, statūtos paredzēto skaitu apvienības noorganizēšanai.

Pilnsapulci ievadīja līdzšinējais priekšnieks majors K. Augstkalns. Par sapulces vadītāju ievēlēja A. Niedolu un sekretāru A. Gudermani.

Tā kā pilnsapulces dalībnieki pievienojās apvienības dibināšanas idejai, tad nolēma, ka apvienība sauksies — Daugavas Vanagu Apvienība Floridā.

Jaunajā valdē ievēlētie: J Kalvāns, apvienības priekšnieks, A. Gudermanis — sekretārs, E. Pauzere — kasiere, V. Tuklers — biedrzinis un A. Lamberts — sarīkojumu daļas vadītājs un ziņotājs.

Apvienības adrese ir: 308-40th Ave., St. Petersburg Beach, Florida 33706. Tel. (813) 360-3886. **A. L.**

Prezidents Rēgens Mičiganā

Mičigana ir viena no tām pavalstīm, kur kā republikāņu, tā demokratu partijas cer vēlēšanās iegūt vairākumu, un prezidenta un viceprezidenta amatu kandidāti jau vairākas reizes ir bijuši Mičiganas dažādās pilsētās. Devītajā oktobrī demokrats Mondels viesojās Detroitā un sekojošā dienā prezidents Rēgens turpat visu dienu uzturējās Detroitas apkārtnē un Vorenas pilsētā. Rēgena — Buša Etnisko balsotāju grupa rīkoja pusdienas par godu prezidentam. Šī, liekas, bija pirmā reize, kad Amerikas Savienoto valstu prezidents ieradās nacionalitātes centrā Mičiganā, kur pulcejās 650 republikāņu un nacionalitāšu organizāciju pārstāvji. No latviešiem bija aicināti aktīvi prezidenta partijas un vēlēšanu komiteju darbinieki, Baltiešu un Apspiesto tautu komiteju locekļi un prese. Jau nedēļu pirms prezidenta ierašanās pāri par 20 darbinieku plānoja šo vizīti un nepieciešamos drošības soļus, samazinot arī pusdienu dalībnieku skaitu, tā ka pat vairāki ASV Kongresa locekļi un Mičiganas senāta un tautas vietnieku nama locekļi nevarēja vairs dabūt ieejas kartes. Noteiktā laikā baznīcas laukumā nolaidās prezidenta lielais helikopters, Banketa zālē viņu sagaidīja ar ovācijām, kuŗas tik ātri neizbeidzās. Četrpadsmit televīziju aparāti sāk darboties un preses ļaudis, kas pavada prezidentu un no lidlauka ieradušies 5 autobusos, telefonē savus ziņojumus savām darba vietām. Radio reportieri intervē sanāksmes dalībniekus, to vidū arī latviešus. Seko apsveikumu uzrunas un vairāku nacionālitāšu tautas deju uzvedumi.

Pienācis laiks prezidenta runai. Nav viegli to uzsākt, jo klātesošie ar ilgiem aplausiem un saucienu: ,,vēl četrus gadus'', to aizkavē. Savā runā prezidents Rēgens norāda, ka mūs visus šeit kopā vieno mīlestība brīvībai un mums jābūt modriem par šīs zemes drošību. Augstākā prioritāte ir no jauna uzbūvēt stiprus aizsardzības spēkus.

Tagad arvien vairāk atskan balsis, kas runā par brīvību un nekaunas aizstāvēt Amerikas intereses. Viena no izcilākām Amerikas interešu aizstāvēm ir sūtne Apvienotās Nācijās Kirkpatrika (Jeane Kirkpatrick), kas reprezentē jaunu reālismu ārlietu politikā. Mums vairs nav jāatvainojas tirannu priekšā vai jāatvainojas tiem, kas vienmēr vaino pirmā vietā Amerikas Savienotās Valstis. Mēs turpinām arī paplašināt Amerikas Balss raidītāju, lai to labāk dzird apspiesto tautu cilvēki.

Savā runā prezidents Rēgens izcēla arī daudzo nacionālitāšu nozīmi Amerikas dzīvē, viņu darbu un cenšanos un izteica cerību, ka nākamās paaudzes varēs dzīvot vienmēr brīvībā un drošībā. Noslēgumā viņš citēja ukraiņu lielā dzejnieka Taras Sevčenko vārdus: ,,Dievs ir ar jums, jo spēks, brīvība un taisnīga patiesība ir jūsu pusē.'' **S.I.G.**

Sidrabenieši spriež

Svētdien, 28 oktobrī sidrabenieši pulcējās Sv. Andreja telpās gada sapulcē. Sapulcē piedalījās 25 sidrabenieši. Sapulci vadīja V. Ozols, bet sekretāres pienākumus izpildīja L. Ķuse.

Svarīgākie darba kārtības punkti bija — ziņojumi par aizvadīto darbības posmu, budžeta pieņemšana, Sidrabenes pārvaldes vēlēšanas un jautājumi un ierosinājumi.

Sidrabenes pārvaldes priekšnieka Ā. Raga pārskats rādīja, ka pagājušais darbības posms ir bijis ļoti rosīgs un sekmīgs. Vasarā veikti daudzi remonta darbi. Tie veikti ar minimāliem izdevumiem, daļēji ar pašu darba spēku bez atalgojuma.

Pavasara talkā iedēstīti H. Vilka dāvinātie 100 eglīšu stādi un DV mežu dienās iedēstīti jauni kociņi. Ar V. Klepera gādību iztīrīta peldētava, ,,Indian'' upītes gultne u.c. A. Ints ziedojis Sidrabenei trīs uguns dzēšamos aparātus.

Sakarā ar vecās ceļa vietas piepirkšanu ir palielinājusies Sidrabenes platība un pārjaunota sēta, piepirktās zemes ierobežošanai.

Vasarā notikuši Sidrabenē dažāda rakstura sarīkojumi — Maija balle, Jāņu sarīkojums, J. Zuntaka gleznu izstāde un pašu sidrabeniešu groziņu vakars u.c. Sabiedriskā ēkā notikuši vairāki privāta rakstura sarīkojumi — kāzu mielasti. Arī vairākas akadēmiskās organizacijas ir izmantojušas Sidrabenes ērtās sarīkojuma telpas un iespējas pārnakšņot Sidrabenē.

Pārvaldes locekļu sadarbība bijusi ļoti laba. Ā. Raģis pateicās Ž. Smitam, V. Kleperim, E. Grīslītim, un visiem, kas nākuši talkā.

U. Maksiņš sniedza kases pārskatu. Laikā no 1984. gada 1. janvāra līdz 21. oktobrim ieņemts — $24,381.62, izdots — $22,533.61. Lielākais izdevumu postenis ir nodokļi — $13,665.28.

Sidrabenieši nolēma, ka sidrabeniešu nodoklis tiek paaugstināts uz $60.00, neatkarīgi vai ir ēka uzbūvēta, vai nē. Tāpat arī aiz sporta laukuma esošie sidrabenieši maksās nodokli $60.00 gadā.

Pārvaldē ievēlēja — A. Zariņu, G. Rāviņu, A. Intu, I. Zamlovski un S. Grīslīti. Nekandidēja — Ā. Ragis. Pārvaldē vēl darbosies draudzes padomes izraudzīti 5 locekļi un mācītājs J. Cālītis. Sanāksme ieteica jaunajai pārvaldei rast ciešāku saskari un sadarbību ar draudzes padomi.

Sapulce atbalstīja arī U. Maksiņa ierosinājumu, ka nākotnē būtu vēlama aktīvāka sidrabeniešu piedalīšanās gada sapulcē. Neapmeklētājiem būtu jāmaksā soda nauda $10.00 apmērā.

Daudziem sidrabeniešiem un apmeklētājiem ir suņi, un tie bieži staigā pa Sidrabenes teritoriju savā vaļā. Atzina, ka nākotnē ir stingri jāievēro jau agrāk noteiktā kārtība, ka suņi var staigāt tikai pavadā.

Mūžībā aizsaukti sidrabenieši — Jānis Vītols, Elza Avotiņa un Irina Cera. **Ž.Z.**

ČIKAGA

● Čikagas vanadžu kopas vakariņas ar jautriem priekšnesumiem notika 12. oktobra vakarā Latviešu namā. Fricis Līdums stāstīja atmiņas par jaunības dienām dzimtenē un noskandēja pāris dzejoļus. Dziedāja arī mūsu skaistās un skanīgās dziesmas. Jautrībā aizritēja dažas stundas.

● Nākošās vanadžu vakariņas 16. novembra pl.18:00 vanagu mītnē Latviešu namā — Zemgales vakars, stāstīs Rūdolfs Salenieks.

Lūgums

kārtot laikr. Latvija Amerikā 1985.g. abonementa maksas, kas paliek līdzšinējās.

ASV un citu zemju abonenti, kas maksā ASV dolaros, lūgti maksājumu summu nesamazināt par kursa starpību, jo laikraksta sūtīšana ārpus Kanadas gadā maksā 15 dol. vairāk nekā Kanadā. Piezīmējam, ka sūtīšanas pasta nodeva ir augstāka tiem abonentiem, kas maksājumus nav nokārtojuši.

Latviešu Nama 20 gadu atceres sarīkojumā godināja ilggadējos darbiniekus. Valdes priekšsēdis E. Nāgelis pasniedza goda rakstus P. Kokam, S. Zaķei, Ž. Simanovskai un V. Bebrei. **Foto J. Ligers.**

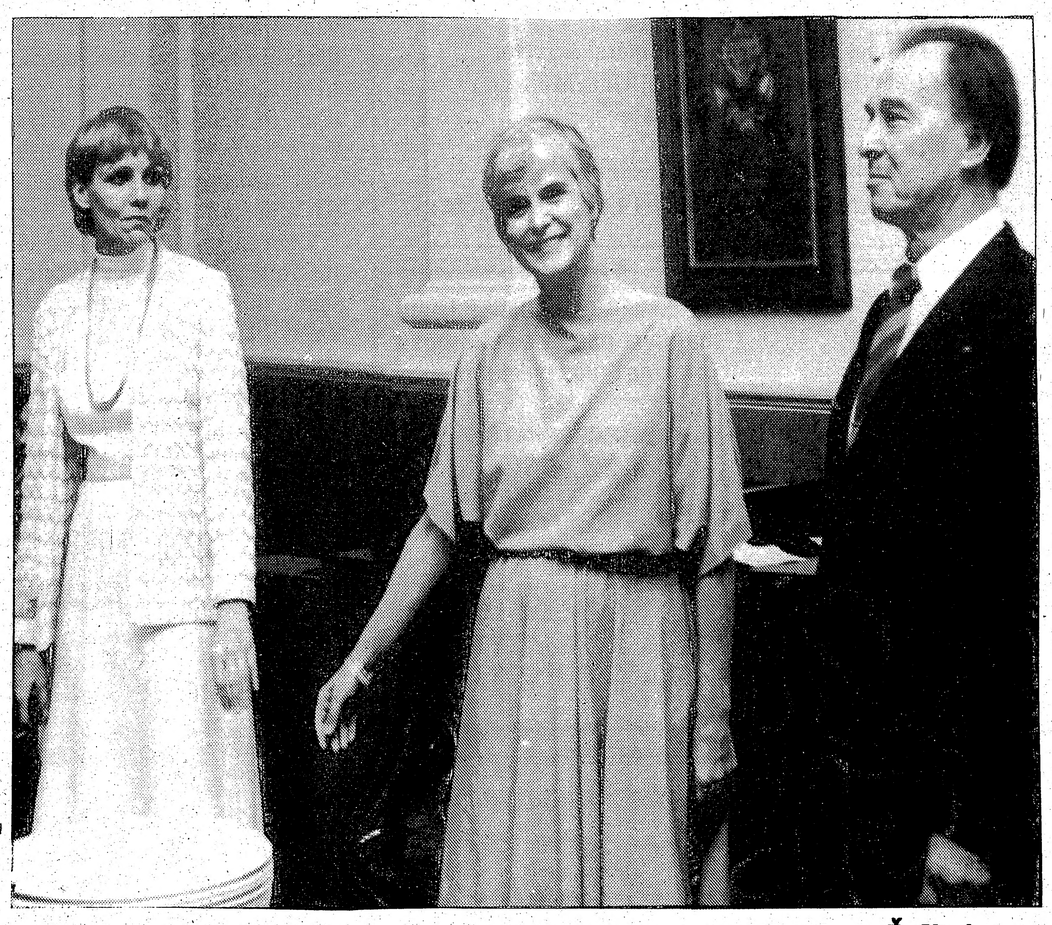

Latviešu Nama jubilejas priekšnesumu daļā uzstājās (no kr.) A. Rundāne, Ž. Vītola, A. Vītols. **Foto J. Ligers.**

Latviešu...

(Turpinājums no 15. lp.)

teātru un biedrību bija liels skaits visās Krievijas malās. Staļina laikā šos centrus kopā ar darbiniekiem iznīcināja, un kopš tā laika nevienam vairs ne prātā nevar ienākt dibināt kādu latviešu organizāciju Krievijā, pat ne Novorisijskā, Sibirijā, kur dzīvojot ap 90.000 latviešu. Krievu despotisms ir — totāls.

Par spīti visām šīm lietām šeit, trimdā, šad un tad, īpaši mūsu vidējā paaudzē, rodas pa padomju aizstāvim, kas cildina ,,proletāriāta uzvaru'' Latvijā un pārmet saviem vecākiem, ka tie — bēguši. Šiem gudriniekiem var aizrādīt — ja viņu vecāki nebūtu devušies uz rietumiem, tad ceļā uz austrumiem šie paši gudreļi, toreiz vēl zīdaiņi — tāpat kā tik bezgala daudz latviešu bērnu, būtu nobeigušies sadistiskās departācijas gaitas grūtībās, būtu izmesti no aizrestotajiem vagoniem un palikuši guļam kādā Krievijas grāvmalā.

5. Cēsu kājnieku pulkam būs vēstures grāmata

5. Cēsu kājnieku pulka piemiņas komiteja sanāca savā ārkārtas sēdē 14. oktobrī Latviešu Namā, Toronto, kur to apmeklēja latviešu vēsturnieks Dr. E. Andersons no ASV. Sēdes gaitā E. Krūka deva ieskatu par savāktajām un sakārtotajām slīdītēm paredzamām izrādēm. Vēsturisko materiālu sakārtošanas redaktors J. Treijs iepazīstināja viesi ar komitejas materiāliem. Dr. E. Andersons atzina materiālus par vērtīgiem un, ņemot vērā 5. pulka slaveno kaujas vēsturi, ieteica izdot grāmatu, lai dzīves gaitā nepazustu mūsu bij. kaujas pulka vārds un nopelni Latvijas brīvības labā. LKOK A. Amerika norādīja uz pulka vēsturisko nozīmi, un pēc īsas apspriedes nolēma izdot grāmatu par 5. pulku.

Komiteja atzina, ka 1985.g. aprīļa pēdējā nedēļā būtu rīkojams kopīgs, visu Latvijas armijas bij. karavīru draudzības vakars.

No redaktora J. Treija pēdējiem paskaidrojumiem redzams, ka viņš saņēmis vairākus vērtīgus rakstus no D. Kalupnieka, ASV, un māc. P. Apkalna oriģinālrunu, kuŗu tas kā armijas mācītājs teicis 1939.g. 22. martā 5. Cēsu kājnieku pulka 20 gadu piemiņas svētkos Rīgā, Sv. Pāvila baznīcā. Runa pievienota vēsturiskiem materiāliem. Komiteja pateicās visiem komitejas darba atbalstītājiem un lūdz ikvienu pulka piederīgo neliegt vēl arvien piesūtīt vēsturiskos materiālus. Materiālus pieņems vēl līdz 1985.g., kad sāks iespiest darbus, par ko laikus informēs visus pulka bij. karavīrus. **Art. R-s.**

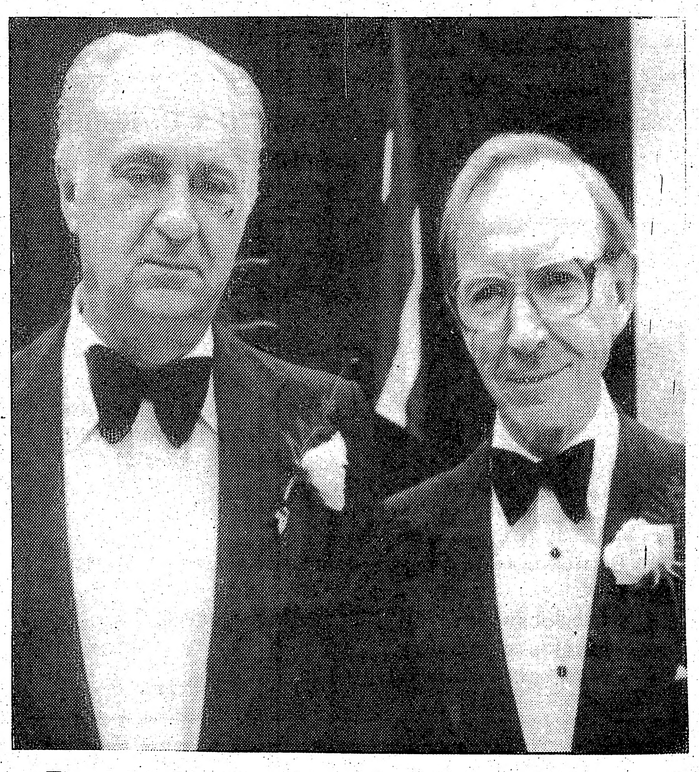

Tagadējais Latviešu Nama priekšsēdis E. Nāgelis un nama dibinātājs un pirmais valdes priekšsēdis E. Šķobe.

Baltiešu...

(Turpinājums no 3. lp.)

kaŗavīriem. Autors līdz šim kā vienīgais ir drosmīgi izpētījis visus pieejamos materiālus. Tā kā viņš visu Rānneslättes nometnes laiku tur bija strādājis, viņam bija iespēja šo to arī papildināt.

Kāpēc viņus neturēja kopā, nezinu. Viņi tomēr laikam šad tad pa kādam kaut kur satikās. Varbūt darbā. Dzīvot pilnīgā neziņā un tikai retumis gūstot pārmaiņu ar sportu, mūziku, lasīšanu, kādiem koncertiem un retiem dievkalpojumiem, bija daudz par smagu. Vispirms jau vajadzējis iekārtot nometnes un tad dabūt ārpusē kādus darbus rūpniecībā un uz būvēm — tieši par tādu pašu atlīdzību, ko saņēmuši zviedru kaŗavīri un virsnieki. Tikai nedaudzi varējuši sākumā vēl strādāt. Visiem dzīve pilnīgi kā cietumā. Aiz dzeloņstiepļu sētām vienmēr staigājuši ļoti daudz zviedru kareivji.

Aizsardzības stābs ļoti bieži sarunājies un sarakstījies ar valdību u.c. augstām zviedru iestādēm, lai visus internētos kaŗavīrus atlaižot brīvībā uz Vāciju, tāpat arī citus, piem. poļus, uz viņu dzimteni; tas arī reizē ar vāciešu un baltiešu izdošanu krieviem izdarīts. Uz Vāciju atlaisti nedaudzi vācu kaŗavīri, kas kā dezertieŗi šeit ieradušies nedaudz dienu pirms kaŗa beigām.

Visu laiku līdz izdošanai, kā redzams no autora minētiem dokumentiem, bijušas milzīgas neşaskaņas ne tikai valdībai un tās ministriem, bet arī daudzām lielām amatpersonām ar aizsardzības stābu un bieži arī savā starpā. Lēmums, ka visus iebēgušos kaŗavīrus izdos krieviem, paziņots aizsardzības stābam tikai vēlāk, neievērojot tā daudzos un biežos pieprasījumus par visu internēto kaŗavīru atbrīvošanu, kā to tūlīt pēc kaŗa beigām bija nokārtojusi Norvēģija, Dānija un arī Somija. Pēdējā gan te nemaz nav pieminēta.

Apm.3000 vācu kaŗavīri bija sadalīti trīs nometnēs: Rānneslätt, Backamo un Grunnebo. Dzīves apstākļi visiem apmēram vienādi. Abās pēdējās nometnēs par mācītāju, patiesībā arī neoficiālu pārzini un izpalīgu visās iespējamās nozarēs, bija Hermanis Kiesovs. Viņš mēģināja tiem izpalīdzēt visās vajadzīgās iestādēs, pie vadītājām personām, pat valdības un arī slavenākās ārzemju draudzēs. Panākumu nebija, jo daudzi nemaz nelikās zinis un neatbildēja. To pašu bija piedzīvojis arī aizsardzības stābs un prese.

Dīvainā kārtā zviedri, lai gan jūt mūžīgu naidu pret vāciešiem, pirmo internēto vācu kaŗavīru kuģi izdošanai krieviem bija pieprasījuši pārbaudīt, lai gan tas neesot bijis vecs un saņemt kaŗa laikā no ASV. Tas atzīts par pilnīgi nederīgu cilvēku pārvešanai, tāpēc pieprasīts labošanai. Krievī bijuši ar mieru, bet tas prasījis ilgu laiku. Vajadzējis remontēt grīdu, trepes, tualetes, elektrību u.c. Aizbraukšana varējusi notikt tikai 3. decembrī.

Zviedru tauta par visu to Trelleborgā bijusi stipri uztraukusies. Vai tad uz 350 dubultām bričām būtu bijis vietas 3000 matračiem resp. 3000 braucējiem? Aizbraukšanas dienā kuģī nemaz nebijis apkures, kas it kā daļēji tomēr tūlīt ierīkota. Kā viss īsti kuģī bijis, nav zināms, jo uz tā uzlaisti tikai internētie kaŗavīri — braucēji. Bez tam uz šī kuģa jūrnieki bijuši tikai 15—16 gadu veci puikas! Viens no tiem uz kuģa nokritis un nosities.

Jau šai reizē krievi bija cerējuši aizvest baltiešus, bet ar zviedru valdības 27. novembŗa lēmumu baltieši un arī daļa slimo vāciešu visi ievietoti slimnīcās — daudzās, lai nebūtu cits ar citu kopā un nevarētu ko nepatīkamu izdarīt zviedriem. Braucienā bijuši vācieši no visām trim nometnēm. Īsto skaitu nemaz nevar noteikti zināt, jo skaita maiņa aizbēgot (gan reti), nokļūstot slimnīcās vai pat cietumā, izdarot pašnāvību, bija bieža un visur.

Kādi izskatījās internētie vācieši, man gadījās redzēt. Es tanī laikā strādāju fabrikā 17 km no Burosas. Novembŗa beigās biju dabūjusi vienā labās rokas pirkstā asinssaindēšanos, tā ka biju Burosas slimnīcā uz operāciju. Pēc tam biju stacijā un gaidīju uz vilcienu. Pēkšņi uz manām sliedēm pienāca milzīgs vilciens un apstājās. Man priekšā stāvēja vagons ar Sarkano krustu. Logā, tieši man priekšā, ieraudzīju trīsstāvu guļamvietu ar vienu uniformētu vācu kaŗavīru katrā. Kaut ko tādu es nekad nebiju redzējusi! Mati viņiem vēl bija, bet visa galva tik kaulaina, ka tai pāri kā pielīmēta āda, kuŗai cauri redzēju visus zobus, ko varēja saskaitīt. Pie vidējā slimnieka pienāca tūlīt žēlsirdīgā māsa ar trauciņu rokā, ko pielika viņam pie mutes ar caurulīti sūkšanai. Viņš to nespēja. Šo visdrausmīgāko skatu es neaizmirsīšu līdz nāvei. Laikam es sākumā to redzot biju sastingusi un tad sākusi kliegt, jo man pēkšņi visapkārt viss perons bija policijas vai kaŗavīru pilns, un tad es atjēdzos tikai otrā pusē stacijas ēkai uz ielas. Noteikti es biju tur kaut kā nogādāta. Pēc tam es atkal atjēdzos, kad tumsā un dziļā sniegā bridu ceļā no fabrikas puses uz 2 km attālo policiju pieteikties, kas man vienmēr bija jādara. Kā es biju nokļuvusi atpakaļ no Burosas, nezinu.

Un tādus mirstošus cilvēkus iecēla krievu kuģī un veda prom! Un zviedri to pieļāva. Tā kā bada streiks jau bija ieildzis, pavisam vesels nevarēja būt neviens. Ziņu par to, kā šī sūtījuma brauciens beidzies, grāmatās nesaskatīju. Varbūt mācītājs Kiesovs no kāda dzīvi palikušā dabūjis ziņu. Viņš par visu šo internēto kaŗavīru izdošanu krieviem uzrakstījis dažas vēl neizdotas grāmatas, bet tās vēl neesmu varējusi sadabūt.

Datumu, kad kaŗavīri uzzināja par iadošanu, arī vēl neesmu atradusi. Jau no jūnija sākuma, kad krievi apvaicājušies, ko zviedri domājot darīt ar vācu kaŗavīriem, visas sarunas šai lietā vairākus mēnešus bijušas slepenas, izdodamo aizmugurē.

(Turpinājums sekos)

RM

ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOME LTD

Thomas L. Morrison — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Tel. 924-1408

RŪPĪGA UN SMALKJUTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

Ja domājiet iegādāties jaunu māju vai pārdot esošo, būšu priecīga Jums pakalpot.

A.E. LePAGE (ONTARIO) LTD REALTOR

Maria Tiltins, B.A., B.Ed.
1566 Bloor Street West
Toronto, Ontario, M6P 1A4
Birojā: (416) 537-3431
Mājās: (416) 536-3702

Vecākais latviešu puķu veikals

Venus

ZIEDI KATRAM GADĪJUMAM

Pasūtinājumus pieņem arī no ārzemēm un uz ārzemēm.
231 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO.
Tel. darbā 534-4645, pēc darba 533-4037.
A. PUTNIŅŠ

Vai Jūsu apdrošināšana maksās par jaunu auto pēc 5 gadiem?

Ja mēs apdrošinām jaunu auto, mūsu apdrošināšana maksās par jaunu auto! Arī pēc 5 gadiem vai vēlāk!
759-0266 un 759-2771

Beaverbrook
Insurance & Real Estate Ltd.
1682A Victoria Park Avenue
Scarborough, Ont. M1R 1P7

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.
125 BROADVIEW AVENUE
TORONTO, ONTARIO
466-1514 465-7902

SUMMIT ROOFING
Jānis Udrovskis
Kad nāk rudens mēneši,
Savu jumtu pārbaudi,
Jo kad lietus iekšā lien,
Nepatikšanas būs vien.
Tel. 221-8456

GUNARS CONSTRUCTION
izdara visāda veida pārbūvju un piebūvju darbus, ieskaitot plumbing un elektrību.
Lūdz zvanīt 889-5076.

Kārļa Suntaža būvdarbi,
Metro lic. B 2494.
Būvē jaunas mājas un vasarnīcas. Izdara pārbūves, remontus, krāsošanas un mūrēšanas darbus. Sagādā atļaujas.
Zvanīt 751-6829.

Izdaru krāsošanas darbus
Nocenošana par brīvu.
Zvanīt no pl. 10—23, tālr. 924-7095.

IERĪKO, LABO UN MAINA
plumbing, eļļas, gāzes un elektr. apkures, silta ūdens tankus, skursteņu oderes (liners), tīra krāsnis un ūdens tankus.
ROLAND KULLIK
(416) 275-1280.

Ratas Optic
Igauņu uzņēmi
219 Danforth Ave, Toronto, Ont. M4K 1N2
465-6251
Atvērts pirmd. - piektd. 10—18
sestdienās 10—15
- Gatavojam pēc acu ārsta paraksta brilles un visāda veida kontakta lēcas.
- Rāmji lielā izvēlē.
- Izkārtojam acu pārbaudes.
- Latviešiem 10% atlaide, ieskaitot brilles uz Latviju.

Andrejs M. Stikuts
B.A., L.L.B.
ADVOKĀTS
20 Queen Street West, Suite 1104, Box 48, Toronto, Canada M5H 3R3
Tel. (416) 977-8720

Dāmu un kungu DRĒBNIEKI
šuj apģērbus pēc mēra un gaumes
Runā vāciski
Old Mill Tailors
Rudi H. Schneider
7 Riverview Gardens — 769-9535
PIE BLOOR, VIENU BLOKU RIETUMOS NO JANE

NOBELA PRĒMIJA

Arī šogad laikrakstu slejās lasām par jauniem Nobela prēmijas laureātiem.

Lai runātu par Nobela prēmiju, vispirms jāpieskaras pastāstam par viņu pašu.

Šai gadā aprit 151 gads, kopš dzimis Alfreds Nobels. Dzīvam esot, viņš bija viens no visvairāk pieminētiem rūpniekiem-zinātniekiem. Arī pēc miršanas viņš palicis neaizmirstams ar savu testamenta novēlējumu, kas nosaukts par Nobela prēmiju.

Alfreds Nobels, zviedru izcelsmes, dzimis 1833. gadā. Tēvs Imanuēls — fiziķis, nodarbojies ar sprāgstvielu gatavošanu. Krimas kara laikā, kad krievi karoja ar angļiem, 1854. gadā pārdevis krieviem zemes mīnas. Flotes apkarošanai krievi tās pielietojuši zem ūdens.

Alfreds, arī mācījies ķīmiķis, sekojis tēva pēdās. Karjēras sākumā panākumus guvis ar sprāgstvielu gatavošanu. Stiprāko no tām atklājis traģiskā eksplozijā, kas prasījusi brāļa dzīvību. Šo jauno, 1866. gadā atklāto sprāgstvielu, kuŗai pamatā nitroglicerīns, nosaucis par dinamītu. Sprāgstvielai bijusi tāda piekrišana, ka dinamīta fabrikas nodibinātas vienpadsmit valstīs.

Pēc dabas, būdams vairāk zinātnieks nekā rūpnieks, Alfreds Nobels pievērsies jaunatklājumiem. To labi izteic darbības laikā iegūtās vairākas patentes — ādas, gumijas, zīda un citās nozarēs. Taču turību devušas dinamīta un citas patentes, kas saistās ar sprāgstvielu gatavošanu. Runājot par nākotnes nodomiem, viņš izteicies, ka gribētu izgatavot tādu sprāgstvielu vai mašīnu ar tādu iznīcinātāju spēku, ka karu neviens vairs neiedrošinātos uzsākt...

1896. gada 27. novembrī zviedru klubā Parīzē, kā raksta I. Walles The Peoples Almanach slejās, Alfreds Nobels, četriem lieciniekiem esot klāt, raksta testamentu. Atzīdams, ka mantota labklājība laimi nenes, pats neprecējies, izslēdz no mantojuma visus radus. Jau pēc divām nedēļām, 1896. gada 10. decembrī, Alfreds Nobels mirst savā vasarnīcā Italijā.

Pēc testamenti visi īpašumi jāpārdod. Iegūtā nauda jāiegulda drošos pasākumos. Iegūtās intereses prēmiju veidā jāizmaksā par sasniegumiem fizikā, ķīmijā, literātūrā, medicīnā un mieram. Ar testamentu noteikts, kam uzticēta prēmiju piešķiršana. Fizikā un ķīmijā to dara zviedru Karaliskā zinātņu akadēmija; literātūrā — Rakstnieku savienība; medicīnā — Ārstu apvienība. Kā draudzības parādīšana kaimiņu zemei, Miera prēmija uzticēta norvēģu parlamenta izvēlētai piecu personu komitejai.

Testamenta apstiprināšana un īpašumu pārdošana prasa laiku. Pārdotie īpašumi, kopsummā dod 9 milj. dolaru, kas noguldīti: Zviedrijā, Dānijā, Holandē, Francijā, Vācijā, Amerikā un Japānā. Pirmā prēmijas piešķiršana var notikt tikai 1901. gadā. Arī tad medaļu var piesūtīt laureātiem tikai 1902. gadā

Prēmiju piešķiršanas komitejas katru gadu izsūta ap 2000 uzaicinājumus ieteikt kandidātus. Caurmērā saņem ap 200 ieteikumu. Visi ieteikumi tiek rūpīgi pārbaudīti. Arī jokdaŗu ieteikumi tiek pārbaudīti. Piešķiršana notiek slēgtā sēdē: Mēnesi pirms pasniegšanas ar telegrammu laureātam paziņo piešķiršanu un uzaicina ierasties prēmiju saņemt.

Pasniedzamie diplomi, kuŗiem līdzi nāk naudas balva, ir ar roku zīmēti, katrs atsevišķi. Tos illustrē, pēc Viduslaiku parauga stilizējot grieķu templus un citus simbolus. Tā katrs diploms ir ar citu viņeti, kas neatkārtojas.

Medaļas gatavotas no 23 karatu zelta. Caurmērs apm. 6 cm un sveŗ 200 gr. Pirmās medaļas gravējis zviedru skulptors Eriks Lindbergs. Priekšpusē medalim ir Alfreda Nobela profils, ar dzimšanas un miršanas gada skaitli. Otrā pusē laureata vārds, gada skaitlis, kad prēmija piešķirta un iegravējums, kas simbolizē laureāta darbu.

Latvim līdzšinējā vadība

Mākslinieku vienības Latvis gada sapulcē 25. oktobrī Latviešu Namā piedalījās 12 no 41 biedra. Sapulcē uzņēma divus jaunus biedrus — Ņinu Jurševsku un Viju Celmiņu. Ziņojumu par Latvja darbību aizvadītajā gadā sniedza priekšnieks J. Zuntaks, kas nolasīja arī revīzijas komisijas ziņojumu, ka kase un dokumenti atrasti labā kārtībā. Abi revīzijas komisijas locekļi nebija ieradušies, bet priekšsēdis Valdis Vare cietis auto negadījumā un ārstējas mājās.

Ziņojumu par kases stāvokli sniedza A. Strucis. Jaunus kandidātus valdes pārvēlēšanai neizdevās atrast un līdzšinējie locekļi palika amatā vēl uz vienu gadu. Priekšsēdis paliek līdzšinējais Jānis Zuntaks, priekšsēža biedrs Zigfrīds Jurševskis, sekretāre Valija Mērniece, kasieris Arvīds Strucis un valdes loceklis Dzintars Mežulis. Revīzijas komisijā darbojas līdzšinējie Valdis Vare un Agris Šmits.

Sapulce nolēma nākamo gadskārtējo Latvja izstādi rīkot nākošā gadā no 22. līdz 24. februārim Sv. Jāņa baznīcas izstāžu telpās. Šī būs Latvja 30 gadu jubilejas izstāde. Mākslinieku vienība dibināta 1954. gada 29. decembrī. Izstādi atklās 22. februārī, pl. 19.30 LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs un Kultūras nozares vadītāja Inta Purva, jo izstādes atklāšana reizē būs arī Kultūras dienu ievadījums. Jubilejas izstādē varēs piedalīties tikai Latvja biedri, katrs ar pieciem darbiem. Izdos arī īpašu katalogu ar mākslinieku darbu reprodukcijām, ko sagatavos īpaša kataloga redakcijas kollēģija: Zigfrīds Jurševskis (no valdes), Eduards Dzenis, Ēriks Dzenis, Ādolfs Kerāns un Ilgvars Šteins. Izraudzīja arī žūriju: Edgaru Krūmiņu, Dzintaru Mežuli, Ēriku Dzeni, Zigfrīdu Jurševski un Jāni Zuntaku. Īpašā svētku rīcības komitejā Emma Dzeguze, Valija Mērniece un Arvīds Strucis kārtos 30 gadu jubilejas vakariņas, kas notiks 12. janvārī Toronto Latviešu Centrā, pulcējoties Latvja biedriem ar ģimenes locekļiem un lūgtajiem viesiem. V. S.

Linards Lukss ungāru revolūcijas atcerē

Piektdien, 2. novembŗa vakarā ungāru brīvības cīnītāju apvienība rīkoja Ungarijas 1956.g. revolūcijas 28 gadu atceres vakaru Toronto ungāru namā, kur pēc mielasta viesus uzrunāja ungāru brīvības cīnītāju apvienības priekšnieks, Ontario provinces lauksaimniecības ministrs Timbrells, Kanadas aizsardzības ministrs Coates un ASV sūtnis Kanadā Robinsons, kas bija arī šī vakara galvenais runātājs un savā runā norādīja uz Kanadas un ASV draudzību un apstākļiem, kas šīs divas valstis saista kā sabiedrotos. Pateicības vārdos galvenajam runātājam L. Lukss kā Eiropas apspiesto tautu komitejas priekšsēdis izteica domu, ka Austrumeiropas tautas ir rietumu dabiskie sabiedrotie, kas spētu stiprināt rietumu drošību, ja vien rietumu valstis izmantotu šo spēku.— Sarīkojumā piedalījās apm. 15 latviešu.

TLTA LATVISKO ZINĀŠANU SEMINĀRS
rīko
debates un diskusijas par
LNAK PADOMES VĒLĒŠANĀM
Piedalīsies kandidāti no visām listēm.
Svētdien, 11. novembrī, pl. 15
LATVIEŠU NAMĀ

Lielākais notikums ir prēmijas pasniegšana. Īsos vārdos tiek raksturots laureāta darbs. Pēc tam laureāta valodā to aicina priekšā, kur karalis ar īsiem apsveikuma vārdiem pasniedz prēmiju. Ceremonija tik formāla, ka preses fotografiem jābūt frakās. Pēc tam vakariņas Stokholmas pilsētas valdes hallē. Piedalās laureāti un to piederīgie — kopā ar lūgtiem viesiem tuvu pie 800 personu. Parastā ēdienu karte: kaviārs, brieža cepetis, šampanietī sautētas zivis un vīni, nobeidzot ar liķieri.

Pēc vakariņām pārvietojas uz balles zāli. Ierodoties laureātiem, tos apsveic studenti ar baltām galvas segām un universitātes un citu augstāko mācības iestāžu karogiem. Karalis un karaliene vēro ceremoniju no balkona.

Lielākai daļai laureātu ceļojums uz Zviedriju ir fantastisks pārdzīvojums. Kā Nobela fonda viesiem uzturēšanās hotelī un limuzīns ar šoferi pa viesošanās laiku nemaksā nekā. Paši laureāti balli atstāj agrā rīta stundā. Stokholmā pavadītās dienas paliek neaizmirstamā atmiņā. -is.

Iznācis
Alberta Jēruma koŗa dziesmu
1. sējums
Tajā ietilpst 13 jauktā un 11 vīru koŗu dziesmas.
Cena $7 Kanadā, $6 ASV (ieskaitot pasta izdevumus).
Pasūtinājumus pieņem:
Jāna Jēruma Grīnberga,
18, Merton Rd.,
Enfield, Middlesex, England.
Tālr.: 01-367-1972.

Laipni aicinām apmeklēt
sarīkojumu
kas veltīts sirdsapziņas apcietinātiem Padomju savienībā un tās okupētajās zemēs, kā arī no Padomju sav. izceļot noraidītiem
Piektdien, 23. novembrī, pl. 20
ROY THOMPSON HALLĒ, 60 SIMCOE STR., TORONTO.
Programmā piedalās dažādu tautību ansambļi, deju un vingrotāju grupas. Koncertā latviešu daļu izpildīs ansamblis Kalvis.
Par cilvēku tiesību pārkāpumiem aiz dzelzs priekškara runās viesis no Anglijas Rev. **Michael Bordeaux** un apskatīs sirdsapziņas apcietinātos.
Rīkotāji: Inter-Religious Task Force for Human Rights and Religious Freedom in Soviet Union and Soviet Block. No latviešiem — LNAK politiskās informācijas nozare.
Ieejas kartes var iegādāties pie Dr. L. Luksa, tel.266-6653, vai pie ieejas pirms sarīkojuma.

Atjaunojiet abonementu un dāviniet to saviem draugiem, lai nodrošinātu informāciju par notikumiem pasaulē.
LATVIJA AMERIKA
Lūdzu sūtiet LATVIJU AMERIKĀ uz
☐ vienu gadu $40.00
☐ 6 mēnešiem $21.00
☐ 3 mēnešiem $12.00
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese .....
Jauns abonents ☐ pagarinājums ☐
Čeku lūdzu raksīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING, LTD. vārda
125 Broadview Ave., Toronto, Ontario M4M 2E9

Daugavas Vanagu tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš

notiks 1. decembrī no pl. 10—18 un 2. decembrī no pl. 10—16
DV namā, 125 Broadview Ave., Toronto

- ROTAS
- AUDUMI
- KERAMIKA
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI
- KOKA IZSTRĀDĀJUMI
- GLEZNAS
- GRĀMATAS
- SKAŅU PLATES
- PIPARKŪKAS no pašu ceptuvēm
- KAFIJA
- MEDUS

GARŠĪGAS PUSDIENAS
BAZĀRS
DV KLUBS JŪSU RĪCĪBĀ

Rēgena lielā...

(Turpinājums no 1. lp.)

lēšanu balsu skaitīšanas laikā ziņoja, ka Nikaragai tuvojas Pad. savienības kuģis, kura lādiņā ir vismaz 20 modernāko MIG iznīcinātāju. Cita ziņa vēstīja, ka krievi jau izlādējuši kādā Nikaragas ostā lielu skaitu savu moderno kaujas helikopteru. Ja tas tā patiesi noticis, tad Kremlis šo akciju jau izplānojis pirms vairākiem mēnešiem. Vēl pāragri spriest, vai Maskava patiesi bāzīs savu roku vēl dziļāk Centrālamerikas sazvērnieku un terroristu atbalstīšanas bīstamajos ūdeņos.

No otras puses, par parsteigumu gluži pretējā plāksnē jāuzskata britu premjēres Tačeres paziņojums, ka Černenko varbūtējs pēctecis 53 g. vecais polītbiroja loceklis Michaels Garbačovs nākamajā mēnesī vadīs Pad. savienības delegāciju, kas Londonā runāšot par atomieroču kontroles iespējām. Un ne tikai tas vien. Nākamā gada sākumā Tačere gaidot ciemā pašu Kremļa superdiplomātu ārlietu ministru Gromiko. Vai šīs padomju delegācijas ekskursijas izplānotas jau agrāk un vai lēmumi pieņemti, paredzot Rēgena ievēlēšanu no jauna, par to grūti spriest.

Tieši pag. gada novembrī Pad. savienība atstāja atbruņošanās konferences galdu Ženēvā un līdz pat pēdējai dienai noraidīja visus Vašingtonas aicinājumus atsākt sarunas. Vai Garbačovs un Gromiko ar Londonas starpniecību mēģinās dot Rēgenam citus, jaunus signālus?

Tačere britu parlamentā gan norādījusi: „Pārbaudāma ieroču samazināšana un skaita līdzsvarošana ir vēlama. Šī valdība tomēr neriskēs ar valsts drošību sarunās ar varbūtējiem ienaidniekiem, kas mēģinās paturēt savu atomieroču aizsardzības pārākumu."

Rēgena ievēlēšana no jauna ir ļoti nozīmīga visas brīvās pasaules latviešu politiskiem centieniem. Rēgens mums ir ne tikai pavēris Baltā nama durvis, bet arī atkārtoti runājis par Baltijas valstīm nodarīto netaisnību. Viņš atkārtoti uzsvēris arī nepieciešamību labot 2. Pasaules kara beigu rezultātā notikušās teritoriālo pārmaiņu neattaisnojamās konsekvences.

Mēs neprasam nekā vairāk kā tikai taisnību un tiesības latviešu tautai un valstij. Jaunie politiskie vēji Austrumeiropā vairs nepūš Maskavas virzienā. Bez šaubām, Kremļa tagadējie valdnieki labprātīgi neatdos kara laupījumu. Atcerēsimies no jauna, ka nekas nav mūžīgs. Komūnistu ideoloģija izirst, un tagadējais Pad. savienības režīms neizbēgami iet pretī vēstures mūzejam. Nav šaubu, ka jauniem vējiem iegriežoties pašā Kremlī, kādā dienā uz Sarkanās imperijas drupām atkal plīvos visu apspiesto tautu brīvības karogi.

Aleksandrs Ķegumnieks.

Kalpots vienībai

Toronto Latviešu Nama 20 gadu atceres svinības ievadīja māc. A. Celma svētbrīdis. Tā kā archibīskaps A. Lūsis bija kavēts personīgi ierasties, viņa vēstījumu nolasīja nama valdes priekšsēdis Ē. Nāgelis.

Ar Latviešu Nama radīšanu Toronto latviešu saime īstenoja ievērojamu kopīgu pasākumu. Nams tapa patiesā vienībā, bez neattaisnojamas dalīšanās vecās un jaunās paaudzes starpā, bez politisku ieskatu pretišķībām, bez ambīcijām dominēt Kanadas latviešu sabiedrībā vai arī apstrīdēt mūsu centrālai pārstāvniecībai dotās pilnvaras un uzticēto pienākumu veikšanu.

Nacionālais gars, kas valdīja nama tapšanas dienās, ir saglabājies līdz pat šai dienai. Tieši tas ir augsti vērtējums pienesums mūsu nacionālpolītisko mērķu stiprināšanā, ko visā pilnībā neesam novērtējuši.

Pēc valdes priekšsēža E. Nāgeļa ievadvārdiem jubilejai veltītu svētku runu teica viens no nama dibinātājiem un pirmais valdes priekšsēdis E. Škobe.

Garo apsveicēju rindu ievadīja LNAK valdes priekšsēža T. Kronberga vēlējums. Kanadas katoļu apvienības vārdā sveica B. Logins, Toronto latviešu biedrības — O. Lepše, Daugavas Vanagu — DV Toronto nod. priekšnieks Z. Akots, bet vanadzes A.Selga un M. Jonāne bez ziediem nodeva arī dzimšanas dienas kliņģeri. Preses kopas vārdā sveica R. Norītis, bet TLTA ģimnazijas vārdā namam pateicās V. Slavieša. Viņa norādīja, ka ikkatru piektdienu, jau 20 gadus, visas Latviešu Nama telpas bez atlīdzības ir nodotas ģimnazijas audzēkņu rīcībā. H. Jansons sveicināja no Toronto Latviešu Centra, bet red.A.Kundrats no laikraksta Latvija Amerikā. P. Plīsis sveica no nama telpu īrnieces korp. Selonijas. Dainas koŗa laba vēlējumus nodeva J. Tērauds, Kaŗa veterāņu — A. Bērziņš, TLB sestdienas skolas M. Matīsa un no Pensionāru biedrības R. Bērziņš. Sveicienus bija sūtījusi arī Latviešu virsnieku apvienība, Jaunbalss koris, A. Martinsone u.c.

Pēc svinīgā akta sarīkojuma dalībnieki pulcējās lielajā zālē, kur viņus iepriecināja mākslinieki A. un Ž. Vītoli un A. Rundāne. Nama dāmu komiteja bija gādājusi par azaidu.

HAMILTONA

◍ DV Hamiltonas nodaļas 34. gada svētkus māc. K.Kuškēvics ievadīja ar svētbrīdi, kam sekoja DV Hamiltonas nod. valdes priekšsēža Viļa Dāboliņa uzruna.

Svētku runu — Brīvības ilgas — teica bij. DV KV priekšsēdis Elmārs Krūka. Brīvība nevienam un nekad nav dāvināta. Tā vienmēr un visos laikos ir bijusi jāizcīna ar asins upuriem. Latviešu leģions 2. Pasaules kaŗā nesis lielus asins upuŗus. Vai tie bija vērti? Jā. Tie bija vērti. Ar leģiona cīņām mēs pierādījām, ka neesam brīvprātīgi pievienojušies Padomju savienībai, bet esam cīnījušies pret komūnistu uzspiedējiem. Runātājs godināja visu laiku latviešu kaŗavīrus—varoņus.

DV CV loceklis A. Kalupnieks un Kanadas vanadžu vadītāja Nora Pulciņa pasniedza apbalvojumus nodaļas biedriem. DV CV atzinības rakstus saņēma Rita Kuncāne, Alma Vilka un Betija Pabērza; DV KV atzinības rakstus saņēma Kate Lapiņa un Kārlis Lapiņš. Elmai Miniatei DV KV atzinības raksts bija pasniegts DV semināra laikā Toronto, dienu iepriekš.

Sumināj umus un ziedu veltes saņēma Hamiltonas DV koŗa Saskaņa atbalstītājas Ieva Tora, Vera Ezerkalne, Zina Dindzāne, Lilija Darkēvica, Velta Avena un Vijolīte Alksne. Apsveicēju rindu ievadīja Kanadas vanadžu vadītāja Nora Pulciņa, kā arī DV CV un DV KV vicepriekšsēdis Arvīds Kalupnieks. Sekoja HLB priekšn. J. Cera, Hamiltonas pensionāru apvienības priekšn. F. Petrovska un Hamiltonas gaidu un skautu vienību vadītāju G. Dāvidsona un E. Davidsona apsveikumi. No apkārtējām DV nodaļām sveicienus nodeva A. Šterns — no Toronto nod., prof. Dr. G. Šubiņš no Kičeneras nodaļas, R. Kalniņš no Niagaras, Milija Zvejniece no Sv. Katrīnu nod., A. Kalniņš no Druvas. Rakstiskus sveicienus bija piesūtījis J. Ronis no Bramptonas nod. un A. Jākabsone no Toronto vanadzēm.

Koncerta daļā dzirdējām Hamiltonas koklētāju dainotāju kopu 6 meiteņu sastāvā Jāņa Dindzāna vadībā. Kopa sniedza pilnu koncertu ar 14 latviešu autoru darbiem. Hamiltonieši var būt lepni, ka Hamiltonā pašiem ir savs koklētāju dainotāju ansamblis un pateicīgi J. Dindzānam par koklētāju apmācīšanu un vadīšanu.

Pēc koncerta sekoja sadraudzības vakars ar dziesmām Alfrēda Grīnberga akordeona pavadījumā. Bija arī glāze vīna un siers uzkodām. Apmeklētāju parastais Hamiltonas 100.

J. G.